

P. 1968

An. IV.

Nr. 44.

Calendarul
 Asociațiunii

pe anul dela Christos 1915.

Intocmit de Nicolae Iosif.

Sibiiu, Decemvrie 1914.

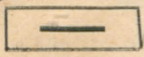
Prețul 30 bani.

1990
19

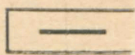
2005

6 APR 2014

Biblioteca Poporală a Asociațiunii.

:: apare odată pe lună ::
sub îngrijirea administr.

NICOLAE IOSIF,
red. resp. interimal.

În lunile de vară, Iulie și August «Biblioteca poporală a Asociațiunii» nu apare. În locul acestor broșuri membrii ajutători ai «Asociațiunii», primesc, în luna lui Decembrie,

== Calendarul Asociațiunii. ==

Membrii ajutători ai «Asociațiunii» primesc, așadar, zece broșuri și un Calendar în fiecare an.

Membru ajutător al «Asociațiunii» se face acela, care plătește înainte, la începutul fiecărui an, o taxă de cel puțin 2 cor.

Taxa de membru ajutător se plătește la *agen-tura* «Asociațiunii» din sat sau de-adreptul la «Biroul Asociațiunii» în Sibiu (ungurește: Nagyszeben), Strada Șaguna Nr. 6, sau la despăr-țământul «Asociațiunii».

Calendarul Asociațiunii

pe anul dela Christos

1915.

Anul IV.

BIBLIOTECA „ASTRA”
SIBIU

Sibiu. — Editura Asociațiunii.

Tiparul Tipografiei arhidiecezane. — Prețul 30 bani.

26964.

Biblioteca Județeană ASTRA

26964P

Cronologia anului 1915.

Dela facerea lumii după Suidas (6000 a. Chr.) . . .	7915 ani
„ „ „ „ cei 70 traduc. ai bibliei. . .	7646 „
„ „ „ „ era bizantină (5508 a. Chr.)	7423 „
Dela facerea lumii după periodul Iulian (1 Ian. 4713 a. Chr.)	6618 „
Dela întemeierea Romei (24 Aprilie 743 a. Chr.) . . .	2665 „
„ nașterea Domnului nostru Isus Christos . . .	1915 „
„ moartea Domnului nostru Isus Christos . . .	1882 „
„ risipirea Ierusalimului prin Romani (1 Sept. 79 d. Christos)	1836 „
„ descălecarea Romanilor în Dacia sub Traian (105 d. Christos)	1810 „
„ zidirea Constantinopolei (330 d. Chr.) . . .	1585 „
„ așezarea clopotelor în bisericile creștine . . .	1515 „
„ căderea împărăției romane apusene (476 d. Chr.)	1439 „
„ venirea Ungurilor în Europa (896 d. Chr.) . .	1019 „
„ întemeierea Țării ungurești (1000 d. Chr.) . .	915 „
„ desbinarea bisericilor (răsăriteană și apuseană)	962 „
„ întemeierea Țării românești	825 „
„ începutul domniei casei Habsburgice în Austria	642 „
„ descălecarea lui Drăgoș-Vodă în Moldova . .	573 „
„ moartea lui Mihai Viteazul	514 „
„ iscodirea prafului de pușcă prin B. Schwarz .	565 „
„ facerea hârtiei (1373 d. Chr.)	542 „
„ iscodirea tiparului (1440 d. Chr.)	475 „
„ descoperirea Americii (11 Octomvrie 1492) . .	423 „
„ reformația lui Luther (1517 d. Chr.)	398 „
„ tipărirea celei dintâiu cărți românești	345 „
„ îndreptarea calendarului Iulian prin papa Grigorie XIII. (1583)	333 „
„ începerea sădirii tăbacului în Europa (1591) .	324 „
„ unirea Românilor cu biserica Romei	215 „
„ iscodirea trenului cu aburi	151 „
„ descoperirea electricității	125 „

Dela nașterea M. Sale Împ. Francisc Iosif I. (1830) .	85 ani
„ iscodirea telegrafului	70 „
„ unirea Principatelor române (Muntenia și Moldova)	55 „
„ încoronarea primului rege al României	33 „
„ iscodirea fonografului și telefonului	27 „
„ iscodirea mașinei de sburat	6 „

Anotimpurile :

Primăvara se începe în 8/21 Martie.

Vara se începe în 9/22 Iunie.

Toamna se începe în 11/24 Septembrie.

Iarna se începe în 9/22 Decembrie dimineața.

Planeta anului 1915.

Regentul sau stăpânitorul anului 1915 este **Luna**, ea e însoțitoarea pământului și e cel mai apropiat corp ceresc de noi. Ea se învârtește în jurul pământului și în acelaș timp rotează odată în timp de 27 zile și aproape 8 ore și în jurul osiei sale. De acî provin fazele sau schimbările lunii: Lună nouă, lună plină ș. a. Luna e cam de 80-ori mai mică ca pământul.

Posturile.

1. Mercurile și Vinerile de peste an. — 2. Ajunul Botezului Domnului în 5 Ianuarie. — 3. Postul Paștilor din 1 Februarie până în 22 Martie. — 4. Postul Sf. Petru și Pavel din 17 Maiu până în 28 Iunie. — 5. Postul Sf. Mării din 1 până 14 August. — 6. Tăierea capului Sf. Ioan, 29 August. — 7. Ziua Crucii, 14 Septembrie. — 8. Postul Crăciunului din 15 Noembrie până în 24 Decembrie.

Deslegarea posturilor.

1. Mercuri și Vineri în săptămâna brânzii. — 2. Mercuri și Vineri în săptămâna luminată. — 3. Mercuri și Vineri în săptămâna după Rusalii. — 4. Mercuri și Vineri după Crăciun până la Botezul Domnului.

Umblarea vremii.

După calendarul de 140 ani.

- Ianuarie.** 1—9 frig, vifor și ger, 10 nor, 11—13 moină și vânt, 14 și 15 vifor cu zăpadă, 16 și 17 ger, 18—23 moină și vânt, 24—25 senin și vânt, 26 moină, 27—29 zăpadă, 30 și 31 moină.
- Februarie.** 1—9 senin, 10—13 nor și moină, 14—17 ger, 18—28 moină și bine.
- Martie.** 1—6 moină, 7 ploaie, 8 și 9 nor, 10 ploaie, 11 și 12 vânt, 13—16 frig, 17 zăpadă, 18—25 vânt și zăpadă, 26 și 27 bine, 28—30 vânt, 31 ploaie.
- Aprilie.** 1 și 2 bine, 3 ploaie și vânt, 4—10 bine, 11—22 vânt și ploaie, 23 și 24 vânt, 25 și 26 bine, 27—29 ploaie, 30 vânt.
- Maiu.** 1—4 bine, 5 ploaie, 6—8 ceață, 9—14 bine, 15 ploaie, 16—17 bine, 18 ceață, 19 și 20 bine, 21—23 ploaie, 24 vânt, 25—31 vânt.
- Iunie.** 1—3 vânt și ploaie, 4—6 vânt și cald, 7—24 ploaie și vânt, 25—27 bine, 28—30 bine.
- Iulie.** 1—5 ploaie, 6—11 bine, 12—17 ploaie, 18—22 bine, 23 și 24 ploaie, 25—31 bine.
- August.** 1—14 bine și vânt, 15 și 16 ploaie, 17—23 vânt și bine, 24—27 ploaie, 28—31 bine.
- Septembrie.** 1—12 bine, 13 ploaie, 14—19 vânt, 20—23 bine, 24 și 25 brumă, 26—28 ploaie, 29 și 30 bine.
- Octombrie.** 1 ploaie, 2—10 nor și vânt, 11—14 vânt, 15—16 bine, 17—22 nor și vânt, 23 și 24 ploaie, 25 și 26 ceață, 27—29 nor, 30 și 31 ploaie.
- Noembrie.** 1—4 bine, 5—9 vânt și zăpadă, 10—14 frig, 15—17 bine, 18 și 19 moină, 20 și 21 bine, 22 și 23 ceață, 24 ploaie, 25 și 26 bine, 27—30 ger.
- Decembrie.** 1—4 bine, 5 nor, 6—9 vifor cu zăpadă, 10—20 bine, 21—23 ceață, 24 și 25 nor și frig, 26 vânt cu zăpadă, 27—29 nor, 30 și 31 zăpadă.

Semne de timp.

- Ianuarie** cald nu e semn de an mănós. Ianuarie uscat și geros aduce Faur cu nea. Negura din Ianuarie aduce Faur umed. Când se trag norii spre miazăzi, urmează frig, iar când se duc spre miazănoapte — căldură. Cum a fost timpul la Sf. Grigorie așa va fi tot anul.
- Faur** alb întărește sămănăturile. Când nu îngheață în Faur, e semn de an mănós. Vânturile de miazănoapte prevestesc an mănós. Negura de apus arată ger.
- Martie** răcoros, umple celarul și podul din gros. Neaua din Martie împuținează vinul. Dacă Martie-i cu rouă, — după Paști mult ploauă.
- Prier** frumos, Maiu viforos. Prier umed aduce binecuvântare. Negura din Aprilie, la răsărit și miazăzi, e semn bun. De tună în Aprilie nu te mai teme de ger. Prier frumos, vară furtunoasă.
- Maiu** răcoros, cireșar ploios. Ploaia din Maiu, umple carul de Mălaiu. Roua de seara și răcoarea din Maiu aduc fân și vin mult. Ploaia caldă din Maiu e binecuvântare. Roiul din Maiu prețuește un car de mălăiu.
- Iunie** mai uscat decât umed, umple buțile cu vin bun. Iunie umed și rece strică întreg anul. Călătoria furnicilor vestesc timp bun. Omidele multe sunt semne de vin și grâu mult. Săritul peștilor vestește furtună.
- Iulie** călduros, însemnează an mănós. Dacă paianjănul își rupe pânza în două, va plouă. Dacă luna plină are curte la miazăzi și răsărit, urmează timp senin statornic. Mușinoaietele de furnici mai ridicate ca de obicei, vestesc iarnă grea.
- August** ploios, face vinul apătos. Negura de pe livezi și râuri, de se arată după apunerea soarelui, înamnă timp bun statornic. Vânturile de miazănoapte aduc timp statornic. Când sunt alune multe, însemnează iarnă grea pe viitor.

Septembrie cu tunete, vestește zăpadă multă în Faur și an mănăs. Toamnă caldă, iarnă lungă. Dacă cade ghinda înainte de S.-Mihaiu, iarna se pune curând. Răpciune cald, Brumărel rece și umed.

Brumărel și Mărțișor sunt luni surori. Cu cât frunzele arborilor cad mai curând, cu atât mai roditor va fi anul următor. Gerul și frigul din Octombrie împlânzesc pe Ianuarie și Faur. Lumina de miazănoapte aduce curând ger mare. Când arborii țin frunza mult, iarna e departe, dar va fi grea, și la anul vor fi multe omide.

Brumar de va fi la început ploios, săptămâna Crăciunului va fi geroasă. Neaua multă de pe pomi însamnă muguri puțini de cu primăvară. Șoarecii de câmp, de se mai arată, iarna e departe.

Decembrie la început de va fi geros, tot așa va fi zece săptămâni. Când câinii latră la lună, urmează ger mare. Gerul și neaua din Decembrie vestește grâu mult. Crăciun negru Paști albe. După o iarnă grea urmează an mănăs.

Cum va fi anul?

Anul 1915 va fi mai mult umed decât uscat și mai mult cald decât rece.

Iarna, va fi friguroasă până în Februarie. Din Ianuarie și până în 4 Martie vor fi furtuni și ger mare

Primăvara, va fi foarte umedă și va bruma. Martie friguros, Aprilie cu ploi, Maiu la început frumos, urmează apoi ploi și răceli mari.

Vara, va fi mai mult călduroasă, vor fi însă și zile recoroase.

Toamna, la început umedă, apoi rece și spre sfârșit umedă și friguroasă.

Intunecimi.

În anul 1915 vor fi două întunecimi de soare. În anul acesta luna nu va avea nici o întunecime.

Întâia întunecime inelară de soare va fi în 14 Februarie 1915 și a doua la 10 și 11 August 1915. La noi nici una din aceste întunecimi nu se vor vedea.

În anul acesta, întunecimi de lună nu vor fi.

Insemnare. S. însemnează Sfânt; SS. Sfinți; P. sau Păr. Părinte; C. Cuvios; M. Mucenic—Mucenița—Mucenici; A. sau Ap. Apostol; Arh. Arhiepiscop; Ep. Episcop; Pr. Proroc.

Lună nouă ☾	Lună plină ☽
Pătrarul întâiu ☾	Pătrarul de pe urmă . . . ☽

răs. însemnează răsare; ap. apune. o. oare; m. minute.

Sărbătorile cele însemnate cu (†) roșu sunt sărbători împărătești, iară cele cu † negru sunt sărbători bisericești.

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Joi	1 (†) T. împr., S. V.	14 Felix
Vineri	2 P. Silvestru ☉	15 Maur
Sâmb.	3 Pr. Malachia	16 Marcelin

Dumineca în. Botezului, Ev. dela Marcu, c. 1, st. 1, gl. 7, v. 10

Dum.	4 Sin. 70 Ap.	17 Antonie
Luni	5 Teopemt, Teona	18 Prisca
Marți	6 (†) Botez. Dlui	19 Sara
Merc.	7 (†) S. Ioan Bot.	20 Fab., Seb.
Joi	8 C. George	21 Agnes
Vineri	9 M. Polieuct	22 Vincentție
Sâmb.	10 P. Grigorie ☾	23 Log. Mar.

Dum. Vam. și Far., ev. Luca, c. 18, gl. 8, v. 11

Dum.	11 C. Teodosie	24 Timoteiu
Luni	12 M. Tațiana	25 Pavel
Marți	13 M. Ermil	26 Policarp
Merc.	14 Părinții din Sinai	27 Ioan
Joi	15 C. Pavel Teban	28 Carol
Vineri	16 Lanț. Ap. Petru	29 Francisc
Sâmb.	17 † C. Antonie	30 Martina

Dum. Fiului rătăcit, ev. Luca, c. 15, gl. 1, v. 1

Dum.	18 P. Atan. și Chiril	31 Petru Nol
Luni	19 C. Macarie ☉	1 Febr. Ign.
Marți	20 † C. Eutimie	2 (†) Int. Dlui
Merc.	21 C. Maxim	3 Blasiu
Joi	22 Ap. Timoteiu	4 Veronica
Vineri	23 M. Clement	5 Agata
Sâmb.	24 C. Xenia	6 Dorotea

Dum. lăs. de carne, ev. Mateiu, c. 25, gl. 2, v. 2

Dum.	25 † P. Grigor. Teol. ☉	7 Romuald
Luni	26 C. Xenofont	8 Ioan
Marți	27 † Ioan Hrisost.	9 Apolonia
Merc.	28 P. Efrem Sirul	10 Scolastica
Joi	29 M. Ignatie	11 Eufrosina
Vineri	30 (†) Vas. Gr. Ioan	12 Eulalia
Sâmb.	31 Chir și Ioan	13 Catarina

Soarele

1. răs. 7 o. 56 m.
ap. 4 „ 22 „
10. răs. 7 „ 49 „
ap. 4 „ 34 „
20. răs. 7 „ 35 „
ap. 4 „ 53 „

Lună nouă în 2 Ian.
3 o. 40 m. dimin.

Staturi economice.

Cară și împrăștie gunoiiul. Drege uneltele și mașinile că acum ai timp. Adună cuiburile de omide de pe pomi. Îngrijește-te de semințe bune pentru sămănăturile de primăvară. Pregătește coșurile pentru răsadnițe. Trage vinul și alege poamele și legumele putrede.

Curăță pomii de mușchi și crengi uscate. Gunoește viile și fânatele.

Numără săptămânile până la sfântul Gheorghe și vezi cum stai cu fânul. Dă sare la vite mai des și pe timp frumos, la amiazi, le scoate afară. Adapă vitele cu apă doimoală. Adună zăpada în jurul pomilor și închee-ți socotelile pe anul trecut.

Insemnări

Insemnări

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
--------	-------------------	-------------

Dum. lăs. de brânză, ev. Mat. c. 6, gl. 3, v. 3

Dum.	1 M. Trifon ☾	14 Valentin
Luni	2 (†) Intimp. Dlui	15 Faust
Marți	3 Drept. Simeon	16 Iuliana
Merc.	4 P. Isidor	17 Constanța
Joi	5 M. Agatia	18 Flavian
Vineri	6 P. Vucol ep.	19 Conrad
Sâmb.	7 P. Partenie	20 Eleuterie

Dum 1. în post, ev. Ioan, c. 1, gl. 4, v. 4

Dum.	8 Teodor Stratilat	21 Eleonora
Luni	9 M. Nichifor ☾	22 Petru C.
Marți	10 M. Haralampie	23 Eberhard
Merc.	11 M. Vlasie	24 Adalbert
Joi	12 P. Meletie	25 Matias
Vineri	13 P. Martinian	26 Victor
Sâmb.	14 P. Auxentie	27 Gothard

Dum. 2. în post, ev. Marcu c. 2, gl. 5, v. 5

Dum.	15 Ap. Onisim	28 Leandru
Luni	16 M. Pamfilie ☾	1 Mart. Alb.
Marți	17 M. Teodor Tiron	2 Simpliciu
Merc.	18 P. Leon papa	3 Celidoniu
Joi	19 Ap. Archip	4 Casimir
Vineri	20 P. Leon ep.	5 Eusebie
Sâmb.	21 P. Timoteiu	6 Frideric

Dum. 3. în post, ev. Marcu c. 8, gl. 6, v. 6

Dum.	22 M. din Evgenia	7 Ap. Toma
Luni	23 M. Policarp ☾	8 Ioan
Marți	24 †Afl. c. S. Ioan B.	9 Francisca
Merc.	25 P. Tarasie	10 40 Martiri
Joi	26 P. Porfirie	11 Heraclie
Vineri	27 P. Procopie	12 Grigorie
Sâmb.	28 P. Vasilie	13 Rosina

Soarele

1. răs. 6 o. 40 m.
ap. 4 „ 26 „
10. răs. 6 „ 22 „
ap. 4 „ 43 „
20. răs. 6 „ — „
ap. 5 „ 01 „

Lună nouă în 1 Februarie 5 o. 29 m. d.

Staturi economice.

Vântură și curăță sămânțele de sămănat. Curăță livezile de mușinoaie, pietri și măracini și le sămănă cu flori de fân.

Destupă șanțurile și brezdele ca să se poată scurge apa. Taie mlădițele pentru altoit, și le păstrează în pivniță acoperite cu năsip.

Ară pământurile pentru ovăs, orz și mazărice. Taie sălciile și acații. Retează gardurile vii și curăță altoii de ramurile de prisos. Sămănă legumi în răsadnițe calde. Dă vitelor nutreț mai bun și le ferește de apă prea rece. Îngrijește de coșnițe pentru roi.

Mărește urdinișul coșnițelor, ca albinele să-și facă sborul de curățire.

Martie

are 31 zile

Germănar

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Dum. 4. în post, ev. Marcu c. 9, gl. 7, v. 7		
Dum.	1 M. Eudochia	14 Matilda
Luni	2 M. Teodot ☸	15 Longin
Mărți	3 M. Eutropie	16 Heribert
Merc.	4 C. Gerasim	17 Gertrud
Joi	5 M. Conon	18 Alexandru
Vineri	6 SS. 42 Martiri	19 Iosif Log.
Sâmb.	7 M. d. Cherson	20 Nichita

Dum. 5. în post, ev. Marcu c. 10, gl. 8, v. 8

Dum.	8 P. Teofilact	21 Benedict
Luni	9 (†) SS. 40 Martiri	22 Paulina
Mărți	10 M. Codrat ☾	23 Victoria
Merc.	11 P. Sofronie	24 Gavriil
Joi	12 C. Teofan	25 (†) Bunav.
Vineri	13 P. Nichifor	26 Emanuil
Sâmb.	14 C. Benedict	27 Rupert

Dumineca Floriilor, ev. Ioan c. 12.

Dum.	15 (†) Dum. Floriilor	28 Malchus
Luni	16 M. Sabin	29 Eustasiu
Mărți	17 C. Alexie	30 Guido
Merc.	18 P. Ciril ☸	31 Amos
Joi	19 M. Hris. și Dar.	1 Apr. (†) J.P.
Vineri	20 (†) Vin. Patim.	2 (†) Vin. Pat.
Sâmb.	21 C. Iacob	3 Richard

Dumineca Paștilor.

Dum.	22 (†) Sf. Paști	4 (†) S. Paști
Luni	23 (†) Luni Paștil.	5 (†) L. Paștil.
Mărți	24 Cuv. Zaharie ☸	6 Sixt
Merc.	25 (†) Bunavestire	7 Herman
Joi	26 Arh. Gavriil	8 Adalbert
Vineri	27 C. Matrona	9 Maria
Sâmb.	28 C. Marcu	10 Daniil

Dumineca Tomii, ev. Ioan c. 20, gl. 1, v. 1

Dum.	29 C. Ioan Leșt.	11 Leon Papa
Luni	30 C. par. Ioan	12 Julius
Mărți	31 C. Ipatie	13 Justin

Soarele

1. răs. 5 o. 39 m.
ap. 5 „ 17 „
10. răs. 5 „ 18 „
ap. 5 „ 33 „
20. răs. 4 „ 54 „
ap. 5 „ 51 „

Lună nouă, 2 Mart. 8 o. 40 m. seara.

Staturi economice.

Desgroapă și taie viile, cercuește și sapă viile. În săptămâna a 9-a după

Crăciun samână grâu de primăvară apoi orz, ovăs, mazăre, mazărice și lucernă. Greblează locurile cu lucernă și trifoiu. Curăță și grapă fânatele. Curăță pomii de uscături și omide.

Altoește cireșii, vișinii și prunii, sus în crengile tinere ale coroanei, iar merii și perii, jos aproape de pământ. Sapă și samână legumi. Pune găini și găște să clocească. Uplete viurile în fiecare lună și curăță buțile de mucegaiu.

Ferește-te de-a face datorii; dacă ești silit să faci, ia bani împrumut numai dela bănci românești.

Insemnări

Insemnări

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Merc.	1 Maria egipt. ☾	14 Tiburtiu
Joi	2 P. Tit	15 Anastasie
Vineri	3 C. Nichita	16 Aron
Sâmb.	4 C. P. 4 Iosif	17 Rudolf

Dum. Mironosiț., ev. Marcu c. 15, gl. 2, v. 4

Dum.	5 M. Claudie	18 Valeriu
Luni	6 C. P. Eutichie	19 Hermog.
Martî	7 C. P. George	20 Sulpiciu
Merc.	8 S.A.Ir.Ruf.Agaf.	21 Anselm
Joi	9 M. Eupsihie ☽	22 Sotir
Vineri	10 M. Ter. și Pomp.	23 Adalbert
Sâmb.	11 M. Antipa	24 George

Dum. Slăbănogului, ev. Ioan c. 5, gl. 3, v. 5

Dum.	12 Cuv. Vasiliu	25 Marcu
Luni	13 M. Artimon	26 Cletus
Martî	14 Păr. Mart. Papa	27 Peregrin
Merc.	15 S. M. Aristarch	28 Vitalis
Joi	16 M. Agapia ☽	29 Petru
Vineri	17 M. Sim. Persul	30 Catarina
Sâmb.	18 C. P. Ioan	1 Maiu Fil.

Dum. Samarinencei, ev. Ioan c. 4, gl. 4, v. 7

Dum.	19 C. Ioan d. peșt.	2 Anastasia
Luni	20 C. Teodor T.	3 † Afl. Cr.
Martî	21 M. Ianuarie	4 Florian
Merc.	22 C. Teodor S.	5 Pius
Joi	23 (†) M. George ☽	6 Ioan P.
Vineri	24 M. Sava Strat.	7 Stanislau
Sâmb.	25 Ap. Ev. Marcu	8 Mihail

Dum. Orbului, ev. Ioan c. 9, gl. 5, v. 8

Dum.	26 M. Vasile	9 Gr. Naz.
Luni	27 M. Simeon	10 Isidor
Martî	28 Ap. Iason	11 Mamertus
Merc.	29 9 M. din Chizic	12 Pancraț
Joi	30 (†) Inălț. D-lui	13 (†) Inălț. D.

Soarele

- 1. răs. 4 o. 27 m.
- ap. 6 „ 11 „
- 10. răs. 4 „ 07 „
- ap. 6 „ 27 „
- 20. răs. 3 „ 46 „
- ap. 6 „ 44 „

Lună nouă, 1 Apr.
12 o. 33 m. sara.

Staturi economice.

Gată cu săpatul și plivește legumile din grădină. Samână cucuruz, în, linte, fasole și cartofi. Grăbește cu altoirea pădureților. Isprăvește cu lucrările viiei. Trage vinurile a doua oară.

Udă legumile și pomișorii, cu apă domoală. Scutește mieii de răceală și de pășune umedă. Intoarce grâul și în potriua gârgărițelor pune lână nespălată pe lângă coșuri. Grâul încins amestecă-l cu pulbere de cărbuni și la 14 zile cerne-l. Gată cu săpatul viilor.

Asigură-te în contra focului și asupra vieții la Banca generală de asigurare din Sibiiu.

Maiu

are 31 zile

Florar

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Vineri	1 Pr. Ieremia ☿	14 Bonifaciu
Sâmb.	2 P. Atanasie	15 Sofia
Dum.	SS. Părinți, ev. Ioan c. 17, gl. 6, v. 10	
Dum.	3 M. Timoteiu	16 Isidor
Luni	4 M. Pelagia	17 Pascalis
Martți	5 M. Irina	18 Venantius
Merc.	6 Dreptul Iov	19 Celestin
Joi	7 M. Acachie	20 Bernardin
Vineri	8 † Ap. și Ev. Ioan	21 Rudens
Sâmb.	9 Pr. Isaia ☾	22 Elena

Dumineca Rusaliilor, ev. Ioan c. 7, st. 37.

Dum.	10 (†) Pog. S. Duh	23 (†)Rusal.
Luni	11 (†) Lunia Rus.	24 (†)L.Rus.
Martți	12 M.Epifan., Germ	25 Urban
Merc.	13 M. Gliceria	26 Beda
Joi	14 M. Isidor	27 Lucian
Vineri	15 C.P. Pachom. ☿	28 Wilhelm
Sâmb.	16 P. Teodor	29 Maximin

Dum. 1. d. Rus. a tut. SS., Mat. c. 10, gl.8, v.1

Dum.	17 Ap. Andronic	30 Ferdinand
Luni	18 M. Petru	31 Petronela
Martți	19 M. Patriciu	1 Iun. Inv.
Merc.	20 M. Talaleu	2 Erasmus
Joi	21 (†) Const. și Elena	3 Clotilda
Vineri	22 M. Vasilisc ☿	4 Quirinus
Sâmb.	23 C. Mihail	5 Bonifaciu

Dum. 2. după Rus., ev. Mat., c. 4, gl. 1, v. 2

Dum.	24 P. Simeon	6 Norbert
Luni	25 A 3-a afl. c. I. Bot.	7 Lucreția
Martți	26 S. Ap. Carp	8 Medard
Merc.	27 M. Terapont	9 Primus
Joi	28 P. Nichita	10 Margareta
Vineri	29 C. Teodosia	11 Barnaba
Sâmb.	30 P. Isachie ☿	12 Claudina

Dum. 3. după Rus., ev. Mat., c. 6, gl. 2, v. 3

Dum.	31 Ap. Ermil	13 Antonie
-------------	--------------	------------

Soarele

1. răs. 3 o. 27 m.
ap. 7 „ 02 „
10. răs. 3 „ 14 „
ap. 7 „ 16 „
20. răs. 3 „ 03 „
ap. 7 „ 29 „

Lună nouă, 1 Maiu
4 o. 29 m. dimin.

Sfaturile economice.

Asigură bucatele împotriva grindinei. Udă altoii, slăbește legăturile la cei prinși și ungeranele cu ceară de altoit. Sădește răsaturile pe timp ploios. Samănă, crastaveți, ridichi și fasole. Sapă cucuruzul când e în patru frunze.

Cosește lucerna înainte de înflorire, dar să nu o tai prea de jos. Svânt-o mai întâiu și apoi amestecată cu paie mărunte dă-o vitelor. Sădește flori. Grijește de roii albinelor. Stropește viile împotriva peronosporiei, (părli-turei).

Inscrie-te ca membru ajutor la Asociațiune, cu 2 cor. ca să capeți 10 cărți și un calendar.

Insemnări

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Luni	1 M. Iustin	14 Vasile
Marți	2 S. P. Nichifor	15 Vitus
Merc.	3 S. M. Lucian	16 Beno
Joi	4 S. P. Mitrofan	17 Adolf
Vineri	5 M. Doroteiu	18 Paulina
Sâmb.	6 C. Visar. și Ilar.	19 Iuliana
Dum. 4. după Rus., ev. Mat., c. 8, gl. 3, v. 4		

Dum.	7 M. Teodot ☾	20 Laura
Luni	8 M. Teodor Strat.	21 Aloisie
Marți	9 P. Kiril	22 Paulin
Merc.	10 M. Timotei	23 Etelrud
Joi	11 Ap. Vart. și Varn.	24 Ioan Bot.
Vineri	12 P. Onufrie	25 Prosper
Sâmb.	13 M. Acilina	26 Eremia
Dum. 5. după Rus., ev. Mat., c. 8, gl. 4, v. 5		

Dum.	14 Pr. Eliseu ☩	27 Ladislau
Luni	15 Pr. Amos	28 Leon
Marți	16 P. Tihon	29 (†) Pet. Pav.
Merc.	17 M. Manuil	30 Paul
Joi	18 M. Leontie	1 Iul. Teod.
Vineri	19 A. Iuda, fr. Dlui	2 Cerc. Mar.
Sâmb.	20 M. Metodie	3 Cornelia
Dum. 6. după Rus., ev. Mat., c. 9, gl. 5, v. 6		

Dum.	21 M. Iulian ☩	4 Udalric
Luni	22 M. Eusebiu	5 Domeție
Marți	23 M. Agripina	6 Isaia
Merc.	24 (†) N. S. Ioan B.	7 Vilibald
Joi	25 M. Fevronia	8 Cilian
Vineri	26 C. David	9 Anatolia
Sâmb.	27 P. Samson	10 Amalia
Dum. 7. după Rus., ev. Mat., c. 5, gl. 6, v. 7		

Dum.	28 Chir. și Ioan	11 Pius
Luni	29 (†) Ap. Pet. P. ☩	12 Enric
Marți	30 Sinod. SS. Ap.	13 Margareta

Soarele

1. răs.	2 o.	57 m.
ap.	7 „	39 „
10. răs.	2 „	38 „
ap.	7 „	42 „
20. răs.	3 „	02 „
ap.	7 „	41 „

Lună nouă, 29 Iunie

5 o. 30 m. sara.

Sfaturi economice.

Cosește ierburile până sunt înflorite.

Sapă cucuruzul a doua oară. Plivește sau alege lemnele de rod la viie. Sapă și ține în curățenie toate sămănăturile. Umple vinurile și curăță buțile. Buțile goale să le afumi în fiecare lună cu piatră pucioasă. Rânduește prin șură și prin poduri, că se apropie secerișul.

Nu uită a-ți asigura holdele și alte sămănături împotriva grindinei.

În 9 Iunie se începe vara.

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Merc.	1 Cosma și Dam.	14 Bonavent.
Joi	2 Veștm. Mariei ☩	15 Imp. Ap.
Vineri	3 M. Iacint	16 Rut
Sâmb.	4 P. Andreiu	17 Alexe
Dum. 8. după Rus., ev. Mat., c. 14, gl 7, v. 8.		
Dum.	5 P. Atanasie	18 Frideric
Luni	6 P. Sisoe ☽	19 Aurelia
Marți	7 P. Toma	20 Ilie Pr.
Merc.	8 M. Procopie	21 Craxedis
Joi	9 M. Pancrație	22 Mar. Mag.
Vineri	10 45 Mart. d. Nic.	23 Apolinar
Sâmb.	11 M. Eufemia	24 Cristina
Dum. 9. după Rus., ev. Mat., c. 14, gl. 8, v. 9		
Dum.	12 M. Pr. și Ilarie	25 Iacob A.
Luni	13 Sin. Arh. Gavril ☩	26 Ana
Marți	14 Ap. Achila	27 Pantelim.
Merc.	15 M. Chiril și Iud.	28 Inocent
Joi	16 M. Atinogen	29 Marta
Vineri	17 M. Marina	30 Avdon
Sâmb.	18 M. Iac. și Emilian	31 Ig. Loiola
Dum. 10. după Rus., ev. Mat., c. 17, gl. 1. v. 10		
Dum.	19 C. Macrina	1 Aug. Petr.
Luni	20 ☩ Pror. Ilie ☩	2 Porțunc.
Marți	21 C. Sim. și Ioan	3 August
Merc.	22 Maria Magdal.	4 Ștefan
Joi	23 M. Foca	5 Dominic
Vineri	24 M. Cristina	6 Sch. l. față
Sâmb.	25 † Ad. S. Anei	7 Caietan
Dum. 11. d. Rus., ev. Mat., c. 18, gl. 2, v. 11		
Dum.	26 M. Ermolae	8 Chiriac
Luni	27 † M. Pantelimon	9 Roman
Marți	28 Ap. Prohor ☩	10 Laurențiu
Merc.	29 M. Calinic	11 Susana
Joi	30 Ap. Sila și Silvan	12 Clara
Vineri	31 D. Eudochim	13 Casian

Soarele

1. răs. 3 o. 13 m.
ap. 7 „ 34 „
10. răs. 3 „ 23 „
ap. 7 „ 24 „
20. răs. 3 „ 39 „
ap. 7 „ 08 „

Lună nouă, 28 Iulie

10 o. 29 m. seara.

Sfaturi economice.

Seceră holdele în pârghă, dacă sunt prea coapte se scutură o mulțime de grăunțe și nici făina nu e spornică. Înainte de a începe secerișul sapă și stropește viile. Grădunțele ce se scutură la cărat, ține-le pentru sămânță.

Proptește pomii prea încărcăți cu poame. Ară miriștea cât mai îngrabă.

Asigură heiurile, bucatele și fânul contra focului. Pune un vas cu apă înaintea stupinei.

Nu vinde încât poți bucatele; păstrează-le pe când au prețuri mai bune.

Insemnări

Insemnări

August

are 31 zile

Măsălar

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Sâmb.	1 †Sc.și S. Mac. ☞	14 Eusebie
Dum.	12. d. Rusalii, ev. Mat., c. 19, gl. 3, v. 1	
Dum.	2 Pr. M. Stefan	15 (†)Ad. M.
Luni	3 C. P. Isachie	16 Rohn
Martți	4 SS. 7 tin. d. Efes	17 Bertram
Merc.	5 M. Eusignie ☾	18 Elena
Joi	6 (†) Sch. la fața	19 Ludovic
Vineri	7 M. Dometje	20 (†)S.St.R.
Sâmb.	8 M. Emilian	21 Ioana

Dum. 13. d. Rusalii, ev. Mat., c. 21, gl. 4, v. 2

Dum.	9 Ap. Matia	22 Timoteiu
Luni	10 M. Laurențiu	23 Filip
Martți	11 M. Euplu ☞	24 Bartolom.
Merc.	12 M. Fot. și Anich.	25 Ludovic
Joi	13 C. Maxim	26 Samuil
Vineri	14 Pr. Mihea	27 Iosif
Sâmb.	15 (†)A.N.d.Dzeu	28 Augustin

Dum. 14. d. Rusalii, Ev. Mat., c. 22, gl. 5, v. 3

Dum.	16 M. Diomid	29 T. c. Ioan
Luni	17 M. Miron	30 Rosa
Martți	18 M. Flor. și Lavru	31 Raimund
Merc.	19 M. Andr. Strat. ☞	1 Sept. Eg.
Joi	20 Pr. Samuil	2 Absolon
Vineri	21 Ap. Tadeu	3 Mansbet
Sâmb.	22 M. Agatonic	4 Rosalia

Dum. 15. d. Rusalii, Ev. Mat. c. 21, gl. 6, v. 4

Dum.	23 M. Lup și Irineu	5 Laurent
Luni	24 M. Eutichie	6 Magno
Martți	25 Ap. Vartol. și Tit	7 Regina
Merc.	26 M. Adrian	8 (†)N.Mar.
Joi	27 C. Pimen ☾	9 Gorgonie
Vineri	28 C. Moise Arapul	10 Nic. Tol.
Sâmb.	29 (†) T. c. S. Ioan B.	11 Protus

Dum. 16. d. Rusalii Ev. Mat., c. 25, gl. 7, v. 5

Dum.	30 Alex. Iona, Pav.	12 Macedon.
Luni	31 Brăul Preac.	13 Matern

Soarele

1. răs.	3 o.	59 m.
ap.	6 „	45 „
10. răs.	4 „	15 „
ap.	6 „	26 „
20. răs.	4 „	31 „
ap.	6 „	04 „

Lună nouă, 27 Aug.

11 o. 50 m. seara.

Statutul economice.

Stropește și sapă viile a treia oară. Impreună roi slăbuți și ferește-i de albine răpitoare. Strâmtează urdinișul. Ară pentru sămănturile de iarnă și cară gunoiu. Din 15 Iulie și până în 15 Sept. oculează întâiu, cireșii, vișinii, persecii și caișii, apoi prunii merii și perii. Retează vârfurile dela vița de viie. Adună sămburi de poame pentru sămănat. Treeră bucatele și le așază la loc svântat.

În luna viitoare se încep școalele; de ai băieți pregătește-te cu cele de lipsă pe atunci.

În 1 August se începe postul S. Mării.

Septembrie

are 30 zile

Răpciune

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou	Soarele
Mărti	1 C. Simeon Stâlp.	14 † În. S. Cr.	1. răs. 4 o. 51 m.
Merc.	2 M. Mamant	15 Nicodim	ap. 5 „ 36 „
Joi	3 M. Antim	16 Ludmila	10. răs. 5 „ 06 „
Vineri	4 M. Vavila	17 Lambert	ap. 5 „ 15 „
Sâmb.	5 Pr. Zaharia	18 Toma Ap.	20. răs. 5 „ 23 „
Dum. 17. d. Rusalii, ev. Mat., c. 15, gl. 8, v. 6			ap. 4 „ 51 „
Dum.	6 Min. Arh. Mih.	19 Ianuarie	<i>Lună nouă, 25 Sept.</i>
Luni	7 M. Sozont	20 Eustatie	10 o. 30 m. sara.
Mărti	8 (†) Nașt. Mariei	21 Mateiu	Staturi economice.
Merc.	9 † Ioachim și Ana	22 Mauriciu	Culege poamele iernatice, cu mâna și le alege după soiuri și frumsețe.
Joi	10 M. Minodora	23 Tecla	Sădește răsaduri iernatice. Culege
Vineri	11 C. Teodora	24 Gerhard	cucuruzul și scoate
Sâmb.	12 M. Autonom	25 Cleofas	napii înainte de a fi brumați. Samănă
Dum. În. S. Cruci, ev. Ioan, c. 3, gl. 1, v. 7			grâul de toamnă și nu fi sgârцит la sămânța. Ia mierea dela stupi. Pregătește buțile și celălalte vase pentru cules. Ingrijește de lemne pentru iarnă.
Dum.	13 M. Corn. Sut.	26 Ciprian	În Sept. se încep școalele. Dă-ți cu drag băieții la școli, cumpără-le cărți și cele de lipsă, ca să facă spor în învățatură. Cinstește pe învățători și te interesează de bunăstarea școlii.
Luni	14 (†) Inălț. S. Cruci	27 Cosma	
Mărti	15 † M. Nichita	28 Venceslav	
Merc.	16 M. Eufemia	29 Mihail	
Joi	17 M. Sofia	30 Ieronim	
Vineri	18 C. Eumenie	1 Oct. Rem.	
Sâmb.	19 M. Trofim	2 Leodgar	
Dum. 19. d. Rusalii, ev. Marcu, c. 8, gl. 2, v. 8			
Dum.	20 M. Eustatie	3 Candid	
Luni	21 Ap. Codrat	4 Francisc	
Mărti	22 M. Foca	5 Placid	
Merc.	23 (†) Z. S. Ioan B.	6 Bruno	
Joi	24 M. Tecla	7 Iustina	
Vineri	25 C. Eufrosina	8 Brigita	
Sâmb.	26 (†) Ad. S. Ap. Ioan	9 Dionisie	
Dum. 20. d. Rus., ev. Luca, c. 5, gl. 1, v. 7			
Dum.	27 M. Calistrat	10 Francisc	
Luni	28 P. Hariton	11 Emilian	
Mărti	29 P. Chiriac	12 Maximil.	
Merc.	30 M. Grigorie	13 Coloman	

În 9/24 Sept. se începe toamna.

Insemnări

Insemnări

Octombrie

are 31 zile

Brumărel

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Joi	1 Ap. Anania	14 Callist
Vineri	2 M. Ciprian	15 Teresia
Sâmb.	3 M. Dionisie Ar.	16 Gal
Dum. 21. d. Rusalii, ev. Luca, c. 6, gl. 4, v. 10		
Dum.	4 M. Ieroteiu	17 Hedwig
Luni	5 M. Haritina	18 Luca
Marti	6 † Ap. Toma	19 Ferdinand
Merc.	7 M. Serg. și Vach.	20 Wendelin
Joi	8 C. Pelagia	21 Ursula
Vineri	9 † Ap. Iacob l. Alf.	22 Cordula
Sâmb.	10 M. Eulampie	23 Ioan

Dum. 22. d. Rus., ev. 4 dela Luca, gl. 5, v. 11		
Dum.	11 Ap. Filip	24 Rafail
Luni	12 M. Pr. Tarah	25 Hrisant
Marti	13 M. Carp. și Papil	26 Amand
Merc.	14 (†) C. Paraschiva	27 Sabina
Joi	15 M. Lucian	28 Simeon
Vineri	16 M. Longin sut.	29 Narcis
Sâmb.	17 Pr. Osie	30 Claudie

Dum. 23. d. Rus., ev. 3 dela Luca, gl. 6, v. 1		
Dum.	18 Ap. și Ev. Luca	31 Wolfgang
Luni	19 Pr. Ioil	1 Nov. T. S.
Marti	20 M. Artemie	2 Pom.Rep.
Merc.	21 C. P. Ilarion	3 Hubert
Joi	22 P. Averchie	4 Carol
Vineri	23 Ap. Iacob fr. Dlui	5 Emeric
Sâmb.	24 M. Areta	6 Leonard

Dum. 22. d. Rus., ev. 6 dela Luca, gl. 5, v. 11		
Dum.	25 M. Marcian	7 Engelbert
Luni	26 (†) Muc. Dimitrie	8 Gottfried
Marti	27 M. Nestor	9 Teodor
Merc.	28 M. Terenție	10 Andreiu
Joi	29 M. Anastasia	11 Martin
Vineri	30 M. Zenovie	12 Cunibert
Sâmb.	31 A. Stahie și soții	13 Stanislau

Soarele

1. răs.	5 o.	42 m.
ap.	4 „	26 „
10. răs.	5 „	58 „
ap.	4 „	06 „
20. răs.	6 „	17 „
ap.	3 „	46 „

Lună nouă, 25 Oct.

10 o. 40 m. dim.

Sfaturi economice.

Scoate cartofii și celelalte legumi și le așază în pivniță pentru iernat. Isprăvește cu culesul poamelor, dar să nu le culegi pe timp ploios. Fă arăturile pentru primăvară.

La cules, alege strugurii cei putrezi la o parte, ca să ai preț bun la vin. Scutește stupii de ploi și ninsoare. Adună tot ce a mai rămas prin grădină și pe câmp. Ingrijește grajdiul că se apropie iarna. Samănă sâmburi de poame pădurețe.

Plătește darea statului, comitat și aruncuri comunale, darea de câștig cl. I., și darea (taxa) de scutire dela mi-liție (cătanie).

Noemvrie

are 30 zile

Brumar

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Dum.	25. d. Rus., ev. 5 dela Luca, gl. 8, v. 3	

Dum.	1 Cosma, Dam. ☽	14 Venerant
Luni	2 M. Achindin	15 Leopold
Mărți	3 M. Achepsima	16 Otmar
Merc.	4 C. Ioanichie	17 Grigorie
Joi	5 M. Galacteon	18 Odo Eg.
Vineri	6 P. Pavel	19 Elisaveta
Sâmb.	7 SS. 33 M. d. Mel.	20 Felice

Dum.	26. d. Rus., ev. 7 dela Luca, gl. 7, v. 2	
------	---	--

Dum.	8 (†)Ar.M.,Gavr. ☼	21 Intr.Născ.
Luni	9 M. Onisifor	22 Cecilia
Mărți	10 Ap. Erast și soții	23 Clement
Merc.	11 Victor, Mina	24 Ioan
Joi	12 S. Ioan milost.	25 Catarina
Vineri	13 † Ioan G. de aur	26 Conrad
Sâmb.	14 † Ap. Filip	27 Virgil

Dum.	27. d. Rus., ev. 8 dela Luca, gl. 2, v. 5	
------	---	--

Dum.	15 M. Gurie	28 Sosten
Luni	16 † Ap. Ev. Mateiu ☼	29 Saturnin
Mărți	17 P. Grigorie	30 Andreiua.
Merc.	18 M. Platon	1 Dec. Elig.
Joi	19 Pr. Avdie	2 Bibiana
Vineri	20 † C. Grig. P. Pr.	3 Fr. Xaver
Sâmb.	21 (†) Intr. în biser.	4 Varvara

Dum.	28. d. Rus., ev. 9 dela Luca, gl. 3, v. 6	
------	---	--

Dum.	22 Ap. Filimon	5 Sava
Luni	23 P. Amfilohie ☽	6 Nicolae
Mărți	24 † M. Ecaterina	7 Ambrosie
Merc.	25 P. Clement	8 (†)Z.Mar.
Joi	26 C. Alipie	9 Leucadia
Vineri	27 Iacob Persul	10 Iudita
Sâmb.	28 M. Stefan c. nou	11 Damasch.

Dum.	29. d. Rus., ev. 13 dela Luca, gl. 4, v. 7	
------	--	--

Dum.	29 M. Paramon	12 Maxenție
Luni	30 † Ap. Andreiu ☽	13 Lucia

Soarele

1. răs.	6 o. 39 m.
ap.	3 " 26 "
10. răs.	6 " 55 "
ap.	3 " 14 "
20. răs.	7 " 10 "
ap.	3 " 05 "

Lună nouă, 23 Nov.
7 o. 1 m. seara.

Statutul economic.

Sapă gropi pentru pomișorii ce voești a-i sădi în primăvară. In-groapă viia. Apără pomii tineri împotriva epurilor. Sapă locul din jurul pomilor și-l gunoeste.

Gunoeste viile. Cât ține fierberea mustului, pune pe vrana buții un săculeț cu năsip curat. Delătură din pivniță poamele putrede și alte lucruri cu miros. Hrănește stupii slabi și oblojește coșnițele.

Se apropie iarna, în serile lungi de iarnă e bine să ce-tești cărți bune, ca să-ți aduni cunoștințe folositoare.

În 15 Noemvrie se începe postul Crăciunului.

Insemnări

Insemnări

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Mărți	1 Pr. Naum	14 Nicasie
Merc.	2 Pr. Avacum	15 Celian
Joi	3 Pr. Sofronie	16 Adelaida
Vineri	4 † M. Varvara	17 Lazar
Sâmb.	5 C. Sava cel sfințit	18 Grațian

Dum. 30. d. Rus., ev. 10 dela Luca, gl. 5, v. 8

Dum.	6 (†) P. Nicolae	19 Nemesie
Luni	7 P. Ambrosie	20 Liberat
Mărți	8 C. Patapie ☩	21 Toma Ap.
Merc.	9 † Zem. Sf. Ana	22 Dimitrie
Joi	10 M. Mina, Erm.	23 Victoria
Vineri	11 C. Daniil stâlp.	24 Adam, Eva
Sâmb.	12 † P. Spiridon	25 (†) N. Dlui

Dum. 31. d. Rus., ev. 11 dela Luca, gl. 6, v. 9

Dum.	13 † M. Eustr. și soții	26 (†) Stefan.
Luni	14 M. Tirs și soții	27 Ioan Ev.
Mărți	15 M. Eleuterie	28 Pruncii n.
Merc.	16 Pr. Agen ☩	29 Toma ep.
Joi	17 Pr. Daniil	30 David
Vineri	18 M. Sebastian	31 Silvestru
Sâmb.	19 M. Bonifaciu	1 Ian. 1916

Dum. în. Nașt. Dlui, ev. Mat., c. 1, gl. 7, v. 10

Dum.	20 M. Ignatie	2 Macarie
Luni	21 M. Iuliana	3 Genoveva
Mărți	22 M. Anastasia	4 Tit
Merc.	23 SS. 10 Mart. d. C.	5 Telesfor
Joi	24 M. Eugenia ☩	6 (†) Epifan.
Vineri	25 (†) Nașt. Dlui	7 Isidor
Sâmb.	26 (†) S. N. de D-zeu	8 Severin

Dum. d. Nașt. Dlui, ev. Mat., c. 2, gl. 8, v. 11

Dum.	27 (†) Arh. Stefan	9 Iulian
Luni	28 SS. 20 mii Mart.	10 Pavel
Mărți	29 Pr. uciși de Irod	11 Higiu
Merc.	30 M. Anisia	12 Ernest
Joi	31 C. Melania ☩	13 Ilarie

Soarele

1. răs. 7 o. 24 m.
ap. 3 „ 02 „
10. răs. 7 „ 30 „
ap. 3 „ 04 „
20. răs. 7 „ 31 „
ap. 3 „ 13 „

Lună nouă, 24 Dec.
12 o. 36 m. seara.

Sfaturile economice.

Aerisează pivnița din când în când și de miroasă a mucegaiu afumă cu piatră pucioasă. Când e ger mare astupă ferestrele. Ține grajdul în curățenie și să fie calduros. Țasală vitele și le dă mâncarea și apa la timp regulat. Apa pentru adăpat să fie domoală.

Taie nutreț și macină napi. Opărește pleava și nutrețul tăiat și le amestecă cu napi. Fă scurgeri la apă. Cară gunoii. Incepe la trasul vinului. Plătește datoriile și încheie socotelile ca să vezi cum stai cu averea. Abonează foi și Biblioteca populară a Asociațiunii.

Domnitorii europeni.

Austro-Ungaria. Împăratul și Regele: *Francisc Iosif I.*, Împărat al Austriei, Rege apost. al Ungariei, Boemiei etc. și Mare principe al Ardealului, născ. la Schönbrunn 6/18 Aug. 1830; s'a suit pe tron în 20 Nov. (2 Dec.) 1848 și s'a încoronat ca Rege al Ungariei în 27 Maiu (8 Iunie) 1867. — Soție: *Elisabeta*, fiica Ducelui Maximilian de Bavaria, născ. în 12 Dec. 1837, † în 10 Septemvrie 1898, ucisă de anarhistul Luccheni. — Copii: Sofia, născ. 5 Martie 1855 și răpos. 9 Maiu 1857. Gizela, născ. în 30 Iunie 1856, căsăt. în 8 Aprilie 1873 cu Leopold, principele de Bavaria. Rudolf, fost principe de Coroană și clironom al tronului, născ. în 9/21 Aug. 1858, † în 18/30 Ianuarie 1889. A fost căsătorit cu Stefania, princesă de Belgia în 28 Aprilie 1881. Maria, născ. 10/22 Aprilie 1868, căs. 19/31 Iulie 1890 cu Arhiducele Francisc Salvator. — Nepoată: Elisabeta, Princesă și Arhiducesă, fiica fostului principe de coroană Rudolf, născută în 1 August 1883. — *Belgia.* Rege: Albert I. — *Britania.* Rege: George I., el este totodată și împăratul Indiei (Azia). — *Bulgaria.* Rege: Ferdinand I. de Coburg, născ. 14/26 Febr. 1861. — *Danemarca.* Rege: Frederic VIII., născ. la 1843. — *Elveția* e republică. Prezidentul se alege în fiecare an. — *Francia.* Republică. Prezident: Reymond Poincaré, ales în anul 1912. Prezidentul — capul statului — se alege tot la 7 ani. — *Germania* (Prusia). Împărat-Rege: Wilhelm II., născ. 15/27 Ian. 1859. — *Grecia.* Rege: Constantin I., n. la anul 1868. — *Italia.* Rege: Victor Emanuel III., născ. la 1869. — *Muntenegru.* Rege: Nicolae I. Petroviciu, n. 7 Oct. 1841. — *Norvegia.* Rege: Hacon VII. ales în 1906. — *Olanda.* Regină: Wilhelmina, născ. 19/31 Aug. 1880. — *Portugalia.* Republică. Prezid.: Manuel Arriaga, ales în 25 Aug. 1911. — *România.* Rege: Carol I. de Hohenzollern-Sigmaringen; n. în 20 Aprilie 1839; ales de Domnitor la 1866; încor. ca Rege în 1881. Regină: Elisaveta, principesă de Wied., n. 5/17 Dec. 1843. Scriitoare vestită; scrie de obicei sub numele de Carmen Sylva. Moștenitor: Prințul Ferdinand, fiul al doilea al fratelui mai mare al Reg. Carol, n. 12 August 1865, căs. 11 Ian. 1893 cu Maria de Saxa-Coburg-Gotha. Copii: Carol, Elisaveta, Maria, Nicolae, Ileana și Mircea. — *Rusia.* Împărat (Țar): Nicolae II., n. 6/18 Maiu 1868. — *Sârbia.* Rege: Petru Caragheorghevici, născ. 1846, ales în 1903. — *Spania.* Rege: Alfonso XIII., născ. 5/17 Maiu 1886. — *Svedia.* Rege: Gustav V., născ. 16 Iunie 1858. — *Turcia.* Sultan: Mohamed V., născ. la 3 Noemvrie 1844.

Afaceri cu poșta și telegraful.

I. Poșta.

A. Poșta de scrisori.

Cu poșta de scrisori se pot trimite: scrisori închise, corespondențe (cărți poștale), bilete pentru comande de cărți, tipărituri (imprimare), probe de marfă, hârtii comerciale. Acestea pot fi trimise simple, recomandate sau prin expres. Taxele trimiterii ni le arată următoarea tabelă:

Taxele sunt socotite în fileri. g=gram.

0 însemnează că trimiterea astorfel de scrisori e neiertată.

	Scrisori închise			Co-res-	Coresp. p. co-
	20 g	250 g	500 g	pondențe	mande d. cărți
				1 d.	1 d.
În loc	6	12	18	5	2
Ungaria	10	20	30	5	2
Austria	10	20	0	5	3
Bosnia și					
Herțegovina					
Germania					
Liechtenstein	până la 20 g. fiec. alți 20 g.				
Sârbia și	10	10		5	5
Montenegro .	25	15		10	5
Alte țări străine					

Grame	Tipărituri (Imprimare)							Mustre d. marfă			Hârtii comerciale
	10	50	100	150	250	500	1000	50	250	350	
Ungaria	2	3	—	5	10	20	30	3	10	20	0
Austria	—	3	5	—	10	20	30	—	10	20	
Bosnia											
Herțegov.											
Germania											
Liechtenst.	câte 50 grame							câte 50 g	cel puțin	câte 50 g	cel puțin
Sârbia	5							5	10	5	25
Montenegro	5							5	10	0	0
Alte țări str.	5							5	10	5	25

Taxa de recomandație (în loc 10 fil.) 25 fil.
 Trimitere de scrisori prin expres 30 „

La trimitere prin expres, dacă nu este poșta acolo unde adresăm scrisoarea, mai trebuie plătit în Ungaria o taxă de 1 cor., iar în străinătate o taxă, pe care o plătește primitorul scrisorii.

B. Serviciul de mesagerie.

Cu serviciul de mesagerie se trimit: bani (hârtii de valoare, prețioase) mărfuri sau alte lucruri cu valoare declarată; apoi scrisori de valoare declarată și trimiteri cu rambursă (Nachnahme). Bani se pot trimite sau cu mandat poștal (Postautalvány) sau în scrisoare închisă. Mandatele poștale (o bucată 2 bani) trebuie scrise cu cerneală, fără îndreptări sau ștersături. Taxele trebuincioase (cari sunt tipărite și arătate pe dosul fiecărui mandat) se plătesc în mărci poștale, care se lipsesc pe mandat. Scrisorile cu bani nu pot fi mai grele de 250 gr. Plicul (coverta) trebuie să fie anume făcută (se vând cu 5 bani la orice oficiu de poștă).

Scrisorile cu bani trebuiesc sigilate cu 5 sigiluri. La astfel de scrisori trebuie plătit porto (porto = plata pentru ducerea scrisorii sau a pachetului) de greutate și porto de valoare. — Amândouă porturile laolaltă dau o sumă ceva mai mare ca la mandatele poștale, și anume: Porto de greutate până la depărtare de 75 kilometri este 24 bani. Pe lângă acest porto se mai plătește porto de valoare până la 100 cor. = 6 bani; dela 100—600 cor. = 12 bani; dela 600—900 cor. = 18 bani; dela 900—1200 coroane = 24 bani și așa mai departe.

Scrisorile cu bani, cari conțin mai mult de 1000 cor. trebuie predate la poștă desfăcute, pentruca funcționarul poștei să poată număra banii ce-i trimitem.

Pachete cu porto se pot trimite până la greutate de 50 de chlgr. Adresa se scrie pe pachet. Pentru pachete până la 5 chlgr., trimise la o depărtare de 75 chlm., se plătește 30 bani, pentru pachete până la 5 chlgr. trimise mai departe se plătește 60 bani.

Pentru pachete mai grele de 5 chlgr. se plătește porto de greutate și de depărtare.

Pentru pachete cu rambursă (care poate să fie până la 1000 cor.) se plătește pe lângă taxele obicinuite, până la 24 coroane, încă 12 bani și apoi pentru fiecare 4 cor. câte 2 bani.

Buletinul de expediție (Frachtbrief, Szállítólevél) provăzut cu o marcă de 10 bani, trebuie să însoțească fiecare transport, ce trece peste 250 gr. (afară de tipărituri și mustre). Transporturile trimise în străinătate trebuie să fie însoțite și de declarația de vamă.

Copertele de poștă (marcate), cărțile poștale, biletele de rambursă (Nachnahmeschein) și cărțile de rambursă (Post-Nachnahmeschein) stricate se pot schimba cu altele nouă, plătind încă 2 bani.

Tabelă pentru socotirea banilor străini în bani de-ai noștri.

1 marcă . . . = C 1·18	10 cor. daneze . = C 13·25
10 " . . . = " 11·78	1 dolar . . . = " 4·96
1 franc . . . = " —·96	10 " . . . = " 49·60
10 " . . . = " 9·58	1 funt sterling = " 24·06
1 leu . . . = " —·96	10 " " = " 240·60
10 " . . . = " 9·58	1 florin oland. = " 1·96
1 cor. scand. . = " 1·33	10 " " = " 19·88
10 " " . = " 13·25	1 rublă . . . = " 2·55
1 " daneză . = " 1·33	10 " . . . = " 25·45

II. Telegraful.

Când trimitem telegramă în loc, plata pentru un cuvânt e 2 fil., dar trebuie să dăm o telegramă în preț de cel puțin 40 fil.

În Ungaria, Austria, Bosnia și Herțegovina plata pentru un cuvânt e 6 fil., și trebuie trimisă o telegramă în preț de cel puțin 60 fil.

În Germania și Sârbia plata pentru un cuvânt e 7 fil., și trebuie să dăm o telegramă în preț de cel puțin 70 fileri.

În alte țări străine plătim — ca taxă de cuvânt — dupăcum ne arată următoarea scală:

Belgia	K — 22	Rusia (europ.)	K — 28
Britania-mare	„ — 28	Spania	„ — 30
Bulgaria și Rume- lia-de-ost	„ — 12	Svedia	„ — 26
Danemarca	„ — 23	Țările-de-jos	„ — 20
Elveția	„ — 12	Turcia (europ.)	„ — 32
Francia	„ — 20	Tucia (asiatică.)	„ — 43
Grecia (Continent) „	— 28	Statele-Unite din America de nord:	
Italia	„ — 19	Newyork, Brooklyn,,	1·50
Luxenburg	„ — 23	Ohio, Neworleans,	
Montenegro	„ — 13	Indiana	1·80
Norvegia	„ — 33	Pensylvania	1·70
Portugalia	„ — 34	Kansas, Texas	2·05
România	„ — 10	Waschingon	2·15

Explicarea prescurtărilor ce se pot pune pe telegrame e următoarea:

D = telegrame urgente, plătesc taxa întreită.

R P x = răspuns plătit pentru x cuvinte.

R P D x = răspuns plătit grabnic.

T C = telegrame colaționate, garantează sosirea corectă a telegramei, $1\frac{1}{4}$ taxă

F S = a trimite după adresat. Taxa o plătește adresatul.

X P = plata celui care o duce plătită. Interiorul țării 1 coroană. Loco mai mult.

Post = telegrame, cari merg la un loc fără birou telegrafic, și cari trebuie trimise cu poșta de scrisori la adresatul.

P R = ca Post = dară recomandat. Interiorul țării 25 fileri.

T M x = telegrame cu mai multe adrese la acelaș loc. Taxa pentru a 2-a și adresele următoare până la 100 de cuvinte cu câte 50 fil. mai mult.

P C — trimițătorul vine înștiințat despre trimiterea telegramei. Austro-Ungaria 60 fil. Țară străină taxa de 5 cuvinte cel puțin 1 coroană.

P C D = înștiințare urgentă despre trimiterea telegramei. Taxa ca și pentru 5 cuvinte urgente.

P C P = înștiințare poștală despre trimiterea telegramei. Taxa 25 fileri.

ouvert = telegramă trimisă deschisă.

M P = telegramă primită de mâna proprie.

Jour = se inmanuează numai peste zi.

nuît = se inmanuează și peste noapte.

T R = rămâne în biroul telegrafic.

G P = rămâne în poștă. E iertat și cu adrese în limbi secrete nerecomandate.

G P R = rămâne în poștă recomandat 25 fil.

Telefon = adresatul vine înștiințat prin telefon. Taxa în Ungaria 10 fil., în țări străine scutit.

Fiecare telegramă trebuie scrisă să se poată ceti ușor și nu-i iertat să conțină îndreptări și ștergeri.

Punctele, virgulele și trăsurile frângerilor, cari se întrebuițează la formarea numerilor, se socotesc de câte o cifră.

Taxa telegramelor se socotește după cuvinte. Un cuvânt în comunicația europeană nu poate cuprinde mai mult de 15 litere resp. 5 cifre; prisosul se socotește drept un nou cuvânt.

Taxe și timbre.

Toate documentele, prin cari se statorește, se predă, se întărește, se schimbă, ori înceată oarecare drept, sau prin cari câștigăm un anumit drept, vin timbrate ori taxate.

Competințele se plătesc sau în timbre, sau de dreptul în bani, ori percente, amăsurat prețului obiectului.

În timbre se plătește competența dela: acluze, atestate, cărți comerciale și industriale, rugări, rubre și documente date din oficiu, cari după tarifă cad sub competența de timbre în sumă statorită, cum și toate acele documente, după cari competența nu se plătește după scala de timbre.

Scurtările de timbre și taxe, făcute cu voia, se pedepsesc în mod întreit, sau și mai mult; cea mai mică pedeapsă e 4 cor. — Timbrele se privesc de nevalabile, iar documentele pe cari s'au întrebuițat de netimbrate:

- a) dacă timbrul nu e întreg, adecă îi lipsește vre-o parte, ce s'a rupt;
- b) dacă partea ruptă s'a lipit din nou;
- c) dacă timbrul s'a lipit în mod necorăspunzător;
- d) dacă s'a întrelăsat, ori s'a făcut rău scrierea de peste el;
- e) dacă s'a făcut rău stampilarea;
- f) dacă s'au folosit timbre întrebuințate odată.

Cu privire la felul timbrării trebuie să știm, că la atestate, la contracte, la chitanțe, la declarațiuni și la alte documente de natura aceasta, timbrul este a se lipi la începutul rândului, cu care se începe textul, iar pe marginea de jos a timbrului sunt a se scrie primele litere, cu cari se începe textul, iar nu titlul ori alte însemnări. Tot asemenea se timbrează conturile și extrasele matriculare, având a se scrie pozițiunea primă pe marginea de jos a timbrului.

La cambii, de cumva acestea trebuie întregite prin timbre, se lipsesc timbrele în dosul cambiului și se stampilează din cartea judecătoriei de cerc, ori a oficiului de dare respectiv.

La acluze, apelațiuni, inventare, petițiuni, protocoale și recursuri timbrele sunt a se lipi în față ori unde se află loc, și — deoarece cu ocaziunea împrotocolării ele se stampilează din partea respectivelor oficii, nu este a se scrie peste ele nimic.

Timbrele lipite, dupăce s'a scris și iscălit deja documentul, se privesc ca fără preț.

Timbrele ce se folosesc trebuie să fie întregi, fără cea mai mică urmă, că s'au mai întrebuințat la alt document, căci folosind astfel de timbre, sau dându-le altuia spre întrebuințare, aceia cad sub pedeapsa legii.

Sunt cereri și atestate, cari sunt scutite de timbre. Astfel nu trebuie timbre pe petițiile, în cari cerem îndreptarea dării ce o plătim; apoi pe rugările pentru încassarea plății și a competențelor învățătorești, fie date

aceste la pretor, la inspectorul școlar ori la comisia administrativă; mai departe atestatele de sărăcie, atestatele prin cari se adeverește, că cineva primește pensie, milă sau ajutor de întreținere dela stat, comună, sau dela o însoțire; chitanțele despre sume mai mici de 4 coroane, etc. Nu trebuie pus timbru nici pe scrisorile ce se alătură la documentele scutite de timbru, amintite mai sus, apoi pe scrisorile în cauze de miliție ș. a.

Prețul timbrelor îl arată următoarea scală sau tabelă :

SCALA I.

pentru cambii (polițe) asemnate de bani prin comerțianți, documente de datorie dela case publice despre împrumuturi pe trei luni:

coroane		
până la	150	—·10
peste	150 300	—·20
	300 600	—·40
	600 900	—·60
	900 1200	—·30
	1200 1500	1·—
	1500 1800	1 20
	1800 2100	1·40
	2100 2400	1·60
	2400 2700	1·80
	2700 3000	2·—
	3000 6000	4·—
	6000 9000	6 —
	9000 12000	8 —
	12000 15000	10·—
	15000 18000	12·—
	18000 21000	14·—
	21000 24000	16·—
	24000 27000	18·—

SCALA II.

pentru cuitanțe și alte documente de drept, cari în privința timbrului nu se țin de scală I. ori III.

coroane		
până la	40	—·14
peste	40 80	—·26
	80 120	—·38
	120 200	—·64
	200 400	1·26
	400 600	1·88
	600 800	2·50
	800 1600	5·—
	1600 2400	7·50
	2400 3200	10·—
	3200 4000	12·—
	4000 4800	15·—
	4800 6400	20·—
	6400 8000	25·—
	8000 9600	30 —
	9600 11200	35·—
	11200 12800	40·—
	12800 14400	45·—
	14400 16000	50·—

și așa mai departe la fiecare 3000 cor. cu 2 cor. mai mult, unde apoi și restul mai mic de 3000 cor. vine a se lua întreg.

peste 16000 cor. vine a se răspunde dela fiecare 800 c. o taxă de 2 cor. 50 fil. unde și un rest mai mic de 800 c. trebuie socotit ca întreg.

SCALA III.

pentru cesiune de obiecte mobile, contracte de cumpărare și de schimb la obiecte mobile, contracte de livrare etc

coroane			coroane			
	până la	—	14	peste	până	
peste	20	40	—	1600	2000	12·50
	40	60	—	2000	2400	15·—
	60	100	—	2400	3200	20·—
	100	200	1·26	3200	4000	25·—
	200	300	1·88	4000	4800	30·—
	300	400	2·50	4800	5600	35·—
	400	800	5·—	5600	6400	40·—
	800	1200	7·50	6400	7200	45·—
	1200	1600	10·—	7200	8000	50·—

peste 8000 cor. se răspunde dela fiecare 400 c. o competență de cor 50 fil., unde iarăș un rest mai mic de 400 cor. vine a se luă întreg.

Timbre.

1. Tarifa taxelor procentuale pentru întabulări:

Valoarea cor.	Taxa		Val.	Taxa		Val.	Taxa		Val.	Taxa	
	c.	b.		c.	b.		c.	b.		c.	b.
200—240	1	51	600	3	75	960	6	—	1320	8	25
280	1	74	640	4	—	1000	6	25	1360	8	50
320	2	—	680	4	25	1040	6	50	1400	8	75
360	2	25	720	4	50	1080	6	75	1440	9	—
400	2	50	760	4	75	1120	7	—	1480	9	25
440	2	75	800	5	—	1160	7	25	1520	9	50
480	3	—	840	5	25	1200	7	50	1560	9	75
520	3	25	880	5	50	1240	7	75	1600	10	—
560	3	50	920	5	75	1280	8	—			

2. Timbrul pentru împăciuri: după scala a II. a tarifei de timbre.

3. Timpul pentru petiții de întabulare: până la 100 cor. = 72 bani; până la 200 cor. = 1·50 bani; peste 200 cor. = 2 cor, și taxa procentuală după tarifa de mai sus (Nr. 1).

4. Timbrul pentru protocoale: până la 100 cor. = 40 bani; peste 100 cor. = 1 cor.

5. Timbrul pentru sentințe: până la 100 cor. = 2 cor.; până la 400 cor. = 5 cor.; Până la 1600 cor. = 10 cor.; peste 1600 cor. = 20 cor.

6. Timbrul pentru apelațiuni (recurse): până la 100 cor. = 2 cor.; până la 400 cor, = 5 cor.; până la 1600 cor. = 10 cor.; peste 1600 cor. = 20 cor.

7. Timbre pentru petiții de vânzare executivă: 2 coroane.

Târgurile

din

Transilvania și Ungaria.

Notă. Datul zilei este însemnat după calendarul vechiu și sunt arătate numai zilele târgurilor de mărfuri.

Ianuarie.

1. Deva, Lăpușul-româneș, Lupșa, Șilimegi. 2. Făget, 3. Hidegkut. 4. Mehadia, Murăș-Oșorheiu. 5. Corond, Ormeniș, Vajda-Recea. 6. Baia-mare, Criș, Ilia, Lăpușul-ung. 7. Buza, Crasna, Jimborul-mare, Sarmașul-mare. 8. Bațon, Giula, Silvașul-de-sus 9. Cal. 10. Bercaș, Luna. 11. Buziaș, Miheș. 12. Aiud, Brețeu, Ciuc-Cosmaș, Crișul-săsesc, Ghialacuta, Huedin, Roșinău. Vârșeț. 13. Canija-mare, Chirpăr, 14. Bateș, Ibașfalău. 15. Birchiș, Hodoș, Micăsasa. 16. Caransebeș, Goroslăul de pe Someș, Sebeșul-săsesc, Zám. 19. Proștea-

mare, Sângeorgiul-săsesc, Teaca. 20. O-Pécska (com. Arad). 21. Barot, Cătina, Eted, Gherla, Ghierghio-Ditru, Ghiriş, Nocrichiu, Prejmăr, Somkerék. 23. Armeni, Nadeşul-săsesc. 24. Almaşul-mare (com. Cluj), Lugoş, Măgheruş. 26. Smand. 27. Ciozven. 28. Ilonda. 31. Ciuc-Sereda, Tasnád

Februarie.

1. Aţel, Jibău, Mocrin, Sân-Mărtinul-Homorodului, Soborşin. 2. Haţeg, Segedin. 3. Aita-mare, Buteni, Chibed, Papolt. 4. Covasna. 5. Boroşneul-mare. 6. Beiuş, Reghinul-săsesc, Soporul-de-jos. 7. Alţina, Teiuş, Zabola. 8. Chichinda-mare, Rodna-veche. 9. Chendu-mic. 10. Cetatea-de-baltă, 11. Borşea, Crişpatac, Huedin, Mercurea, Sereda-Murăşului, Sic, Székely-Cristur. 12. Bachnea, Élesd. 13. Becicherecul-mare, Cehul din Selagiu. 14. Drăguş. 15. Turda, Zeteleaca. 16. Bichiş-Ciaba, Bruiu, Comloş (Bănat), Dicio-Sân-Mărtin, Draşu, Lechinţa. 17. Abrud, Carţfalău. 18. Balavásár, Cagu, Ciachi-Gârbău, Venetia-de-jos. 19. Dej, Făget, Zelau. 20. Aiămor, Ferihaz, Goroslăul de pe Someş, Mediaş. 22. Halmagiu-mare. 23. Beba-veche, Budapesta, Gyoma, Kecskemét, Zaránd. 24. Cincul-mare, Petriş, Sighetul Marmaţiei. 25. Dalboşet Hadad. 26. Sepsi-Sân-Georgiu. 27. Alma-kerék, Cluj, Haroscherec, Olafalău-mare, Şomcuta-mare.

Martie.

1. Oradea-mare, Orăştie. 2. Aletea, Berzava, Bichiş, Cianadul-sârbesc şi nemţesc, Gyorok, Jombolia. 3. Baia-mare, Dezna, Sighişoara, Vinţul-de-sus. 4. Cubin, Zlagna. 5. Baia-de-Criş, Bălcaciu. 6. Apoldu-mare, Brad, Ciuc-Sân-Domocoş, Egerbegy (com. Torda-Aranyos), Görösön, Mănăşturul-unguresc, Morisdorf, Odorheiu, Paraid, Timişoara. 8. Capolnaş, Detta (Timiş), Erdő-Szent-György, Pojon, Silvaşul-de-sus. 9. Batania, Bilac, Vajdaháza. 10. Apold (com. Târnavamare), Bonţida, Cincul mic, Radnoth. 12. Oraviţa (Roman), Zam. 13. Bögöz, Bogşa-montană, Ciacova, Feldioara

(com. Braşovului), Ibaşfalău, Uzon. 14. Arad, Roşia, Şimleul-Silvaniei. 15. Hunedoara, Măcău. 17. Agnita, Héjjásfalva, Ruşii-munţi, Săsciori. 19. Basna, Marcod, Ocna (com. Alsó-Fehér), Petrişiu (com. Bistriţa-Năsăud), Poiana-sărată. 20. Cehul din Selagiu, Cernatul-de-jos, Murăş-Oşorheiu. 22. Blaj, Eted, Gherghio-Sân-Miclăuş, Mehadia. 23. Cermeiu, Gyertyámos, Vârşet, Vurmloc. 24. Beclean, Birchiş, Bozovici, Canija-mare, Cetatea-de-baltă, Chirpăr, Ciuc-Sân-Georgiu, Cohalm, Hida, Iliia, Kékes, Mociu, Viştea-de-jos. 25. Alba-Iulia, Hasmaşul-Lăpuşului, Huedin, Lăpuşul-românesc. 26. Făget, Orlat, Sân-Paul. 27. Drag, Tasnád. 28. Câmpeni, Cuciu, Măgheruş, Uioara. 29. Halmagiu-mare, Sântă-Măria. 30. Halmagiu. 31. Baţon, Debreţin, Olpret.

Aprilie.

1. Agribici Borgo-Prund, Ciuc-Sepviz, Crasna. 2. Cojocna. 3. Argiehat, Galgó, Porumbacul-inferior. 4. Biertan, Hodoş, Sabăd. 6. Cichinda-mare, Chişineu. 7. Buza, Gilău, Sărmaşul-mare, Şomortin. 8. Jimborul-mare, Moldova-veche. 9. Borossebeş, Kő-Boldogfalva. 10. Murăş-Orga, Panciova. 11. Arcid, Aţel, Becaş (Gheorghio), Macfalău, Mező-Erked, Moşna, Orczidorf, Periamoş, Racoşul-de-jos, Sâmbăta-de-jos, Sebeşul-săsesc, Turda, Vinerea. 12. Buziaş. Codlea, Lechinţa,* Lunca, Sân-Miclăuş. 13. Canija-turcească, Komárom. 14. Iacásdorf, (comit. Târnava-mare), Torda-Szt. László. 15. Copşa-mică, Nadeşul-săsesc, Ocl. Homorodului. 16. Gherla, Sepsi-Sân-Georgiu. 17. Cacova, Caransebeş. Şinca-veche. 18. Bandul-de-Câmpie, Cason, Dicio-Sân-Mărtin, Ghiorghio-Ditru, Iara, Ilieşfalău în Secuime, Orşova, Teaca, Voitec. 19. Covasna, Grădiştea, Ilonda. 20. Cernatu, Ciozven, Ciuc-Sân-Mărtin, Idvor, Pâncota, Segedin, Sibiu. 21. Abrud, Chezdi-Oşorheiu, Ludoş, Lupşa, Rodna-veche, Székely-Cristur. 22. Capolnaş, Cubin, Cleoagiul-de-jos, Görgény, Jibău, Moldova-nouă, Ormeniş, Voila. 23. Borşea, Dobra, Lipova, Pauliş, Sălaşul-de-sus, Zerneşti. 24. Beiuş,

Cața, Reteag. 25. Aiud, Bercaș, Farkaslacă, Lugoș, Sân-georgiul-sășesc, Tasnád. 26. Pecica-maghiară (com. Arad). 27. Kecskemét, Șarcaia, Șimand. 28. Dézna. 29. Birchiș,, Reghinul-sășesc. 30. Corond, Deva, Soborșin.

Maiu.

1. Bogșa-montană, Goroslăul de pe Someș, Lăpușul-ung. 2. Petroșeni. 3. Hidegkut, Sân-Mărtinul-Homorodului, Trăscău. 4. Bistrița, Făget. 5. Chisdu. 6. Chibed, Hadad. 7. Boroșneul-mare, Giula, Ispánmező, Jucul-de-jos, Micăsasa, Poiana-sărată. 8. Bateș, Becicherecul-mare, Iassenova, Mocrin, Soporul-de-jos. 9. Aita-mare, Ciuc-Sereda, Ibașfalău, Noerihiu, Radna, 11. Luna, Șeica-mare, Vinga. 12. Bozovici, Cal, Canija-mare, Papolt, Retișdorf (comit. Târnava-mare). 13. Huedin. 14. Năsăud. 15. Hunedoara. Olpret, Sâmbăta-de-jos, Timișoara, Uzon 16. Ighiu, Mociu. 17. Miheș, Zeteleaca. 18. Budapesta, Gyoma, Monor, Silinghia. 20. Bioziod, Cagu. 21. Rachnea, Capolnoc-Mănăstur, Dej, Zám, Zelau. 22. Ciacova, Făgăraș, Orăștie. 23. Barot, Câmpeni, Morisdorf. 25. Alibunariu, Beba-veche, Silimeghi, Zarand, 26. Beclean, Capolnaș, Cetatea-de-baltă, Eperjes, Eted, Ilia, Komáron (Ujszöny), Marpod, Sacul, Sighetul-Marmației. Vințul-de-sus. 27. Ciachi-Gârbău, Jimborul-mare, Lăpușul-unguresc. 28. Bodon. 29. Jibău, Șomeuta mare, 30. Ghialacuta, Șimleul-Silvaniei. 31. Almakerék, Cluj, Detta (Timiș), Petelea, Proștea-mare.

Iunie.

1. Bichiș, Cianadul-sârbesc și nemțesc, Comloș (Bănat), Gyertyámos, Seliște (com. Sibiiului). 2. Aletea, Baia-mare, Cincu mare Ghierghio-Sân-Miclăuș, Lechința, Murăș-Oșorheiu, Odorheiu, Periamos, 3. Crișpatak, Zlagna. 4. Baghion, Baia-de-Criș. 5. Brad, Cehul din Selagiu, Dobra, Elesd. 7. Ferihaz, Macău, Pojon. 8. Cichinda-mare. 10. Hadad, Panticiou. 11. Carțfalău, Göröcsön, Macfalău, Moldova-

nouă, Petriș, Racoșul-de-jos, Șeica-mică, Sighișoara, Somke-
 rék, Turda, Vințul-de-jos. 13. Zabola. 14. Mercurea, Oradea-
 -mare, Rodna-veche, Teaca. 15. Bichiș-Ciaba, Capolnaș-
 Olafalău, Jombolia, Komárom. 16. Agnita, Mănăsturul-ung.
 17. Bonțida, Cislădie, Ciuc-Sepviz. 18. Sepsi-Sân-Georgiu.
 19. Almașul-mare (com. Cluj), Blaj, Cason, Haroscherec,
 Lugos, Maroš Vécs, Radnóth. 20. Arad, Bercaș, Tasnád,
 21. Corond, Mehadia. 22. Berzava, Batania, Cermeiu, Cer-
 natul-de-jos, Silvașul-de-sus. 23. Arpașul-de-jos, Capolnaș-
 Drag, Geaca, Ibașfalău, Ilia, Ormeniș. 24. Lăpușul-ung.,
 Székely-Cristur. 25. Făget, Ghiriș, Sic, Veneția-de-jos. 26.
 Panciova. 28. Hunedoara, Roșinăn, Zorlențul-mare. 29.
 Berceniș, Reteag. 30. Ciuc-Sereda, Medias, Poiana (comit.
 Sibiului).

Iulie.

1. Crasna. 2. Giula, Poiana-sărată. 3. Bogșa-montană
 4. Balavásár, Demașnia, Gherghio-Ditru. 5. Hălmagiu mare.
 8. Hadad, Zám. 9. Câmpeni, Covasna. 10. Cehul din Se-
 lagiu, Gherla. 11. Dicio-Sân-Mărtin, Gilău, O-Pecska (com.
 Arad). 12. Armeni, Buziaș, Cohalm, Oravița (Roman). 13.
 Alba-Iulia, Boroșineu, Canija-turcească, Huedin, Pâncota,
 Paraid, Segedin. 15. Buza. 18. Bațon. 19. Arghiehat, Basna,
 Olpret, Sân-georgiul-sășesc, Sereda-Murășului, Vaida-Recea.
 20. Lipova, Petriș, Vârșet. 21. Debrețin, Deva, Miheș, Si-
 ghetul-Marmației. 23. Măgheruș. 24. Beiuș, Caransebeș, Ocna
 (com. Alsó-Fehér), Prejwăr. 25. Brețcu. 26. Bran. 27. Kees-
 kemét. 28. Canija-mare, Reghinul-sășesc, Rodna-veche. 29.
 Apoldu-mic, Ațel, 31. Avrig, Becicherecul-mare, Șomcuta-
 mare, Soporul de jos, Timișoara.

August.

1. Uioara. 2. Feriház, Măcău. 3. Budapesta, Gyoma,
 Haroscherec, Komárom. Luna. 4. Eperjes, Papolț. 5. Drag,
 Mociu, Soborșin. Voila. 6. Aiud, Dej, Farcașlacă, Goroslăul

de pe Someș. 7. Mănăsturul unguresc. 8. Barot, Cetatea-de-baltă, Ciozven, Ciuc-Cosmas. 10. Copșa-mică, Șarcaia, Vinga, Vințul de sus, Zarand. 11. Baia-mare. Copșa-mare, Făget, Sebeșul-săsesc, 12. Becaș (Gheorghio), Corond, Merghindeal. 13. Bistrița, Boroșneul-mare. 14. Ciacova, Frata ung., Jimborul-mare, Mocrin. Moldova-veche, Viștea de jos. 15. Alibunariu, Câmpeni, Făget, Hațeg, Ilia, Sân-Paul, Șilimegi, Teiuș. 16. Cislădie, Orlat. 17. Comloș (Banat), Komárom (Ujszőny), Zlagna. 18. Alțina, Buteni. 19. Cluj, Crișul săsesc, Pișcolț, Sân-Mărtinul-Homorodului, Voitec. 20. Giula, Năsăud, Zelau. 21. Galgó, Porumbacul inf. 22. Alămor, Jucul de jos, Murăș-Oșorheiu, Sighetul-Marmației. 23. Bier-tan, Detta (Timiș), Geoagiul de jos, Ilieșfalău în Secuime. 24. Beba veche, Jombolia. 25. Beclean, Dezna, Gheorghio-Sân-Miclăuș. 26. Orczidorf. 27. Ciuc-Sepviz, Făgăraș, Macfalău, Mocrin, Panticiou, Turda. 28. Cehul din Selagiu, Ispánmező, Vurmloc. 29. Drașeu, Székely-Cristur, Tasnád, Zám. 30. Oradea mare. 31. Gyertyámos, Simand.

Septemvrie.

1. Hidegkut, Pecica maghiară (com. Arad), Sibiiu. 3. Baia de Criș, Cața, Görgeny, Murăș-Orga. 4. Brad, Căcova, Marcoș Orșova. 6. Ciachi-Gârbău, Lupșa, Pojon. 7. Argiehat, Capolnaș, Cernatu, Chichinda mare, Kecskemét. 8. Dobra, Eperjeș, Göresön Hodoș, Huedin, Ibașfalău, Lăpușul românesc, Lechința, Lipova, Lunca, Poiană, (com. Sibiiului), Racoșul de jos, Sântă-Măria, Sân-Miclăuș, Vaidaháza, Zernești. 10. Idvor. 11. Bogșa montană, Etesd, Mediaș, Pancova, Periamos, Timișoara. 12. Silvașul de sus, Șimleul-Silvaniei, Veneția de jos. 13. Brețeu, Halmagiu mare, Hida. 14. Bichiș, Chișineu, Gyorok, Lăpușul ung., Monor, Sic, Zám. 15. Abrud, Debrețin, Reteag. 16. Ciuc-Sereda, Eted. 17. Alba-Iulia, Almakerek, Bachnea, Boroșsebeș. Codlea, Rușii munți. 18. Caransebeș, Pauliș, Șieul mare. 20. Bioziod, Buziaș, Iara. 21. Borșea, Cal, Crispatac, Komárom, Ludoș,

Odorheiu, Orăștie, Vinga. 22. Bozovici, Cincul-mare. 23. Bran. 24. Bațon, Sabăd, Seliște (com. Sibiiului). 25. Becicherecul-mare, Ciacova. 26. Roșia Zabola. 27. Ciuc-Sân-Domocoș, Cohalm, Olpret, Sărmașul-mare, Trăscău. 28. Arpașul-de-jos, Cianadul sârbesc și nemțesc, Iassenova, Jibău, Ilia, Pâncota, Segedin, Silinghia. 29. Batania, Canija mare, Sălașul-de-sus. 30. Bîrchiș, Crasna, Micăsasa.

Octomvrie.

1. Sepsi-Sân-Georgiu. 2. Aletea, Dicio-Sân-Mărtin, Ferihaz, Paraid, Petroșeni. 3. Aiud, Arcid, Borcuta, Carț-falău, Halmagiu, Ilonda, Lugoș, Mező-Erked, Radna, Sighetul Marmăției, Tasnád. 6. Nocrichiu. 8. Bonțida, Ghiriș. 9. Brașov, Cehul din Selagiu. 10. Dalboșeț, Reginul-săsesc. 11. Bruiu, Zorlențul-mare. 12. Almașul-mare (com. Cluj), Patania, Berzava, Bichiș-Ciaba, Boroșineu, Canija-turcească, Șinca-veche. Vârșeț. 13. Buza, Gherla, Grădiștea, Ighiu, Poiana-sărată, Săsciori. 14. Hadad, Oclandul Homorodului. 15. Chezdi-Oșorheiu, Erdő-Szent-György, Iacăsdorf (comitatul Târnavă-mare), Mănăradea, Petrișiu, (com. Bistrița-Năsăud), Torda-Szt.-Lazló. 17. Arad, Bercaș, Borgo-Prund, Deva, Kékes. 18. Agribici, Bandul de Câmpie, Mehadia. Nadeșul-săsesc, Rodna-veche. 19. Budapesta, Drașu, Sângeorgiul-săsesc. 20. Ciozven, Cluj, Marpod, Papoț, Sacul, Șomortin. 21. Zeteleaca. 22. Câmpeni, Făget, Radnóth, Sighișoara. 23. Cojocna, Morisdorf, Șomcuta-mare. Teaca. 25. Chendumic, Cubin, Drag. 26. Dobra, Jombolia, Năsăud, Teiuș. 27. Bălcaciu, Ciuc-Sân-Mărtin. 29. Baghion, Bodon, Boroșneul-mare, Cocmani, Covasna, Mănăsturul-ung., Mercurea, Murăș-Oșorheiu, Șarcaia, Șeica-mică. 30. Barot, Beiuș, Ciacova, Farcașlacă. 31. Hunedoara, Tașnad.

Noemvrie.

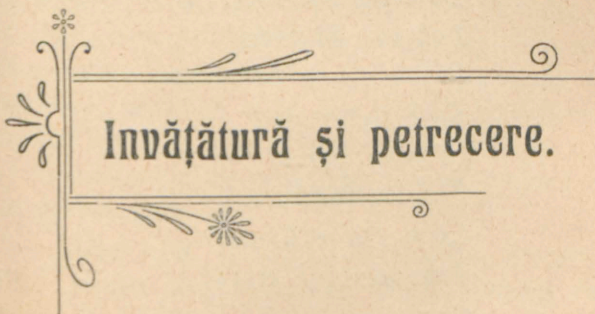
1. Bateș, Macău. 2. Cermeiu, Egerbegy (com. Torda-Aranyos), Gyoma, Măgheruș, Rechișdorf. 3. Baia-mare, Hundrubechiu. 5. Bistrița. 6. Apoldu-mare, Becicherecul-

mare, Frata ung., Harscherec, Soporul de jos, Vințul de sus. 7. Capolnaș, Ibașfalău. 8. Goroșlăul de pe Someș, Lipova. 9. Jimborul mare, Kecskemét. 12. Chisdu, Cuciu, Gherghio-Ditru, Ghialacuta, Göresön, Huedin, Vințul de jos. 14. Cason, Zabola. 15. Detta (Timiș). 16. Chichinda-mare, Komárom, Olafalău mare, Segedin. 17. Beclean, Mediaș, Sic. 19. Chibed, Zelau. 20. Soborșin. 21. Hejasfalva. 23. Ațel, Bichiș-Ciaba, Blaj, Chișineu, Cianadul-sârbesc și nemțesc, Făgăraș, Orăștie, Petelea, Turda. 24. Apold (com. Târnavă mare). Canija mare. 26. Capolnoc-Mănăstur. 27. Sereda Murășului, Uzon. 29. Oradea-mare, Pojon. 30. Bioziod, Gherghio-Sân-Miclăuș, Sân-Miclăuș, Șeica-mare, Zám.

Decemvrie.

1. Feldioara (com. Brașovului). 2. Făget. 3. Baia de Criș, Borossebeș, Dej, Rodna-veche. 4. Alba-Iulia, Brad, Élesd, Paraid, Timișoara. 5. Jibău, Ormeniș, Sighetul Marmăției. 6. Halmagiu-mare, Hasmașul Lăpușului. 7. Cernatulde jos, Ocna (com. Alsó-Fehér), Silinghia. 8. Abrud, Agnita, Balavásár, Cetatea de baltă, Ciuc-Sân-Georgiu, Odorheiu. 9. Huedin. 11. Cehul din Selagiu. 12. Șimleul Silvaniei. 14. Zarand. 16. Aita mare. 17. Geoagiul de jos. 19. Olpret. 20. Arghiehat, Macfalău, Petriș. 21. Apoldu mic. 23. Bozovici, Buteni, Chezdi-Oșorheiu, Debrețin, Mociu. 24. Chișineu, Hadad. 25. Boroșineu, Ciuc-Sepviz. 26. Cocmani. 27. Vinerea. 28. Cluj, Ilieșfalău în secuime, Radnóth. 30. Cohalm, Sibiu. 31. Capolnaș, Kö-Boldogfalva.

Invățătură și petrecere.

1915

Anul nou cu bine,
Cu zile senine,
Tot cu sănătate
Și cu spor la toate
Să-l petreceți
Și s'ajungeți
Tot în fericire
Și a lui sfârșire!
La mulți ani!

* * *

Ploi la timp, noroc la plug,
Sănătate și belșug;
Și la toate mesele
Inimile vesele.

Roata vremii.

«Nu e suiș fără coboriș», spune o veche zicală românească. Acelaș adevăr îl auzim adeseori spunându-se în chipul următor: «Dumnezeu are două cară, cu unul încarcă, cu altul descarcă». Lucru firesc ar fi, după gândul nostru, ca celce, cu prețul multor jertfe a ajuns pe culme, să rămână vecinic acolo în înălțimi, aproape de Dumnezeu. Dumnezeu ar vrea ca așa să se și întâmple, pentrucă altfel n'ar fi sădit în sufletul omului dorința de-a merge mereu înainte, nu i-ar fi poruncit să se ridice cătră El, să se apropie de desăvârșirea lui.

Omul însă, în cursul veacurilor, s'a prăbușit mereu din înălțimile ajunse, împins în prăpastie de chiar nemernicia lui. S'a prăbușit, de cele mai multe ori, pentrucă ajuns pe culme s'a crezut că-i însuși Dumnezeu, că el are dreptul și puterea să-și croiască și soarta sa și mai ales, soarta altora. Avuția, puterea ce și-a câștigat-o cu prețul multor lupte grele, o folosește nu pentru binele său și al altora, ci întreagă o închină patimei lui de-a ajunge tot mai mare, tot mai temut, stăpân cu putere nețărmurită. Mândria și lăcomia îl fac tiran, calcă în picioare legile dreptății, cari sunt temelia vieții omenești, subț pasul lui de dobitoc greu și prost, troznesc așezămintele dreptății, ale milei și ale dra-

gostei, pe cari i-a reușit bieteii omenimi în cursul veacurilor să le ridice pentru binele tuturor.

Iar celce cârmuește lumea și cele mai presus de lume, când vede că cel mare și puternic a ajuns tiran, că primejduiește tot ceea ce nizuințele celor buni au putut să înfiripeze, — descarcă carul. Suișul s'a isprăvit și începe coborâșul.

Intrebați numai pe cei mai bătrâni din satul vostru, cari au fost, în tinerețele lor, în pruncia lor oamenii cei mai bogați din sat. Veți vede că, de obicei, vor pomeni astfel de nume cari azi nu le mai poartă nime, ori dacă mai răspunde cineva la numele acela, vor fi sărântoci de-ai satului, slugile.

Cei cari au fost bogați înainte c'o sută de ani, ajunși la culmea suișului, au apus, i-a acoperit uitarea, și alții s'au ridicat în locul lor. Necunoscuți, uitați mai înainte, numele acestora este azi pe buzele tuturor.

Nu vă temeți de ei și nu vă închinați lor, dacă vedeți că slujesc lăcomiei și nedreptății: se vor prăbuși și ei cu tot neamul lor. Mare adevăr a spus Mântuitorul când a zis: «Mai ușor trece funia corăbiei prin urechile acului, decât avutul în împărăția lui Dumnezeu». Mai ușor, pentru că cel avut și puternic cade ușor în robia mândriei și a lăcomiei. Nesăturat e orice om, dar cel mai fără saț, e celce a ajuns pe culmea puterii. Unii dintre ei se dau cu totul

patimilor trupești, aceștia putrezesc în chiar inimile lor și se dărâmă grabnic ca o ciupercă vermică; alții cei mai mulți vor să iee avutul altora, vor să pună piciorul pe grumazii semenilor lor, și, învrăjbindu-se cu toată lumea, îi doboară de pe scaunul puterii chiar aceia pe cari a crezut că i-a îngenunchiat. Dumnezeu le ajută acestor din urmă să biruiască, pentru că rânduiala lăsată de Dumnezeu în viața omenescă nu suferă pe tirani.

Decâteori tiranii primejduesc lumea, Dumnezeu ajută celor năpustiți să se scape de ei. Altfel viața din cei grea, ar ajunge de nesuferit.

Neamul nostru românesc în curs de douăzeci de veacuri a băgat de seamă cum se învârtă roata vremii, și la înțelepciunea din scriptură: «Coborî-va pe cei puternici de pe scaune», a adaus și el vorbele «Nu e suiș fără coborîș».

Dacă omul ar rămâne bun, onest, iubitor și în culmea suișului, nu s'ar prăbuși, ci alte înălțimi nouă i s'ar deschide. Și, trebuie să băgăm de seamă, că celce a ajuns la culmea mării pe căi drepte, de obicei drept rămâne și când ajunge la putere. Dar fiindcă sunt așa de rari oamenii cari merg pe drumul drept până ajung la culme — fiind acesta cel mai greu — sunt foarte rari ceice rămân deștepți, când au ajuns la deplinătatea puterii, și deci, foarte rari și aceia cari nu se prăbușesc.

În trei patru sate, poate aflăm o pildă de astfel de oameni.

Cum schimbă soarta unui om, tot așa schimbă roata vremii și soarta unui popor. Și în viața neamurilor nu e sușă fără coboriș. Câte popoare mari și puternice au fost îngropate chiar de puterea și mărirea lor, când această putere și mărire n'o mai foloseau pentruca să împartă în lume dreptate și pace, ci au înjugat-o singuri la carul lăcomiei lor, când pofta lor de-a stăpâni tot mai multe țări și mai multe popoare, ca să le poată adună aurul și grăsimea, le-a făcut tirani!

Unde sunt astăzi Egiptenii, Babilonenii, Asirienii, unde e poporul lui Alexandru Macedon? Unde sunt Grecii cei vestiți, și mai ales, unde sunt strămoșii noștri Romani, cari stăpâneau odată aproape toată lumea cunoscută pe vremea lor?

Sunt margini între cari trebuie să se desfășoare atât viața unui om, cât și viața unui popor. Sunt stavili firești, între cari rămânând, un neam e mare și puternic. Până când un popor se nizuește, pe căi drepte, să ajungă aceste stavili, lupta lui e dreaptă și sfântă, nu-i împotriva voinței lui Dumnezeu. Ajungând aceste stavili, va avea de lucru veci de veci, ca să-și întărească și să-și înfrumsețeze viața lui de-acasă, și va trăi atunci în veci de veci.

Dacă însă se va lăsa rob lăcomiei, va râvni la ce-i a altuia și va trece granițele vieții lui naționale, primejdia pentru el va începe numai decât și prăbușirea lui va fi sigură.

Intreagă istoria lumii ne-o arată.

Fericit e poporul care nu râvnește la ceea ce-i a altuia, fericit e neamul care luptă împotriva lăcomiei, pentru că nici odată nu-i în primejdie ca o bucatură prea mare să-l înece. Dacă pământul ar fi presărat tot cu astfel de popoare, pacea atât de dorită ar stăpâni în lume. Căci luptele se poruncesc, bântuie și umplu lumea de nenorociri din pricina lăcomiei popoarelor. Iar lăcomia știm că e începutul răutăților pe pământ: ea a scos din raiu și pe strămoșii noștri.

I. Agârbiceanu.

Colindă.

Ah! ce nebunie!
 Și ce rea mănie
 E 'n Irod vicleanul
 Craiul și dujmanul.

Oastea și-o trimite,
 Pruncii de-i ucide.
 De doi ani în jos,
 Cu ei pe Christos!

Ah! ce grozăvie!
Căci ostași o miie,
Din Ierusalim
La Vifleem vin.

Intră prin odaie,
Toți copiii taie,
In leagăn găsiți,
Din brațe răpiți.

Și nu scapă nime
De a lor cruzime.
Ei împrejur merg
Și pe toți îi perd!

Vai! în neagra noapte,
Câtă crudă moarte,
Sânge tot curat
Cât s'a mai vărsat!

Mamele se uită
Pruncii pân' se cruntă,
Și îi văd tăiați
De ostași turbați.

Lacrămi le 'neacă,
Inima le seacă,
Că văd până mor
Copilașii lor!

Plâns duios s'aude
 Sufletul pătrunde,
 De durere plâng
 Peptul de și-l frâng.

Mamelor! nu plângeți
 Peptul nu vi-l frângeți,
 Pruncii n'or muri
 Ci s'or preamări!

C'a lor sufletele
 S'or preface 'n stele,
 Luminând frumos
 Calea lui Christos!

Legea românească.

Dintre câte popoare trăesc în apropierea noastră și mărturisesc credința în biserica lui Hristos, despre toate se știe, că înainte de a fi primit legea creștină, timp de mai multe veacuri au petrecut în rătăcirii păgânești.

Dar noi Românii, de când a început a se face în cartea vremilor pomenire de numele nostru, totdeauna am fost amintiți ca *popor creștin*. Urmează deci, că nu fără dreptate întăresc învățații noștri prin cărțile lor, că dintre toate popoarele dimprejur, noi am fost cei dintâi și cei mai vechi în credința creștinească. Tot acest

lucru pare a-l adevărați și graiul poporului nostru de rând, căci Românul din popor numai despre sine și despre cei de neamul său zice, că sunt creștini, pe când pe cei de alt neam îi crede mai puțin creștini sau deadreptul calvini, ceea ce în gândul său e tot atâta ca și păgâni. Dacă vede, de pildă, trecând pe drum doi Români întovărășiți de un Sas, el zice: «Uite doi *creștini* și un Sas» ori chiar: «Uite doi *oameni* și un Sas» — sau dacă are de lucru cu un om rău, aspru și fără credință, îi zice, că e «*păgân* ca un calvin».

Asta arată, că chiar și cel mai de rând Român se crede numai pe sine *creștin* și se simte mai altfel, decât cei de alt neam și că credința, legea sa și-o închipue, în taina gândului său, cu totul deosebită de a celorlalte neamuri, cari cu toate că și ele sunt de legea creștinească, ca și noi Românii, lui totuș îi par «*de altă lege*».

De aceea se poate spune, că legea creștinească, în curgerea multelor veacuri de viață curat bisericească și evlavioasă, a trecut și s'a prefăcut, în sufletul poporului nostru, într'o *lege românească*.

Această lege creștinească, care cuprindeă în timpurile mai îndepărtate numai *unele* dintre învățăturile creștinești, nedeslușite și neînțelese încă pe deplin, iar de altă parte *moștenise* dela

părinții poporului nostru și credințe, cari nu se potriveau întocmai cu legea lui Hristos — a sporit, s'a lămurit și întărit cu vremea atât de mult, încât ea poate să mulțamească azi toate trebuințele sufletești ale poporului nostru. Astăzi legea românească nu mai este numai cuprinsul vieții noastre bisericești și al credințelor creștine. — Ci mai mult, decât atâta!

Tot ce poate să înalțe sufletul Românului, să-l cutremure și să-l umple de fiori tainici, începând dela sf. Evanghelie a lui Hristos, rostită Dumineca pe glasul de podobie al preotului îmbrăcat în odăjdii și până la scrisul de toate zilele al apărătorilor neamului, până la cărțile cele sfinte de îndrumare, cari se fac astăzi și până la gândurile înalte și dorințele îndrăznețe ale oamenilor noștri mari, sau ale cântăreților cu glas de arhanghel — noi la toate acestea trebuie să ne gândim, de toate să ne aducem aminte, de câteori rostim aceste două cuvinte, atât de frumoase și de un cuprins atât de sfânt: *lege românească!*

Aceasta a fost totdeauna *tăria* noastră și podoaba cea mai de căpetenie a sufletului românesc:

«*Limbă, lege — lucruri sfinte*
La strămoși erau» . . .

Legea românească a fost socotită drept sfântă, înainte de vremea, în care a ajuns și

limba noastră la această treaptă. Dar de 200 de ani încoace, mai ales, aceste două lucruri sfinte au ajuns într'o legătură nedespărțită, așa, că azi nici nu ne-am putea închipui o lege românească propovăduită în limbă străină. Și să deie Dumnezeu, ca aceste două lucruri, atât de sfinte pentru noi, să rămână, până la sfârșitul tuturor veacurilor, în aceeaș legătură și unire strânsă, din care izvorește tăria cea mai neînfrănată.

Toți Românii suntem *una* astăzi, fiindcă toți ne facem sfânta cruce dela dreapta la stânga, ca și înainte de anul 1700, și toți înălțăm, la altarul Domnului, aceeaș *rugă românească* sfântă și mântuitoare, care ne-a ajutat în trecut să ne strecurăm teferi, prin viforul veacurilor negre, și care ne va îndemna în viitor să fim, precum spune poetul, că erau strămoșii:

Statornici în cinstea de lege și țară
In focul credinții statornici!

I. Lupaș.

Cum să faci.

De ești viță de jos, să nu iai neam de sus, ca să nu-ți zică: — scoală tu să șed eu. Și

De n'ai bani, nu luă cu zestre, ca să nu-ți zică: — taci tu să vorbesc eu. — Iați nevastă săracă ca să-ți zică: Fă ce știi tu. — Și atunci, trăiți ca în sân de raiu.

Să nu cârtim împotriva lui D-zeu.

(Poveste populară).

I.

Zice c'a fost odată un împărat puternic și o împărăteasă frumoasă și aveau doi copilași mândri, de-ți eră mai mare dragul să te uiți la ei.

Odată, pe când stăteau ei la cină, zise împărăteasa către împăratul:

«Doamne, înălțate împărate, da cum ne-a învrednicit D-zeu pe noi, de avem de toate celea, ce ne trebuie.»

Da împăratul, om mândru și îngâmfat, îi zise răstit:

«Ce-mi tot vorbești astfel de lucruri, că doar nu D-zeu ne-a dat ce avem, ci eu le-am câștigat prin:

Cărți în toate părți
Și răvașe prin orașe».

Da nici n'apucă împăratul să isprăvească bine vorba și numai eacă că D-zeu îl pedepsi pentru osânda de adiniaori, ridicând casa și tot ce aveau ei în văzduh, de rămaseră pe țelina goală.

Acum ce să se știe ei face? În locul acela nu mai puteau rămâne, că i-ar fi răs lumea. Încotro să apuce? Se socotiră să meargă până la Dunăre s'o treacă, ca să li-se piardă urma.

Merg ei cât merg: împăratul c'un copil de mână împărăteasa cu altul și numai iacă c'ajung la Dunăre. Dar aici cum să treacă, că pod nu eră prin apropiere? Cum se răsândiau ei așa numai iată mai încolo zăresc un turc c'o luntre și-l rugară să-i treacă. Da turcul viclean pune ochii pe împărăteasă și nu știà cum se facă să-i rămâe lui. Deodată el se gândi și zise:

«Înălțate împărate, pe toți nu vă pot trece, că mi teamă să nu se cufunde luntrea, da să treacă mai întâiu mărita împărăteasă, c'apoi viu și după ceilalți, să vă trec pe rând.»

Împăratului nici prin gând nu-i treceà că turcul vreà să-l înșele și se învoi. Împărăteasa se suì în luntre, iar turcul, dupăce se văzù de cealaltă parte, nu se mai întoarse și după ceilalți, ci o luă la sănătoasa cu bujor de muiere.

Mai privi împăratul cât mai privi în urma lor și dupăce îi scăpară din zare, o luară și el cu cei doi copilași pe Dunăre în sus. Cum mergeà cu copilașii de mână, numai iată că dela o vreme ajung la un pod, da nu pod ca podurile, ci numai o punte îngustă, de nici n'ar fi putut trece cu amândoi copii deodată. Împăratul nu se socoti mult, ci trecù mai întâiu pe băiatul cel mai mic, apoi se întoarse și după celalalt. Când ajunse și cu acesta pe la mijlocul punții, inima i-se umplù de groază, căci asupra copilului, pe care-l trecuse mai nainte tăbărise

un lup. Împăratul de spaimă scăpă și pe celalalt în Dunăre.

Acum el rămase singur și amărît în tot sufletul. Pierduse tot ce aveà mai scump în lume: împărăteasă, copii, avere. Acum își aduse el aminte de vorbele lui nesocotite, cu cari s'a osândit înaintea lui D-zeu, când a zis că nu D-zeu i-a dat, ci el a câștigat tot ce aveà. Acum a văzut, că tot ce a avut dela cel de sus a fost și tot cel de sus i-a și luat și a început a se ruga cu lacrimi fierbinți lui D-zeu:

«Iartă-mă Doamne pentru urâtele mele vorbe, că văd că tu ești mai mare ca toți împărații și ai putere, să dai și să iai, iar noi pământenii nimica nu numărăm înaintea Ta. Doamne adu-mă iar în starea de mai nainte, că șapte ani de zile, chiar foamete de-ar fi, totuș, pe toți săracii, cari s'ar abate pe la mine i-aș omeni și găzdui» și apoi căzù într'un somn greu.

II.

Dimineața când se trezi împăratul din somn, se văzù iarăș în starea de mai 'nainte: cu palate frumoase, cu curți mari, cu moșii întinse și cu tot ce erà de lipsă la ele; numai împărăteasă și copii nu erau. Și a dat D-zeu sfântul și o foamete mare peste bieții oameni, ca să cerce pe împăratul. Da el încă s'a ținut de cuvânt: câți săraci și neputincioși veniau la curțile

lui, pe toți îi omeniă și-i mângăia. Și s'a lățit vestea despre bunătatea împăratului și-au năpădit lipsiții cu grămada la curtea lui, și-i băgă împăratul slugi și-i ținea pe lângă curte, numai să nu moară de foame, bieții oameni.

Între servitorii lui cei mai credincioși aveă împăratul pe doi inși, doi voinici frumoși și de câte ori îi vedeă se uită cu drag la ei și par'că se 'nfioră tot, dar nu știă nici el că pentru ce. Tot între servitori eră și unul mai bătrân, care se linguşia în tot chipul pe lângă împăratul și-i spuneă vorbe frumoase.

«Doamne, Măria ta, îi zise el într'o zi, cum ți-a dat D-zeu de toate, numai ceva îți mai lipsește, o împărăteasă care să te mângăie la vreme de bătrânețe.»

Împăratul, care nu puteă suferi pe turc se 'ntristă și-i zise cu asprime:

«Să nu te mai aud vorbind așa, căci te dau afară din curtea mea, auzit-ai? Mie nu-mi trebuie muere!»

Dar turcul: ba c'ășa, ba că pe dincoala, că-i aduce el împărăteasă, de știu că-i pare bine, numai să facă bine să nu-l alunge dela curtea lui.

Tot cicătându-l și azi și mâne, dela o vreme se învoi și împăratul și trimise pe cei doi servitori credincioși ai săi, să-i aducă pe femeea, despre care tot vorbeă turcul.

«Dar, zise turcul cu viclenie, s'aveți grije, nu cumva să i-se întâmple ceva împărătesei, c'ar fi vai de voi.»

Cei doi servitori înhămară caii la o trăsură închisă și porniră la drum. Ajungând la locul, unde le-a spus turcul, găsiră pe viitoarea împărăteasă și plecară îndărăt cu ea. Însă, cum drumul eră lung, ei nu se putură întoarce în aceeași zi acasă. Noaptea îi apucă tocmai în mijlocul unei păduri dese, cu căi rele. Ce se socotiră, ce nu, se hotărîră să poposească în pădure până dimineața, ca nu cumva să se întâmple ceva împărătesei. Cum gândiră așa făcură. Desprinseră caii, îi priponiră mai de-o parte, iar pe femeie o lăsară în trăsura, care eră închisă și pecetluită cu ceară roșie. Ei făcură un foc zdravăn și se așezară în jurul lui. Ca să le treacă de urât, iar cel mai mare dintre ei zise:

«Măi frate ia spune vreo poveste, da doar nu ne prinde somnul și ne mai trece și de urât».

— Bucuros ți-aș spune frate dragă dar nu știu nici una, făr' dacă vrei, îți spui chiar povestea vieții mele.

— Cum să nu vreau, te ascult cu dragă inimă, c'apoiu, îți voi spune și eu prin câte pățanii am trecut», zise iar cel dintâi.

«Ascultă dar, zise cel mai mic.

— Eu n'am fost totdeauna, cum mă vezi acum, ci am trăit și zile mai bune. Tatăl meu eră împărat. Dar odată s'a osândit c'o vorbă, și D-zeu nu l-a pedepsit numai pe el, ci întreaga noastră familie: pe mama și încă pe un frățior, mai mare ca mine. Și începù băiatul să spue așa dupăcum am auzit la începutul acestei povești, până veni vorba de lup. Acì îi spuse, că eră cât p'acì să-l mânânce, dacă n'ar fi sărit niște ciobani într'ajutor, cari dupăce l-au scăpat, l-au ținut la ei și l-au crescut mare.

Apoi i-au dat drumul, zicându-i că de acum încolo poate trăi și fără ajutorul lor, că-i destul de voinic.

Celui mai mare i-se umplură ochii de lacrimi. El recunoscù pe fratele lui, dar nu s'arătă încă; voià să-i spue și el povestea sa, apoi să se îmbrățișeze și se plângă.

«Cam așa e și povestea mea, începù el. Aveam și eu un tată care eră împărat, o mamă scumpă și un frățior dulce. Odată mergând cu tata pe marginea Dunării, dânsul voià să mă treacă peste o punte îngustă și mă scăpă în Dunăre. Un pește mare mă înghiți, dar în minutul acela el fù prins de un pescar, care după ce-l tăie, mă scoase încă cu vieață din pântecel lui. Așa am stat apoi la pescar, până când am venit de m'am băgat slugă la bunul nostru împărat.»

Cel mai mic stà dus pe gânduri. Deodată zise:

«Doamne, nu știu cum îmi vine, par'că tu ai fi fratele meu.

— Adevărat, sunt fratele tău. Eu am știut că tu ești frățiorul meu, de când ai început povestea, dar anume nu ți-am spus, ca să văz tu cunoști-mă, și iată văd că și tu mă cunoști.

Cei doi frați se îmbrățișară, sărutându-se cu adevărată iubire frățească.

III.

Împărăteasa, de când au început cei doi flăcăi povestea vieții lor, se înfioră toată. Scoase o năframă albă, mai albă ca zăpada, o duse la ochi și plângea cutremurându-se toată, de-ți eră mai mare mila. Ea rugă pe cei doi ficiori să-i deă drumul din trăsură, dar ei nici nu voiră să audă așa ceva.

Astfel trecu noaptea, iar când se zoriă de ziuă, o luară cătră casă. Eră tocmai cătră amiazi, când au ajuns la curțile împărătești. Cum îi văzù turcul deschise ușa trăsorii, voind s'ajute împărătesei să se deă jos. Ea însă îi strigă:

«Să nu te atingi de mine, păgânule! Nici nu mă dau jos de aici, până nu vin cei doi flăcăi să-mi ajute. Aceștia cum auziră, săriră să-i ajute, dar nici n'apucară să pue mâna pe ea, când deodată se văzură strânși în brațele ei.

— Scumpii mei copii, prin câte năcazuri ați trecut voi, dar D-zeu e bun, ne-a întâlnit

iarăși; mai cunoașteți voi pe mama voastră, care va dori atât de mult?

Dar ei nu-i putură răspunde altcum, decât sărutându-i mâinile albe ca zăpada.

Atunci nimeri și împăratul și cum o văzu o și recunoscù, și văzând-o îmbrățișată cu cei doi servitori ai săi îi recunoscù și pe ei. Lacrimi mari, de bucurie îi năpădiră din ochi, sări și el la ei, îi sărută pe toți pe rând și zise:

«Iubita mea împărăteasă, scumpii mei copii, D-zeu m'a învrednicit, ca la vremea bătrânețelor mele să-mi găsesc iarăși fericirea pierdută pentru niște vorbe nesocotite, din vremea tinerețelor.»

Turcul veni și el înaintea lor, căzând în genunchi se rugă de iertare, iar împăratul îi zise:

«Cu toate că dela tine mi-se trage mult rău, totuș cel mai vinovat sunt eu, și fiindcă D-zeu m'a iertat, datorința am să te iert și eu, căci D-zeu nu voiește moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu.»

«Să nu cârtim nicicând împotriva lui D-zeu.»

V. Zdrenghea.

Odihna cea mai bună.

— «Spune-mi, când odihnești tu mai bine?»

— «Când muierea mea doarme, — atunci am eu odihna cea mai bună.»

„Ai carte, ai parte“.

Stând de vorbă preotul cu oamenii, pe cari îi adună în școală, de mai multeori pe săptămână, pentru a-i lumina și îndreptă pe căile cele bune, el le vorbește, între altele, despre *folosul învățăturii* și cum aceasta și-o pot câștiga cu înlesnire, ceice au avut noroc să învețe meșteșugul *cetitului* și al *scrisului*. El le spune:

Prin *scrisoare*, gândurile oamenilor se pot împărtăși neschimbate la mii și milioane de alți oameni, cari trăiesc acum, fire-ar ei în orice depărtare, și la alte mii și milioane de oameni, cari vor trăi în viitor, peste sute și mii de ani. Scrisoarea este un puternic mijloc de a ținea oamenii în legătură unii cu alții și de a se deșteptă și lumina unii printr'alții. De aceea se și zice că, scrisoarea este cea mai aleasă măestrie, pe care ar trebui s'o învețe toți oamenii: bogați și săraci, plugari și meșteșugari, bărbați și femei.

Prin învățarea *cetitului*, *scrisului* și altor cunoștințe, *preotul* ajunge în slujba frumoasă și cinstită de preot.

Învățătorul, înainte de toate, iarăș prin învățarea *cetitului* și *scrisului* se face vrednic de slujba învățătoriei.

Pe scara *cetitului* și *scrisului* se ridică și *notarul* comunei, în locul de fruntaș povățuitor al satului.

Cu ajutorul cărții și învățaturii se pregătesc toate *căpeteniile* și *domniile*. Toți ceice doresc să ajungă la o slujbuliță cât de mică, nu o pot căpăta și nici purtă fără să știe carte.

Neguțători și *meșteșugari* fără învățătură de carte abiă se mai găesc.

Chiar și *serviitorii* (slugile), cari știu cât de cât carte sunt astăzi mai căutați la orașe decât cei cu totul fără învățătură.

Dar nici cu *plugarii* nu stă treaba altfel.

Celce știe puțină carte poate mai ușor purtă deregătoria de *primar*, *cassar* sau altă deregătorie a comunei. Tot așa este și cu deregătoria bisericești și ale școalei. *Curatorul* bisericii trebuie să știe carte, pentruca să poată purtă socotelile despre averea bisericii, *curatorul* școalei tot așa. *Pârgarul satului* de asemenea abiă mai poate purtă slujba neavând cunoștința cetitului și scrisului.

Plugarul cu ceva cunoștință de carte, poate prinde mai ușor câte-o învățătură, din vr'un calendar, din vr'o gazetă, din vr'o carte. Cu aceste învățături, el se poate ajuta mai bine în purtarea economiei sale. Nu-l poate înșelă la plățirea dării, pentrucă el vede ce este însemnat în cărticica sa de dare.

Și așa mai departe, cu toate. Altfel vede lucrurile celce știe ceva carte, decât celce nu știe «ca bâta».

Veni-va vremea, ca mâne, când celce nu ştie ceti şi scrie, n'o să se poată învrednici de nici un drept cetăţenesc, nici în sat, nici mai departe.

Deşteptarea prin învăţătura de carte este trebuincioasă *bogatului* şi *săracului*. Bogatului ca să-şi poată chivernisi şi sporî averea; săracului pentruca agerindu-şi judecata şi înmulţindu-şi cunoştinţele, să poată mai cu înlesnire înlătură greutăţile şi piedecile din calea vieţii şi astfel să poată ajunge şi el prin muncă înţeleaptă şi prin bună chiverniseală la o stare mai fericită.

Trebuinţa învăţaturii de carte este simţită tot mai mult pretutindeni, în oraşe şi sate.

Stând de vorbă cu oameni fără învăţătură de carte, unul îţi spune că dacă el ştia ceti şi scrie putea să înainteze măcar corporal (căprar) la miliţie (cătănie).

Altul, fiind servitor la oraş, povesteşte, că să fi ştiut carte, putea să găsească o slujbă mai uşoară şi mai bănoasă.

Cutare numai din lipsa de carte a trebuit să muncească în Țară, slab plătit, la lucrări din cele mai obositoare.

Altul apoi spune greutăţile ce a întâmpinat în America, din pricina că nu ştie ceti şi scrie. Numai năcazul ce a îndurat el neputând să scrie măcar câteva şire cu mâna sa iubiţilor săi de acasă.

Și iar altul spune, că pe el tot numai din pricina că nu știe ceti și scrie, l-a dat înapoi la alegerile de cassar, primar și alte deregătorii din comună.

În sfârșit, altul spune, cum a fost înșelat mai de multeori: la plătirea dării, în târg, în boltă și cu alte prilejuri.

Alții iară spun alte nevoi, ce au întâmpinat din pricina lipsei de învățătură.

De aceea se zice, și cu tot dreptul: «ai carte ai parte». Cu cât mai multă carte, cu atât mai bine. Tocmai pentru aceea, celce știe puțină carte, să se și străduiască, prin cetit, a învăța tot mai mult; iar cei lipsiți cu totul de acest dar frumos, să caute prilej a se introduce în tainele cetitului și scrisului, lucru pe care toți îl pot face în vremile de acum, numai să voiască.

R. Simu.

Pentruce nu-i frig la mâni?

«Ea, te uită, frate», zise un sătean cătră altul, în ce bundă caldă e îmbrăcat avocatul nostru, și cu mânil goale; oare de ce nu și-a tras mânușile? Știu, că-i va fi frig la mâni».

— «Cum să-i fie frig la mâni, când acelea sunt mereu în buzunarele noastre!» răspunse celălalt sătean.

Scăderi în creșterea copiilor.

Cei mai mulți din copiii noștri, — e vorba de cei dela sate — se prăpădesc în vârsta cea mai fragedă, adecă cam până la 3 ani de zile. Cei cari trec peste etatea aceasta, de regulă au trecut peste primejdia «de a muri cu zile». Această stare de lucruri fără să vrei, te face să-ți reamintești de felul cum erau crescuți copiii la Greci, în statul Sparta. Anume, Istoria veche spune, că un învățat al lor, cu numele Lycurg, între alte legi a adus și pe aceea, că copilul nou născut trebuia să fie vizitat de adunarea bătrânilor, cari, dacă îl aflau sănătos, îl lăsau în viață, iar pe cei slăbiți îi aruncau de pe muntele Tayghetos într'o prăpastie.

Din punct de vedere creștinesc această lege a fost cât se poate de rea și barbară. Să nu uităm însă, că aceasta a fost înainte de Hristos cu câteva sute de ani.

Într'altă formă se mai întâmplă și acum astfel de lucruri, se înțelege nu la toți, dar la foarte mulți. Așa d. e. vedem că unii părinți, încă din luna dintâiu încep să-și îndoape copiii, cu tot ce mănăcă și ei, fie de post, fie de dulce, fără să-și deie seama, că prin aceste mâncări, ei mai mult strică, decât ajută.

Unele mame, curioase ca toate femeile, dacă se 'ntâmplă să fie vreo înmormântare, vreo

nuntă, sau altceva, la ce oamenii aleargă bucurosi, se chitesc cu ce au ele mai bun: cu pieptar nou, cu cisme bune, cu năframă groasă pe cap (dacă e timp friguros) și dau să plece pe uliță. Ei, dar în minutul din urmă își aduc aminte de copilul cel mic, iute îl iau și pe el în brațe, fără să se mai uite, că n'are nimic pe cap, sau că e cu piciorușele goale și cu cârpele ude, și haide cât mai în grabă la locul cu pricina, nu cumva să treacă ceva fără ele.

Altele îi lasă în cea mai mare necurățenie, uzi, murdari și cum dă D-zeu. Tot rele acestea, cari bagă pe micii nevinovați cu zile în groapa neagră, sau și dacă scapă, rămân niște piper-niciți și vai de loc. Prin aceasta nu voiesc să zic, că toate mamele fac așa, dar cele mai multe din ele.

Cazuri de acestea s'ar putea înșiră nenumărate, dar cred că e destul, cu cele de până aci, ca să se poată vede, de ce îngrijire puțină are copilul mic parte și că legea barbară, despre care am amintit mai sus, se mai practică și azi.

Mai grăitoare însă decât toate vorbele sunt cifrele, cari se pot extrage din matriculele parohiale. Iată un exemplu, care nu e dintre cele mai triste!

Am cercetat matricula unei parohii mai mici și am aflat că în cei 5 ani din urmă s'au născut la an, cam 36 copii, dintre cari, cam a

treia parte au părăsit această vale a plângerii. Au fost însă și ani, când au murit peste 60 % (dintr'o 100, 60).

Ei bine, care e cauza atâtor morți așa de timpuriu?

Oameni luminați la minte: medici, profesori ș. a., au constatat, că cei mai mulți copii, cari se sting cu zile până la 3 ani, se sting tocmai din pricina, că n'au hrana, care să fie potrivită cu corpul lor fraged, n'au îmbrăcăminte cum se cade și nu sunt ținuți în destulă curățenie ș. a.

Ce e de făcut deci?

Cred că părinții și îndeosebi mamele, n'ar putea face un lucru mai bun, decât încercând să îndrepteze relele înșirate mai sus, ținând seamă de împrejurarea, că omul pe lângă că e cea mai desăvârșită creatură a lui D-zeu, creată după însuș chipul și asemănarea lui D-zeu, în stadiul prunciei, mai e și cea mai plăpândă și neajutorată ființă, care are cea mai arzătoare trebuință de îngrijirea lor.

V. Z.

Pe cine a nimerit?

Un jidov cămătar, auzind, că un datorăș de ai lui s'a împușcat și a murit, a început a se văieră astfel: «Ah, vai di mini! S'a împușcat pe sine și m'a nimerit pe mine».

REVEDERE.

Codrule codruțule,
 Ce mai faci drăguțule?
 Că de când nu ne-am văzut,
 Multă vreme a trecut,
 Și de când m'am depărtat,
 Multă lume am umblat.

— Ia, eu fac ce fac de mult:
 Iarna viscolu 'l ascult.
 Crengile-mi rupându-le,
 Apele-astupându-le,
 Troenind cărările
 Și gonind cântările.

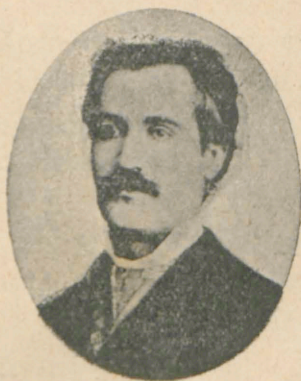
Și mai fac ce fac de mult,
 Vara doina mi-o ascult:
 Pe cărarea spre izvor
 Ce le-am dat-o tuturor,
 Umplându-și cofeile,
 Mi-o cântă femeile.

— Codrule cu râuri line,
 Vremea trece, vremea vine:
 Tu din tânăr precum ești,
 Tot mereu întinerești.

— Ce mi-i vremea când de veacuri
 Stele-mi scânteie pe lacuri!
 Că de-i vremea rea sau bună,
 Vântu-mi bate, frunza-mi sună,
 Și de-i vremea bună, rea,
 Mie-mi curge Dunărea.

*Numa omu-i schimbător,
Pe pământ rătăcitor.
Iar noi locului ne ținem,
Cum am fost așa rămânem:
Marea și cu râurile,
Lumea cu pustiurile,
Luna și cu soarele,
Codrul cu izvoarele.*

M. Eminescu.

MIHAIL EMINESCU,

cel mai mare poet român, s'a născut în 15 Ianuarie 1850 în comuna Ipătești, județul Botoșani, în România, și a murit în București, la 15 Iunie 1889. În anul 1914 s'au împlinit 25 de ani dela moartea acestui mare scriitor român, de aceea, Românii de peste tot locul au rânduit sărbări, cu vorbiri și cântări, în amintirea acestui cântăreț. Poeziile lui Eminescu sunt o neprețuită comoară pentru neamul nostru românesc. Fiecare român să caute a le ceti și a pătrunde în taina cuvintelor lor. Din multele mărgăritare de mare preț, publicăm de astădată două. Chipul de mai jos ne arată casa, în care s'a născut nemuritorul Eminescu.

Somnoroase păsărele.

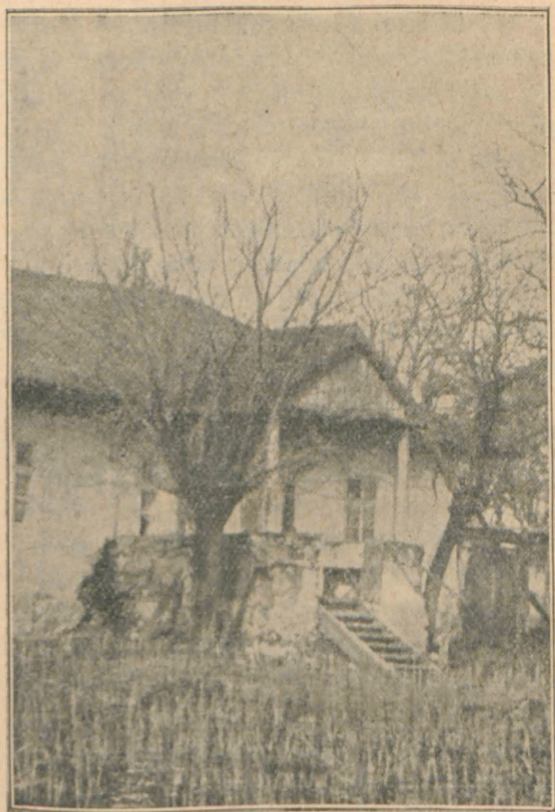
*Somnoroase păsărele
Pe la cuiburi se adună,
Se ascund în rămurele —
Noapte bună!*

*Doar izvoarăle răsună,
Pe când codrul negru tace,
Dorm și florile 'n grădină —
Dormi în pace!*

*Trece lebăda pe apă
Între trestii să se culce,
Fie-ți îngerii aproape —
Somnul dulce!*

*Peste-a nopții feerie
Se ridică mândra lună,
Totu-i vis și armonie —
Noapte bună!*

M. Eminescu.

Casa părintească a lui Eminescu.

Să ne cunoaştem.

«Unde-i unul nu-i putere, unde-s doi puterea creşte». Vorbă veche şi adevăr vechiu. Când nu poţi isprăvi singur ceva, te întovărăşeşti cu alţii ca să izbuteşti. Şi vei izbuti! Dar nu totdeauna. Vei izbuti numai atunci, când toţi tovarăşii cu cari te-ai întovărăşit vor arde de acelaş dor, vor fi însufleţiţi de aceeaş vrere, când toţi vor urmări aceeaş ţintă. Altcum nu! Dacă unul va trage *hais*, celalalt *ceà*, oricât de mulţi ar fi, nu vor putea isprăvi nimic, nu vor putea duce plugul până în capătul brazdei.

În ce stă ascunsă aşă dar puterea unei tovarăşii? În mulţimea tovarăşilor? Fără îndoială că şi în aceasta. Dar nu cea mai mare. Puterea cea mare a tovarăşiei stă ascunsă în potrivirea gândurilor şi dorinţelor tovarăşilor, în ţânta comună pe care să trudesca s'o ajungă. Potrivirea aceasta a gândurilor, vrerilor şi dorinţelor, ne dă curaj, ne măreşte puterea de stăruinţă şi e cea mai puternică cheazăşie de izbândă. Oare pentruche?

Pentruca îndatãce se convinge un om că vrerea lui, sau se zicem părerea lui, într'o anumită afacere, nu e o părere singuratică, ci e o părere împărtăşită şi de alţi 10, 50, 100, 200 de inşi, părerea sfioasă de mai nainte se preface în *convingere neştrămutată*, că numai aşă poate

fi și altcum nu, se preface într'un fel de credeu, pentru a cărui ducere la îndeplinire va fi în stare să desvoalte o stăruință îndoită, ba înzecată chiar, decum ar fi fost în stare să desfășure înainte de a cunoaște și părerea altora.

Și cum e cu tovărășia, e și cu neamul. Numai un neam unit *în cugete și în simțiri* va putea da înainte, se va putea ridica și înălța. Numai neamul ai cărui fii hrănesc aceleași doruri și se încălzesc la flacăra acelorași nădejdi au rost pe lume, prin urmare numai aceștia au dreptul de a trăi. Neamurile ai căror fii își părăduesc puterea în certuri, zavistie, uneltiri unul împotriva celuilalt; neamurile, cari nu au o stea conducătoare în lume, nu-s vrednice să vadă fața soarelui, menirea lor e mormântul de veci, fiindcă n'au nici un rost pe lume.

Iată de ce trebuie să *ne înfrățim în cugete și în simțiri!* Iată de ce trebuie să dăm ascultare cărmacilor corăbiei neamului nostru: fruntașilor și conducătorilor, cari cunosc mai bine decât noi primejdiile, cari ne amenință pe întinsul mării acestei lumi, și cari cunosc mai bine căile pe cari putem ajunge, cu mai mulți sorți de izbândă la țanta spre care nizuim cu toții. Dacă unul va cărnî la dreapta, celălalt la stânga, vom păși ca racul, broasca și știuca din poveste, sau ca omul, care vrând să-și are locșorul de pământ ar prinde un bou înainte și

pe celălalt îndărătul plugului, dându-le apoi bice să tragă.

Infrățirea gândurilor, vrerilor și simțemintelor, — cari pe mulți îi fac din pitici uriași, — nu se poate face însă decât, dacă avem prilej să ni-le destăinuim unii altora, să ni-le cunoaștem. Prilejul acesta ni-l poate da iarăș numai întâlnirea din când în când pentru acest scop. Tot numai întâlnindu-ne, — prin schimbul gândurilor și simțemintelor, — putem să ne cunoaștem cum se cade, poate să se sălășluiască încredere în sufletul nostru unul față de celalalt. Cu aceste prilejuri învățăm să ne iubim unii pe alții, ceea ce este cheagul și temelul acestei înfrățiri și totodată al tăriei noastre.

Ian să vedem acum oare țăranul nostru ține seamă de lucrurile acestea?

Ține și nu prea. Ține, întrucât cei dintr'un sat se cunosc foarte bine, se cunosc până în măruntae, cum s'ar zice. E și firesc să se cunoască bine aceștia; se întâlnesc doar aproape în fiecare zi, își cunosc năcazurile și durerile, se jeluiesc unii altora, se mângăie, se îmbărbătează. Atâta însă. Pe cei de altă parte nu-i mai cunoaște țăranul nostru, sau și dacă-i cunoaște — cum sunt negustorii — îi cunoaște puțin. Cu cât e cineva dintr'un sat mai îndepărtat de al lui, cu atât îl cunoaște mai puțin.

Cum să li-se înfrățească dar gândurile și simțirile, când ei nici nu se cunosc? Dar mi-te pe cărturari? Pe aceștia nu-i vede decât cel mult pela alegerile dietale. Cu prilejul acesta dacă nu va avea norocirea să schimbe cu ei 2—3 vorbe. Incolo sănătate 'n straiță! Iată dar greutatea cea mare a înfrățirii, a închegării gândurilor și simțemintelor noastre, — vor zice cu toții. Răspunsul nostru e: așa-i și nu-i așa! E așa întrucât atunci, când stai cu cineva față în față, între patru ochi, altcum îți destăinuești sufletul, decât atunci când trebuie s'o faci prin rostul altuia. Și nu-i așa, întrucât cărturarii și conducătorii noștri pot să ne destăinuiască gândurile și simțemintele lor fără ca să vină ei în persoană la noi. Cum adecă?

Prin scrisul lor. Nici nu putem aștepta dela ei, ca să fie tot în mijlocul nostru. Și ei își au doar năcazurile lor, și pe ei îi muncesc grijile vieții și ei trebuie să vadă ce vor băga mâne și poimâne în gură. Cei cu dragoste de neam însă, cari nu se pot abate mai adeseori în mijlocul nostru își știu rupe totdeauna atâta răgaz ca să-și aștearnă pe hârtie vrerile, dorințele și povețele lor înțelepte. Și slova lor înțeleaptă o duc foile și cărțile, peste tot cuprinsul locuit de Români. Și datorința noastră care este, față de scrisul lor izvorit din dragoste de neam pentru binele obștesc al neamului.

Să-l cetim, să-l rumegăm, să ne înfrățim cu gândurile și simțemintele, cari se desleagă din acel scris, dacă ne convingem că sunt spre binele nostru și să căutăm să vedem cum am putea duce la îndeplinire povețele lor.

Axente Banciu,
profesor.

De unde îl cunoaște pe tatăl său.

Cineva întreabă pe un copil care se jucă înaintea porții: Cine sunt domnii aceia, cari au intrat la voi?

- «Prietinii noștri!» răspunse copilul.
 - «Dar tatăl tău care-i?»
 - «Domnul acela gras.»
 - «Pe ce îl cunoști?»
 - «Îl cunosc, pentrucă el bate pe mama.»
-

Nu se poate.

Ioniță cel micuț era bolnav de câteva zile și nu putea dormi. Mama lui — o femeie religioasă — îi zise într'o seară, că de câteori se va deșteptă și nu va putea adormi să zică *doi* «Tatăl nostru».

Băiatul li răspunse: «Mamă dragă, cum pot eu să zic *doi* «Tatăl nostru», când d-ta numai *unul* m'ai învățat».

Plugar și ostaș.

Cu plăvanii dela jug
Port în țarini greul plug,
Hăi, hăi, hăi!

Cu boii mei în câmpul drag,
Brazde adânci d'alungul trag.
Hăi, hăi, hăi!

Samăn ca și frații mei,
Am acelaș dor ca ei.
Hăi, hăi, hăi!

Sunt plugar și sunt Român
Și plugar vreau să rămân.
Hăi, hăi, hăi!

Iar când țara m'o chemă,
Plug pe pușcă voi schimbă
Hăi, hăi, hăi!

Și voi trage în vrăjmaș
Brazda mea de bun ostaș
Hăi, hăi, hăi!

Bărbatul.

Mumă și tată nu gădesc, dar muieri câte voiesc. Pe muiere toată vieța să o porți în spinare și numai odată s'o lași jos tot ea se vaită că e ostenită. Vorba ceia: câte belele, câte bube rele, tot pe capul nevestei mele.

Proverbe.

Ce e 'n mână, nu-i minciună.

Decât o miie de vrăbii pe gard, mai bine una în mână.

Decât la anul un bou, mai bine azi un ou.

Decât doi «ți-oi da», mai bine un «na».

Făgăduiala dată e datorie curată.

Nu făgădui ce nu poți împlini.

Pe unde iese cuvântul, iese sufletul.

Un înțelept făgăduiește și nebunul trage nădejde.

Numai miere zicând, gura nu se îndulcește.

Ferbe sângele în tine, ca 'ntr'o coaje de rac.

Bun de gură, rău de lucru.

Intreabă pe leneș, să te 'nvețe minte.

Săracul, de ce e sărac? că n'are minte în cap.

Ceice se potrivesc, lesne se împrietinesc.

Lacom la bogăție și sărac la minte.

Lacomului cât să-i dai, el nu zice ba.

Cel nemulțumit trăiește nefericit.

Vrând să aibă armăsar, ajunge din cal la măgar.

Doină nouă.

Jos pe Murăș, colo 'n șes
Imi răsare codru des,
Da nu-i codru de stejari
Ci 's oșteni și ghinărari.

Vântul bate, frunza sună
Dulce cântec mai răsună,
Da nu-i doină din zăvoi,
Ci e cântec de rășboi.

Și pe drumu 'ndelungat
Merge badea înarmat,
Și cu cât se depărtează,
Tot mai din adânc oftează.

Nu de teama de omor,
Ci de jale și de dor,
După codru legănat
După draga lui din sat.

I. U. Soricu.

Cetitul și scrisul.

— «Of! cum aș vrea să știu eu ceti!» zise un sătean cătră altul.

Acela îi răspunse: «Pentruce să știi ceti?! Eu nu mi-aș bate capul cu cetitul, de-aș ști eu numai scie: de cetit aș căpătă eu vr'un cărturar, care să-mi cetească ce am scris».

Intâmplările anului 1914.

Anul 1914 va rămâne însemnat pentru toate timpurile prin intâmplările deosebite, petrecute în cursul lui. Cine ar fi crezut la începutul acestui an, că în toamnă o parte mare a Europei va fi în flacări și că, în locul păcii mult dorite, unul din cele mai crâncene războaie, ce s'au petrecut vreodată, va răscoli val-vârtej popoare și ținuturi?...

Și iată, ceea ce nu credeă nimeni și de ce ne temeam cu toții, s'a intâmplat. Bătrâna Europa, și cu ea împreună alte ținuturi depărtate, care stau în legătură cu dânsa, sângeră din mii de răni, s'guduită fiind de sgomotul săbiilor, al puștilor și al tunurilor.

Dar oare cum s'a început războiul acesta înfricoșat, ale cărui urmări le vedem și le simțim încă de acum, și care, știe Dumnezeu, când și cum se va sfârși.

Iată cum:

Puterile cele mari europene erau împărțite de o vreme încoace în două tabere, care nu se prea uitau cu ochi buni una la alta. De o parte eră *alianța întreită*, adică Germania, Austro-Ungaria și Italia, iară de alta așa numita *înțelegere întreită*, alcătuită din Franța, Rusia și Anglia. Ambele grupe de state se înarmau pe întrecute și n'așteptau decât un prilej potrivit, ca să se încaiere unele cu altele.

M. S Impăratul Rege Francisc Iosif și răposatul
moștenitor de tron Francisc Ferdinand.

Prilejul s'a ivit, când în ziua de 28 Iunie n. Arhiducele — Moștenitor al Monarhiei noastre *Francisc Ferdinand* și soția sa *Sofia de Hohenberg* au căzut jertfă în capitala Bosniei Sarajevo unei conjurațiuni de tineri Sârbi, puse la cale, cum s'a dovedit, în Belgrad, capitala Regatului sârbesc.

Monarhia noastră a luat la dare de seamă Guvernul sârbesc și i-a cerut să dea cheazășie, că pe viitor nu-i va mai turburà liniștea. Dar nevoind Guvernul sârbesc să împlinească toate cele cerute de conducătorii Monarhiei, aceasta și-a chemat acasă pe solul ei dela Curtea sârbească și pela sfârșitul lui Iulie n. a început a se pregăti de războiu împotriva Sârbiei. Atuncia, văzându-i pe Sârbi amenințați, și Rusia a început a se pregăti împotriva Monarhiei noastre. Lucrul acesta însă nu l-a putut suferi Germania, aliata Monarhiei noastre, și astfel la începutul lui August n. a declarat războiu atât Rusiei cât și Franței, care erà aliata Rusiei.

Astfel se începù grozavul și mult temutul războiu european, care se petrece și când scriem aceste șire. Deoparte sunt: Germania și Austro-Ungaria, iară de altă parte: Rusia, Franța, Anglia, Sârbia, Montenegro și Belgia, care nevoind să îngăduie trecerea armatei germane spre Franța pe pământul ei, a fost cuprinsă cu puterea de Germani.

† Moștenitorul de tron Franz Ferdinand.

Și iată, milioane de ostași puși față în față atât pe uscat, cât și pe apă. Războiul s'a petrecut și se petrece atât la Miază-zi, la granițele Sârbiei și Montenegrului, cât și la Miază-noapte, pe câmpiile Poloniei rusești, ale Galiției și ale Bucovinei, iară la Apus în ținuturile frumoase și bine cultivate ale Belgiei și ale Franței.

Dar acest războiu intricoșat nu s'a mărginit numai în Europa, ci el a început a se întinde și în celelalte părți de pământ, unde sunt colonii europene, atrăgând în sgomotul său chiar și pe depărtații Japonezi, cari au atacat o așezare a Nemților din partea răsăriteană a Chinei.

Românii din Monarhie și-au împlinit și de astădată în chipul cel mai strălucit datoria lor față de Tron și de Țară. Cu sutele de mii au alergat din munți și din câmpii și, împreună cu fiii celorlalte neamuri, cu cari soarta ne-aurisit a vieții împreună, au apucat armele la chemarea bătrânului Domnitor, gata fiind a-și vărsa sângele pentru cinstea steagului, căruia i-au jurat credință.

Cum se vor sfârși lucrurile, nu putem prevedea. Viitorul este în mâinile lui Dumnezeu și ale oamenilor vrednici.

Orișice s'ar întâmplă însă, datoria noastră, a celor rămași acasă, este, să dăm mână de ajutor familiilor lipsite ale celor aflători pe câmpul de luptă. Să împărțim bucata noastră de pâine

† Principesa Sofia de Hohenberg.

cu copiii rămași fără tată și cu bătrânii, ai căror ajutători cine știe unde străjuiesc cu arma în mână. Să le deschidem în gerul iernii odaia încălzită, să-i îmbrăcăm cu haina ce ne prisosește, să-i mângăiem și să-i îmbărbătăm. Iar' la primăvară, de cumva furtuna războiului nu se va liniști până atunci, să desțelenim cu plugurile noastre și ogoarele lor, să le ușurăm o parte din povară, căci binele ce-l vom face acum, va fi scris, de bună seamă, pe pagina cea mai aleasă, atât în cartea inimii omenești cât și în însemnările îngerilor din seninul Ceriului.

*

Din morții anului 1914 vom însemna pe Papa *Pius X*, căpetenia Bisericii romano-cato-lice, în locul căruia a fost ales *Benedict XV*, și pe marele Rege al României *Carol I*.

Născut în 8/20 Aprile 1839, viteazul și înțeleptul *Carol I de Hohenzollern-Sigmaringen* este ales ca Principe al României în 10 Maiu 1866 și într'o domnie îndelungată și fericită de 38 ani înalță și întărește țara, care l-a ales ca Domnitor, și-i câștigă o vază necunoscută mai 'nainte. Prin vitejia oștirei sale, dovedită în războiul din anii 1877—78, el făurește neatârarea României și în a. 1881 se încoronează ca Rege cu coroana de oțel, făcută dintr'o bucată de tun, cucerit dela Turci. În acelaș timp lucră din răzputeri la înălțarea în cele din lăuntru a țării

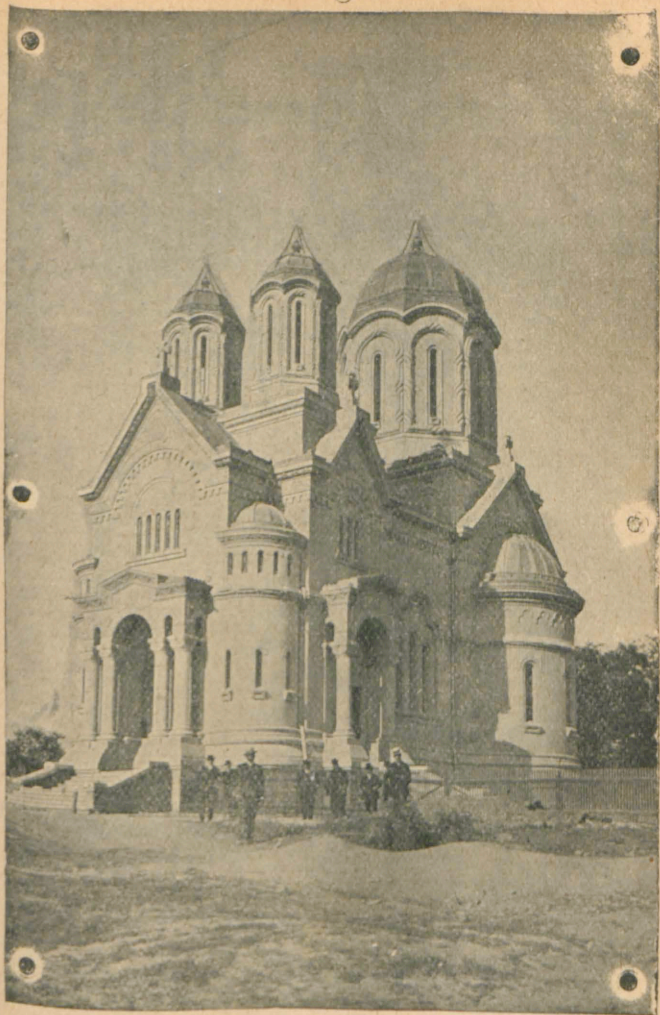

Regele Carol și Regina Elisaveta.

sale. Ajutat de consilieri patrioți și înțelepți, întocmește din nou armata, școlile, judecătoriile și înzestreață țara cu șosele bune și cu linii ferate. Sub el se împreună Dobrogea, câștigată, în urma războiului pentru Neatârnare, cu restul țării prin mărețul pod de pe Dunăre dela Cernavoda și se clădește din nou portul dela Constanța. Sub el se câștigă, anul trecut, Silistra și o bucată destul de însemnată din Bulgaria. Econom bun în averea sa particulară, el introduce și în vistieria Statului o bună chivernisire. Se interesează de înaintarea agriculturii, a industriei și a negoțului. Deși străin de naștere, el se îngrijește de cultivarea limbii românești, iar soția sa, Regina — poetă Elisabeta, aduce la cinste portul nostru femeiesc.

Nu e mirare deci, că un asemenea Domnitor eră iubit și stimat de țara întreagă. Moartea lui, întâmplată în castelul Peleş din Sinaia în ziua de 27 Septemvrie v. a umplut de jale pe toți supușii săi. În tocmai ca odinioară Ștefan cel Mare al Moldovii, «cu multă jale și plângere a tuturor locuitorilor țării» a fost așezat spre vecinică odihnă în ziua de 2 Octomvrie v. în mănăstirea dela Argeș, alătura de fericitul întru pomenire Neagoe Basarab Voevod. — Dumnezeu să-l odihnească!

Privitorul.

Mănăstirea dela Argeș.

Cireșele.

Ici, pe culme și-n livadă,
 Vezi, cireșele s'au copt.
 Grauri negri stau la pradă
 Pe orice creangă câte opt.

Sai pârlazul, vină, vină,
 Puiculiță cu ochi vii,
 Să te duci cu poala plină
 De goldane vișinii.

În copaci eu pentru tine
 Ca un graur m'oiu urcă,
 Și cireșele sub mine
 Drept în sân ți-oi aruncă.

Iar de sus privind la ele,
 După ce m-oi înturna
 Doi cercei de cireșele
 La urechi ți-oi anina.

— Iacă vin, dragă bădiță,
 Dar în schimb ce ți-oi da eu?
 — Porți cireșe pe guriță,
 Altă plată nici că vreau!

V. Alexandri.

FERDINAND I., noul Rege al României.
(Născut în August 1865, nepot de frate al răposatului Rege Carol I).

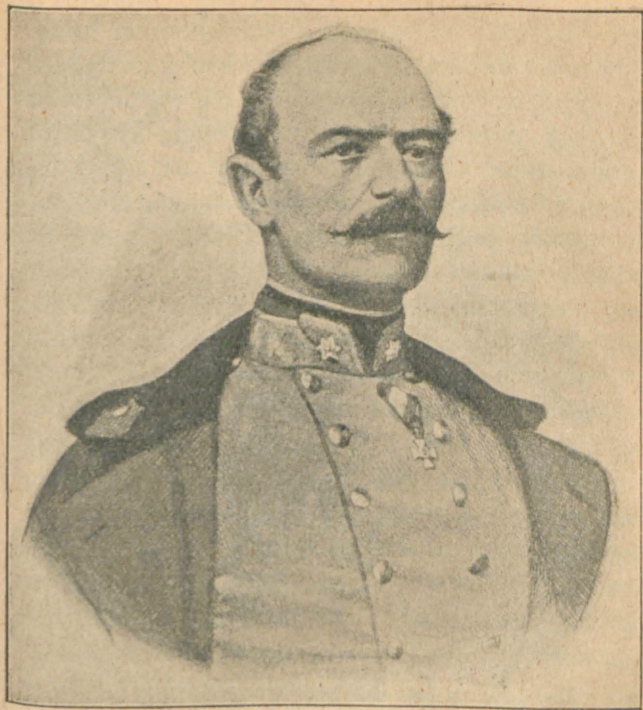
Colonelul David bar. Urs de Margina,

eroul dela Solferino și Lissa, cavalier al ordinului „Maria Terezia“.

Pe când eram elev al gimnaziului ev. luteran din Sibiiu — eră prin anii 1885—1890 — întâlneau adeseori pe străzile principale ale orașului, dar cu deosebire pe drumul ce ducea spre promenada de «sub arini» pe un domn mai în vârstă cu barbă «împărătească» scurt tunsă, care atrăgea privirile tuturor trecătorilor prin figura sa înaltă, dreaptă și impunătoare și prin pasul său apăsător milităresc. Acesta eră colonelul în pensiuine, baronul David Urs de Margina.

La început nu cunoșteam nici numele, cu atât mai puțin faptele mărețe ale acestui bărbat. Vedeam însă, decâteori îl întâlneau, că trecătorii, fără deosebire de erau nemți sau români, i-se dădeau respectuos din drum și-l salutau cu mare reverință. Ceice-l salutau erau deopotrivă ofițeri înalți, generali, ca și oameni civili și înalte fețe bisericești. Pe mulți îi opriă în drum, le întindea pretinește mâna și se întrețineă cu ei câteva clipe întrebându-i scurt, dar pretinește de câteva. Cu unii vorbiă nemțește, cu alții românește și toți acești trecători îmi făceau impresia, că sunt mândri și fericiți că au putut schimba câteva vorbe cu acel domn distins.

Văzând cinstea asta deosebită, ce o dădeau toți trecătorii acestui bărbat, simțeam în sufletul

Vis de Marina
Amoyan

meu de băiat că domnul acela cu barba «împărătească» trebuie să fie un om mare și că trebuie să fie chiar Român, căci altcum n'ar stă de vorbă cu atâți domni de-ai noștri vorbind cu ei în graiul dulce al mamei noastre. Și de atunci de câteori îl întâlneam în drumul meu pe acel bătrân venerabil, îmi scoteam de departe chipiul de student salutându-l cu respect și eram nespus de mândru, când bătrânul cu ochii săi vioi observându-mă, dădea zimbitor din cap sau în semn de mulțămire atingea cu degetele mâinei sale drepte marginea pălăriei sale.

Deabiă la câteva luni am aflat din gura tatălui meu cine este acel bărbat cinstit de toată lumea, ce lucruri mari a săvârșit în timp de pace și de războiu și prin ce fapte binecuvântate și-a înscris cu litere neșterse numele său în istoria împărăției noastre și în inimile neamului românesc.

Despre acest bărbat providențial, despre viteazul colonel baron David Urs de Margina vreau să vă vorbesc azi vouă, iubiți ostași români și vouă dragi țărani și cărturari români, ca aflând unele din faptele sale mărețe săvârșite pe câmpul sângeros de luptă ca și pe câmpul de cultură și luminare al neamului românesc, să vă însuflețiți la pildele neîntrecute de bărbăție și de dragoste de neam, ce ni le-a lăsat ca moștenire, să-i binecuvântăm pe vecie numele său

și să aducem mulțămită bunului Dumnezeu, că ne-a dat și nouă câte un astfel de bărbat, care a făcut numelui de Român cinste și onoare în fața lumii întregi.

* * *

Colonelul baron Urs de Margina a văzut lumina zilei în 1 Aprilie 1816 în Mărgineni, în confiniile militare din Transilvania. Ajungând vârsta de școală a intrat ca elev în școala militară a primului regiment de grăniceri români din Năsăud. Absolvând această școală și-a început la 1 Iulie 1834 serviciul ca soldat în regimentul de grăniceri Nr. 1. Având o purtare exemplară și dovedind o deosebită pricepere în serviciul militar, a fost înaintat în decursul anului 1835 la gradul de fruntaș, apoi la gradul de caporal iar în 16 Iulie a aceluiaș an a ajuns sergent, în care grad a servit peste 5 $\frac{1}{2}$ ani. Cu 1 Martie 1841, adecă după un serviciu de 7 ani, a fost numit sublocotenent cl. II. După alți 7 ani și 5 $\frac{1}{2}$ luni de serviciu a fost avansat cu ziua de 16 August 1848 la gradul de sublocotenent cl. I, iar la 20 Octomvrie 1848 la cel de locotenent. Ca atare a luat parte la războiul din anii 1848—49 în Ungaria, luptând în 1848 în bătăliile dela Târgu-Murășului, Lorința, Armeniș și Highic, iar în 1849 în luptele dela Simeria, Cason și Bișsat. Pentru vitejia dovedită în aceste lupte locotenentul Urs a fost decorat cu crucea pentru

merite militare și cu ordinul rusesc «Sfânta Ana», și a fost înaintat la 30 August a anului 1849 la gradul de căpitan cl. II.

Iată-l dar pe tinărul ofițer român în scurt timp deja după 15 ani de serviciu și după șapte lupte, în care a dat dovezi de mare vitejie, ajuns la rangul de căpitan și distins cu două decorațiuni militare! Căpitanul Urs erà în vârsta cea mai frumoasă a bărbăției, — împlinise 35 ani — și ajunsese jubit și stimat de toți soldații și colegii săi ofițeri.

Dar diabià de aici încolo aveà să deà acest brav ofițer român dovezi despre înaltele sale însușiri militare și despre curajul său fără păreche.

În 19 Noemvrie 1850 căpitanul Urs fu mutat la regimentul de linie Nr. 34, trebuind astfel să se despartă, deși cu inimă grea, de primul regiment de grăniceri români transilvăneni Nr. 16, în șirele căruia a cules primii lauri pe câmpul de luptă. La începutul anului 1851 căpitanul Urs fu numit căpitan de cl. I, iar la 5 Maiu, în vârstă de 43 ani, fu avansat la gradul de major în regimentul Nr. 52.

În timpul, când se petreceau acestea, majorul Urs se află iarăș pe câmpul de răsboiu. Regimentul 34 precum și regimentul 52, făceau parte din armata II de sub comanda generalului, contele Gyulay, care erà chemată să apere Lombardia în contra armatelor lui Napoleon III. și

Victor Emanuel. Regimentele 34 și 52 n'au luat parte direct la luptele premergătoare bătăliei dela Solferino, fiind detașate să apere aripa stângă a armatei. Cu toate acestea ele au trebuit să facă multe marșuri grele, fără însă a se încăeră cu dușmanul. Luptele acestea nici n'au fost de altfel prea norocoase pentru armata austriacă, care trebuì să se retragă în fața dușmanului mult mai numărös până după râul Mincio. În curând însă aveà să se întoarcă norocul spre armata austriacă. La ordin mai înalt fură trimise în Lombardia alte două corpuri de armată, după sosirea cărora toată oștirea austriacă aflătoare în Lombardia, fu împărțită în două armate puternice. La prima din acestea armate fu încorporat și corpul IX de armată, la care aparțineà și regimentul majorului Urs. Comanda superioară a armatei o luă însuși Majestatea Sa Monarhul nostru Francisc Iosif, tinărul împărat de pe atunci al Austriei, care turnă nouă însuflețire în inimile miilor de ostași împărătești.

După sosirea Majestății Sale pe câmpul de luptă se ținù îndată un mare sfat de războiu, în care se hotărî trecerea râului Mincio și înaintarea în contra dușmanului aliat. Trecerea trupelor austriace peste Mincio se făcù fără greutate în ziua de 23 Iunie și cele două armate împărătești ocupară îndată pozițiile desemnate înainte, pentruca a doua zi să înainteze cu puteri

unite în contra dușmanului. Corpul IX de țarmată, din care făcea parte și regimentul majorului Urs, avea să ocupe terenul dintre Carpedolo și Acva Freda.

Las acum să urmeze descrierea luptelor acestui corp de armată după o conferință pe care a ținut-o în anul 1898 colonelul de pe atunci Franz Rieger, astăzi general de divizie și șef de secție în ministerul de războiu, în reuniunile militare științifice din Brașov și Sibiiu.

~~1898~~ În noaptea de 23 spre 24 Iunie brigada de sub comanda generalului baron Blumenkron, care forma avantgarda corpului IX de armată, primise ordin să asigure corpul de armată prin așezarea unei linii de avantposturi (Feldvache). În scopul acesta batalionul 4 de vânători primi porunca să vegheze înaintea satului Morino, iar majorul Urs să asigure cu batalionul său teritoriul întins din fața satului *Medole*. Pe la miezul nopții soldații celor 2 batalioane ocupară locurile designate pentru așezarea avantposturilor. Teritoriul, pe care avea să-l asigure majorul Urs era, precum am zis, foarte întins. El avea să ocupe cu 6 companii din regimentul 52, cu 2 plutoane (Zug) cavalerie și cu 2 tunuri o linie de 11 kilometri lungime precum și satul dela spate, *Medole*. Pe la 12 ceasuri noaptea sosi în *Medole* și batalionul de grenadiri din regimentul 52 sub comanda majorului bar. Mylius. Indată

ce acest batalion sosi, raportară mai multe patrulă de călăreți majorului Urs, că numeroase trupe dușmane cu multe tunuri, strânse în localitățile Castiglione și Carpenedolo, au fost alarmate. Aceste știri fură confirmate și de câțra numărăoși țărani ce veneau din acele părți. Majorul Urs, care auzise însuși signalul de alarmă, raportă îndată comandantului brigăzii cele aflate și fără a mai aștepta vreun aviz, se pregăti pentru întâmpinarea dușmanului dând poruncile de lipsă.

Sub comanda sa se aflau în acea noapte 10 companii, două plutoane ulani și cele două tunuri. Într'o clipă majorul Urs fu în curat cu cele ce-l așteptau și imediat așeză în ordine de bătaie trupele sale. Cele două tunuri le postă în cel mai potrivit loc la nord-vest de Medole, unde se încrucișau drumurile ce duceau spre Castiglione dela Stiviere și Carpenedolo, ca să poată întâmpinà cu efect înaintarea dușmanului pe aceste două drumuri. De-a dreapta și de-a stânga tunurilor așeză într'o lungă linie companiile sale, cari în dreapta stăteau în legătură cu linia de avantposturi ale batalionului 4 de vânători din fața satului Marino, iar în stânga cu divizia de cavalerie Zedtwitz. Trupele, cari i-au mai rămas, le-a așezat în localitatea Medole, spre a o apăra în contra unui atac neașteptat și spre a aveà la îndemână la caz de nevoie și o rezervă.

Ordinele majorului Urs fură iute executate ocupându-și la timp fiecare companie locul designat. Pe la orele 1^{1/2} dimineața dușmanul începù atacul prin divizia franceză Luzy. Dejà după primele focuri dușmane majorul Mylius fu rănit și trebuì să-și părăsească postul, rămânând astfel toată greutatea și răspunderea în mâinile majorului Urs. Și această răspundere erà cu atât mai mare, cu cât generalul de brigată Br. Blumenkron a întrelăsat să raporteze mai departe comandamentului diviziei austriace apropierea dușmanului și cu cât nici din partea cavaleriei Zedtwitz nu-i veneà nici un ajutor în aceste grele clipe.

Prin urmare majorul Urs a rămas așa zicând singur în fața unui dușman cu mult mai număros și dacã cu toate aceste i-a succes să se opună cu atâta vitejie timp de mai multe ceasuri unui dușman cu mult mai tare, care-l atacase din toate părțile — aceasta este meritul exclusiv al majorului Urs, care în niște împrejurări deosebit de grele a știut să salveze cinstea armelor austriace mulțămîta privirei sale agere de comandant și curagiului său neînfrânt.

Dintr'un șanț situat la 300 pași dinaintea Medolei compăniile majorului Urs siliră prin focul lor liniștit și bine condus din ce în ce întreaga divizie franceză Luzy să se desfășure. Timp de două ore compăniile austriace nu se

mişcară de loc și deși aveau în fața lor o armată cu mult mai număroasă, ele stătură cu un rar curaj în mijlocul ploaiei de gloanțe trimițând foc și peire în șirele franceze. Mulțumită acestei rezistențe îndârjite, satul Medole a putut fi pus în stare de apărare și majorul Urs, deabiă după ce se văzù în pericol de a fi încunjurat din ambele lături, se retrase cu compăniile sale în cea mai bună ordine în sat.

Că Francezii au putut reuși să încunjure flancul stâng al poziției austriace cu toată prezența diviziei de cavalerie Zedwitz, pare de necrezut, dar e adevărat fiindcă comandantul cavaleriei, fiind luată divizia sa la țintă de artileria franceză, a dat ordinul de retragere mai ales pe motivul, că terenul pe care se află nu-i părea potrivit pentru desfășurarea diviziunii sale și astfel, părăsind compăniile majorului Urs, se pomeni dimineața pe la 9 la satul Golto, unde se oprì crezând că deabea aici s'ar găsi teren potrivit pentru întrebuințarea cavaleriei. Din cauza acestei retrageri compăniile majorului Urs rămaseră în stânga fără nici un sprijin.

Cu toate acestea soldații majorului Urs continuară la marginea satului rezistența lor cu aceiași îndârjire. Situația trupelor dela Medole devenea din ce în ce tot mai critică căci nici din spate nu le veni nici un ajutor. Tot mai

mari deveneau perderile lor și tot mai îndrăznețe atacurile franceze. Soldații austriaci din flancul stâng, văzând retragerea diviziei Zedwitz, începură să se clatine și să se retragă. Majorul Urs văzând aceasta, trimise îndată în ajutorul lor o jumătate de companie, care făcù pe cei descuragiați să continue din nou cu apărarea flancului stâng. În acelaș timp pătrunseră însă Francezii și în partea de nord a satului tocmai în clipa, când generalul Blumenkron se apropià cu brigada sa de sat. Văzând generalul în ce poziție grea și critică a ajuns majorul său, fiind amenințat din toate părțile, îi strigă cu voce tare să părăsească satul și să se retragă spre brigada sa.

Majorul Urs auzind vocea generalului său se întoarse spre el și-i strigă: «Nu mă retrag, mă mai pot țineà încă!» Și într'adevăr bravul major nu se retrase, cum i-a poruncit superiorul său, căci el voià să împedece prin rezistența sa îndârjită cât mai mult înaintarea dușmanului, pentruca trupele austriace aflătoare în spate și în lături să câștige cât mai mult timp ca să-și desfășure forțele în fața dușmanului năvălitor. Cu cele din urmă puteri el se mai ținu câteva ceasuri în sat și deabeà dupăce brigada sa ocupase la spate un loc potrivit pentru a asigurà retragerea apărătorilor eroici din satul Medole, el dădu comanda de retragere, care se făcù în cea mai bună ordine sub scutul brigăzii. Lupta

dela Medole a fost una din cele mai vitejești, cari s'au dat în jurul bătăliei dela Solferino. Timp de cinci ciasuri bravii soldați au stat în cel mai cumplit foc împedecând înaintarea dușmanului cu mult mai puternic și câștigând astfel timp, ca armata austriacă să se poată desfășura în liniște fără a fi împiedecată de Francezi. Pe cât de crâncenă a fost lupta eroilor dela Medole, pe atât de sângeroasă a și fost, căci din cele 2 batalioane ale majorului Urs deabea mai rămăseseră două companii pentru continuarea luptelor ce-au mai urmat.

Indată după încetarea războiului fapta viteazului major român a ajuns la urechile Majestății Sale, care-l decoră cu ordinul «Crucea de fer» cl. III. Dar importanța luptei crâncene, pe care a susținut-o baronul Urs cu atâta vitejie, eși la iveală deabea mai târziu, când însuși Francezii descriind luptele dela Solferino și vorbind de lupta dela Medole, recunoscără nu numai vitejia majorului Urs, dar spuneau că dacă acel major nu s'ar fi purtat așa cum s'a purtat, bătălia dela Solferino ar fi avut o înfățișare cu totul alta. Și într'adevăr, dacă majorul Urs n'ar fi apărat cu atâta bravură împrejurimile și satul Medole, armatele austriace n'ar fi re-purtat succesele din această bătălie.

Iată dar, că însuși dușmanul a venit să recunoască curajul și meritele eroilor dela Medole

și atunci Majestatea Sa i-a făcut majorului Urs cea mai mare cinste ce se poate face unui comandant viteaz; i-a dăruit Crucea de cavaler al ordinului «Maria Terezia» și l-a înălțat la demnitatea de baron. O mare cinste, care este cu atât mai rară cu cât acea cruce de vitejie se dă numai foarte rar și numai acelor viteji, cari nu împlinesc porunca unui comandant superior în credința că prin neîmplinirea acelei porunci vor face un mai mare și mai bun serviciu armatei lor, tocmai așa cum a făcut-o și majorul Urs, când n-a ascultat de porunca generalului de brigadă Blumenkron, care i-a strigat să se retragă, ci s'a luptat mai departe cu bărbăție în niște clipe foarte grele. Dacă majorul Urs prin fapta sa ar fi pricinuit o pagubă sau căderea armatei, atunci el desigur ar fi fost băgat în judecată și pedepsit în înțelesul legilor de războiu. Dar așa, el a fost distins cu cea mai înaltă decorațiune, care se poate da unui soldat viteaz pe câmpul de războiu.

În 1 Februarie 1860 baronul Urs fu mutat dela regimentul 52 la regimentul 60. În 20 Noiembrie 1861 majorul Urs fu înaintat la rangul de locotenent-colonel (Oberstleutenant) iar în 29 Oct. 1863 la rangul de colonel.

Spre surprinderea tuturor colonelul Urs se retrase scurt timp după aceasta la pensie, după ce servise în armată 30 de ani și 6 luni, în care

timp a luat parte la 3 războaie crâncene câștigând 3 decorații din cele mai mari. Multe vor fi fost motivele cari l-au îndemnat pe bar. Urs să se retragă la pensie la vârstă de abia 47 ani. Se spune că moartea soției sale tinere, pe care o luase în căsătorie cu trei ani înainte și pe care o pierdù împreună cu copilul nou născut după 10 luni de căsătorie, l-ar fi întristat mult și l-ar fi făcut să părăsească cariera militară. De altă parte se spune că colonelul Urs, după ce și-a împlinit cu scumpătate datoria de soldat, voiă să-și închine anii din urmă ai vieții sale popoului grănițeresc lucrând pentru înaintarea și luminarea lui și din pricina asta s'ar fi retras la pensia binemeritată. Ori care ar fi fost însă cauza retragerii sale, toți prietini săi ofițeri și superiori și toți soldații săi au simțit o mare durere aflând retragerea la pensie a iubitului lor coleg și comandant.

Cu toate acestea inima de soldat adevărat nu-l lăsă pe bar. Urs timp mai îndelungat să-și guste în tihnă pensia și astfel îl vedem pe colonelul Urs în primăvara anului 1866, când vestea unui nou războiu cutreieră țara, că cere Majestății Sale să intre din nou în activitate. Rugarea i-se împlini îndată și la 20 Aprilie a aceluiaș an baronul Urs fu numit comandant al insulei întărite Lissa din apropierea țarmurelui Dalmației, unde și sosi la sfârșitul lunei Aprilie

luând în primire comanda insulei. În luptele grele ce s'au dat în jurul acestei insule în contra flotei italiene mult mai puternice, găsim a doua pagină strălucită de vitejie din viața colonelului bar. Urs, prin care și-a scris din nou numele cu litere neșterse în istoria războaielor armatei austro-ungare.

Anul 1866 a fost unul din cei mai grei și mai vijelioși ani pentru împărăția habsburgică. Incunjurată de numeroși dușmani împărăția austriacă avea să se apere în două părți: în nord în contra Prusiacilor iar în sud în contra Italianilor și Francezilor. Astfel armata împărătească se împărți în două părți pornind spre nord și sud întru apărarea granițelor ei.

Ca comandant al insulei Lissa, situată cam la vest de archipelagul dalmatin, colonelul Urs avea să apere de aici atacurile flotei italiene în contra coastei Dalmației, care se află deja pe atunci sub dominațiunea austriacă. Această insulă atât de importantă din punct de vedere strategic-militar, avea o mărime cam de 115 kilometri pătrați și fiind cam muntoasă și râpoasă nu se aflau pe ea decât satele Lissa, Kut și Comisa și câteva grupuri răslețe de case. Când ajunsese colonelul Urs pe insula Lissa a luat îndată cele mai întinse măsuri pentru a întări din nou vechile cetății de apărare, cari rămaseră pe insulă de pe timpul când Lissa se află sub

stăpânirea Englezilor. În câteva săptămâni insula a fost pusă în stare de apărare și stătea gata să întâmpine orice atac al dușmanului. Prea multe întărituri n'a prea putut face, ce-i drept colonelul Urs, căci n'avea la îndemână nici brațe îndeajuns și nici prea multe tunuri, dar a făcut tot ce s'a putut.

Cu toate aceste baronul Urs a putut pune în stare de apărare fortul și portul St. George; la coasta nord-estică a insulei a ridicat și înzestrat cu tunuri șapte baterii (redute) puternice în cele mai însemnate puncte de pe coastele insulei și a pus în stare de apărare trei tunuri de apărare în cele mai ridicate locuri ale insulei. Cu totul colonelul Urs dispunea de 88 tunuri mai mari și mai mici și de 1833 soldați și marinari. Afară de aceasta insula era legată cu un telegraf (cablu) submarin cu Dalmația și avea la dispoziție un mic vapor pentru serviciul de recunoașteri, de informațiuni și pentru trimiterea de ordine.

Cu acest mic număr de tunuri și de ostași baronul Urs a ținut piept timp de două zile unei flote mari și puternice, care dispunea de peste 700 tunuri și peste 30 de corăbii de războiu, încât a treia zi când a sosit pe câmpul de luptă flota austriacă subadmiralul Tegethoff, flota italiană, slăbită de luptele de două zile date în jurul insulei Lissa, a fost bătută și risipită în toate părțile.

Dacă baronul Urs n'ar fi susținut timp de două zile, în 18 și 19 Iulie 1866 o luptă atât de hotărîtă în contra flotei italiene, admiralul Tegetthoff n'ar fi putut seceră a treia zi în 20 Iulie învingerea sa atât de strălucită asupra flotei dușmane. Această faptă vitejască a baronului Urs și a soldaților săi n-a recunoscut-o numai comanda supremă austriacă, ci însuș dușmanul, care a trebuit să recunoască că comandantul insulei Lissa se apără cu un curagiu admirabil, cum o spune aceasta deputatul italian Boggio, care se află în ziua de 18 Iulie pe vasul italian «Red'. Italia» (Regele Italiei), într'o scrisoare adresată ministrului marinei italiene Depretis.

Iată ce zice în conferența sa despre lupta dela Lissa din prima zi (18 Iulie) generalul Rieger:

«Mica dar brava garnizoană a insulei Lissa însuflețită de spiritul eroic al comandantului ei neînfrânt bar. Urs, a opus puterii dușmane colosal de superioare o rezistență ca 'n povești, dacă comparăm numărul și mărimea tunurilor și calitatea mijloacelor de luptă de ambele părți. O flotă de 22 de corăbii italiene, între cari 11 colosuri chirasate cu mult mai bune și mai perfecte ca acelea ale bar. Urs, a fost împiedecată timp de 9 ceasuri dela orice întreprindere hotărîtoare; din portul de jumătate câștigat, flota italiană fu scoasă afară și silită a se retrage. Și

toate aceste de câteva companii de oameni și câteva tunuri de câmp de după niște redute slabe de pământ și piatră! Flota italiană a fost în măsură atât de mare impresionată de curagiul nemaipomenit al apărătorilor, încât nu știă ce să mai înceapă: să reînnoiască atacul în dimineța următoare sau să renunțe la un nou atac»...

Peste noapte colonelul Urs făcù o inspecție generală a fortului și a redutelor de pe insulă, care suferiseră mult în urma bombardării flotei italiene. Multe tunuri erau stricate, redutele slăbite și prin toate părțile zăceau morți și răniți. Cam a treia parte din cele 88 tunuri erau stricate și tot cam a treia parte dintre soldații austriaci erau morți și răniți. Cu toate aceste soldații rămași în viață, deși le erau sleite puterile de lupta de peste zi, când au văzut în mijlocul lor pe comandantul iubit, care pentru toți aveă câte-o vorbă bună de încurajare, se puseră pe lucru toată noaptea, peteciră spărturile făcute în zidurile de apărare, direseră tunurile, încât în revărsatul zorilor insula stătea din nou gata spre apărare în contra atacurilor dușmane. Deși soldații austriaci nu închiseră ochii peste noapte ei erau hotărâți să moară până la unul decât să predea insula.

A doua zi (19 Iulie) cătră amiazi flota dușmană reluă din nou atacul asupra insulei și de astădată cu îndârjire și putere și mai mare. Lupta

din ziua a 2-a a durat neîntrerupt 7 ceasuri până seara la 6, fără ca flota italiană să fi putut face măcar un pas înainte.

«Amenințată din toate părțile — zice generalul Rieger — în lupta contra unei flote de 34 vase de războiu, între cari 12 colosuri chirasate, al căror foc grozav copleșă întăririle insulei, în astfel de împrejurări grele, mica garnizoană țină piept colosului inamic și a doua zi, apărându-se eroic și spre seară avu mulțumirea sufletească să vadă pe puternicul dușman cum se retrage din nou departe spre nord, pentru a găsi scut în afară de bătaia de tunuri...»

Cu o mare mândrie și mulțumire sufletească putură apărătorii viteji ai insulei în frunte cu neîntrecutul lor comandant să privească la rezultatul zilei a doua de luptă. În același timp însă mari griji trebuie că i-au muncit cugetându-se la ziua următoare și neavând nici o știre și neștiind de le va veni oare, sau nu, în ajutor flota austriacă. Dușmanul stricând legătura telegrafică, apărătorii insulei se aflau cu totul izolați de coasta dalmatină și de celelalte posturi austriace. Pe lângă aceasta ei erau după a doua luptă și mai obosiți și mai neodihniți și și mai puțini la număr ca în seara premergătoare.

Însă eroul dela Medole nu eră omul care să-și piardă curagiul. N'a ridicat el doar degeaba o ultimă redută de rezervă pe platoul cel mai

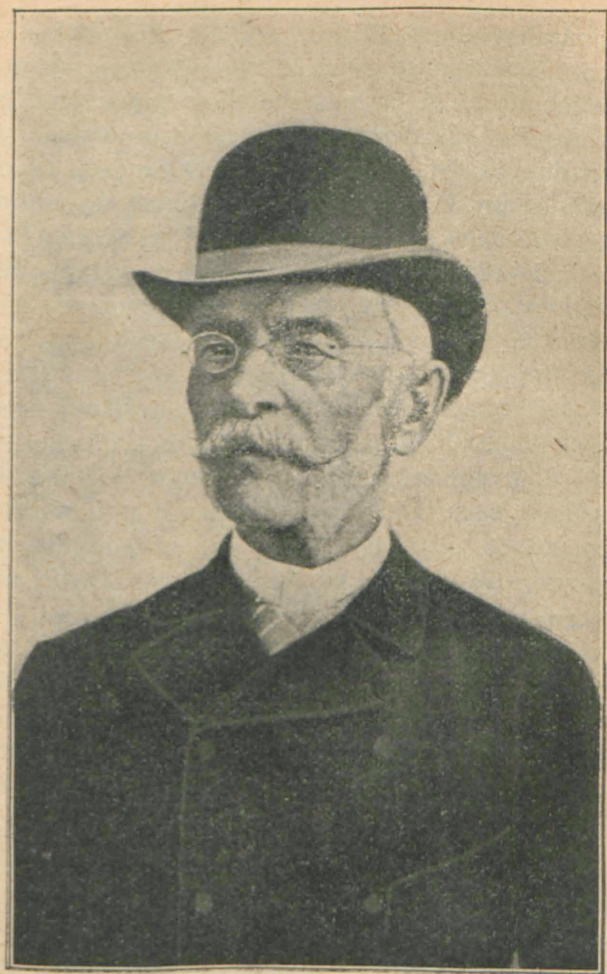
înalt al insulei! În caz de retragere aici avea să se dea ultima luptă pe viață și pe moarte. A chemat deci la sine pe toți subalternii săi din toate unghiurile insulei și le-a spus hotărît și lămurit că dacă dușmanul va pune piciorul pe insulă și se va face stăpân pe celelalte redute, atunci el e decis să nu se lase nici mort ci va apăra până la cea din urmă picătură de sânge ultima redută de rezervă. La auzul acestor vorbe din gura acestui Leonida al armatei împărătești, un fior sfânt a trecut prin inimile ofițerilor și soldaților austriaci și într'un gând și dor au jurat că vor urma până în ultima clipă a vieții lor pe neîntrecutul lor comandant.

Soartea nepătrunsă de mintea pământeanului n'a voit să pună însă și pentru a treia oară la încercare vitejia apărătorilor insulei Lissa, căci, a treia zi dimineața le veni ajutorul dorit: flota austriacă sub conducerea viteazului admiral Tegetthoff. Când pătrunse soarele negura deasă ce se lăsase peste mare — era pe la orele 10 dimineața — se ivi din direcția spre nord-vest flota împărătească care se apropia majestos și așezată în linie de bătaie spre flota italiană, care tocmai se pregătea pentru atacul al treilea asupra insulei. Văzând însă flota austriacă, vasele italiene făcură, stânga împrejur și se pregătiră în ruptul capului pentru atacul neașteptat din spate. Lupta se începù și în scurt timp flota italiană a fost nimicită și spulberată în toate părțile.

«Că venirea lucrurile așa, ca Tegetthoff cu toată forța sa intactă — zice generalul Rieger în conferința sa — să dea peste o flotă, care intră în acțiune în cele mai rele condițiuni, aceasta este meritul apărătorilor de pe insula Lissa. În cele trei zile de rezistență, ei pricinuiește inamicului atâtea pagube, încât aproape nici un bastiment (corabie) nu era întreg: o chirasată scoasă din luptă, întreaga flotă slăbită în mod considerabil prin consumația imensă de cărbuni și munițiune și prin oboseala întregii trupe, care luptase timp de 3 zile fără succes, precum și prin însemnate pierderi de oameni și material. Partea apărătorilor insulei la victoria dela Lissa este deci extraordinară și istoria va însemna pe lângă numele Tegetthoff și pe cel al baronului Urs».

Pentru aceasta nouă faptă de vitejie neîntrecută colonelul baron Urs a fost decorat cu «Coroana de fer» cl. II. și cu acest fapt și-a încheiat definitiv cariera militară retrăgându-se la începutul anului 1867 din nou la pensie.

Cu retragerea baronului Urs din viața activă militară să începe un nou capitol binecuvântat din viața acestui distins bărbat, capitol închinat luminării iubitului său neam din graniță. Multe ar fi de spus și despre activitatea sa binefăcătoare închinată timp de 30 ani pentru ridicarea învățământului primar în școlile din

David baron Urs de Margina.

ținutul regimentului I de grănițeri de odinioară, căruia aparținuse până la anul 1850 — dar nu e locul aici să fac aceasta. S'ar putea scrie o carte întreagă despre nizuințele sale depuse și în direcția asta. Inzestrat dela Dumnezeu cu o minte ageră și o inimă largă plină de iubire față de semenii săi, el a făcut și pe terenul învățământului școlar minuni ca și pe câmpul de războiu. Ochiul său ager și neadormit știă îndată unde e nevoie de ajutor și de îndreptare. În timp de 30 ani el a zidit și aranjat numeroase școale, a căutat și a găsit învățători harnici pentru fii grănițerilor români, a condus și a supravegheat cu o rară pricepere afacerile școlare, ca și când vieața sa întreagă ar fi muncit tot numai pe acest teren. Eră un conducător sever, însă drept și cu vederi largi. An de an vizită școalele, examină elevii, inspectă pe învățători și învățătoare, laudă după merit sau muștră, unde eră nevoie și totdeauna nimeria măsura dreaptă. Cu ochiul său limpede el pătrundeă toate lucrurile, priveă în inima fiecăruia și împrăștiă lumină și căldură ori unde se înfățișă.

Pe cât de strict și adeseori aspru, pe atât de prietinos și bun eră. El dăruia pe copiii cei mai silitori, ajută cu sfatul și cu fapta pe părinții și familiile celor lipsiți și năcăjiți, chemă pe cei mai deaproape în casa sa, pe cei mai depărtați la masa sa, ori unde i-ar fi întâlnit. Dar și la

toate celelalte lucrări culturale românești el luă parte activă cu sfatul și cu fapta, contribuind unde numai putea și astfel promovă și ridică bunăstarea instituțiilor noastre culturale. Spre sfârșitul vieții sale își făcù testamentul și neavând nici din a doua sa căsătorie nici un moștenitor, testă modesta sa avere bisericeii române gr.-cat. spre scopuri școlare și de binefacere, dovada cea mai frumoasă despre iubirea sa față de biserică și școala românească.

La bătrânețe însă n'a rămas scutit de suferințe și amăgiri. În anul 1878 îi murì a doua soție, văzându-se din nou lovit atât de crud de soarte. A mai avut apoi și alte câteva suferințe, dar cea mai mare suferință pe la sfârșitul vieții sale i-a pricinuit-o regimul țării, care a pus multe pedeci lucrărilor sale pentru dezvoltarea școlilor românești, la cari atât de mult ținea. Cu toate acestea el a rămas neînfrânt și viguros până după serbarea zilei a 81-a a nașterii sale, 1 Aprilie 1897.

După două luni a început însă deodată să-i slăbească puterile și atunci simțind apropiindu-i-se moartea, a pregătit toate cu aceeași liniște, cu care era obicinuit a privi în ochii morții pe câmpul de luptă. Până în ultima zi a vieții sale era în deplină cunoștință. În dimineața zilei de 10 Septembrie închise ochii pe vecie fără durere și fără a se văeta...

Deși în ziua înmormântării sale trupele din Sibiiu se aflau pe câmpul de manevră, i s'a făcut o înmormântare cum mai rar suntem obicinuiți a vedea. Tot ce-a avut Sibiiul și jurul mai distins, în frunte cu soldații rămași în Sibiiu și cu iubiții săi elevi din școalele comunale mai apropiate au dat ultimul onor pământesc eroului neînfrânt dela Medole și Lissa și părintelui bun al școalelor comunale grănițerești.

Mormântul baronului Urs se află în curtea bisericei gr.-cat. române din Sibiiu și deasupra lui se ridică o frumoasă cruce, care poartă în mijloc o ghiulea de tun, care în lupta dela Lissa căzuse fără se explodeze, lângă viteazul comandant al insulei și pe care o luase cu sine drept amintire și de care n'a vrut să se despartă nici în mormânt.

Soldați români și voi toți, cari purtați în inimile voastre însuflețirea sfântă față de faptele mărețe ale bărbaților noștri eroi, de câte-ori veți trece prin orașul Sibiiu, nu uitați, să vizitați acel mormânt și oprindu-vă pentru câteva clipe în fața obuzului de pe sfânta cruce, să vă faceți trei cruci și să ziceți celui dispărut dintre noi strămoșescul: Dumnezeu să-l odihnească!

(Din «Gazeta Transilvaniei»).

V. B.

Mormântul baronului Urs de Margina.

Voinicul.

Frunză verde trei finici,
 Plinu-i codru de voinici,
 La tot fagu câte cincii.
 La fagul de lângă cale
 Zace-un voinic de lungoare
 De păzit cine-l păzeà?
 Maică-sa și soru-sa,
 Mai cu foc mândruță-sa,
 Mândra din gură graià:
 «Au mori bade, au te scoală
 Au dă-mi și mie din boală,
 Că mie mi s'o urit,
 Tot mutând la căpătâie
 Când la cap când la călcâie,
 Când la cap, când la picioare
 Când la d'albe brățioare».
 Voinicu din gură grăià:
 «Atunci mândră m'oi sculà,
 Când tu mie mi aduce:
 Mure negre
 Din rug verde,
 Sloi de ghiață
 Din verdeață.
 Apă rece
 Din vetrece».
 «Bade, bădișorul meu
 Acum luna lui Cuptor
 Nu găsesc ghiață să mor.

Sloi de ghiață s'o topit
 Mure negre n'o 'nflorit,
 Apa rece s'o 'ncălzit».
 Voinicu din gură grăia:
 «Mândră, mândruleana mea,
 Proastă ești, noroadă-mi ești.
 Mure negre-s ochii tăi
 Când să dau pe lâng'ai mei,
 Apă rece-i gurița,
 Sloi de ghiață-i inima
 Când să dă pe lâng'a mea».

(Din Brazi de pe Valea-Jiului).

Din sfaturile lui Solomon.

Ascultă, fiule, învățătura părintelui tău și nu lăpădă legile maicii tale.

Fiul înțelept bucură pe tatăl, iar cel rău este întristare pentru mama lui.

Mâna leneșe te face sărac, iar mâna silitorilor îmbogățește.

Cine păzește învățătura, acela este pe calea vieții; iar cine lapădă sfatul, rătăcește.

Un binefăcător al neamului.

Părintele prepozit I. M. Moldovanu, donează averea sa de aproape un milion spre scopuri culturale,

Bătrân și bolnav, obosit de povara celor optzeci de ani petrecuți într'o muncă neînteruptă, părintele prepozit *I. M. Moldovanu*, simțind că ceasul din urmă nu mai poate întârzi mult, mai face un gest grandios, cu care își încunună bogata și rodnică activitate.

Din satul necunoscut de lângă valea Arieșului, generosul binefăcător de azi al neamului a pornit la școlile din Blaj, înainte de asta cu șaptezeci de ani. Elev al lui Cipariu, mai apoi tovarăș de muncă al lui, el își începe cariera ca profesor al liceului, mai apoi ca director, urcând treaptă cu treaptă, până ajunge în fruntea sfetnicilor, ce călăuzesc biserica noastră românească unită cu Roma.

Cât de vast erà terenul de muncă înainte cu jumătate de veac! Câte începuturi mărețe s'au zămislit atunci, producând roadele frumoase de mai târziu!

Ioan Micu Moldovanu și-a împrăștiat mintea lui bogată asupra tuturor terenelor de muncă. Incepând cu adunarea dela Dumineca Tomii el a urmărit, cu cel mai viu interes, toate mișcările vieții noastre politice, rămânându-i destulă vreme, să scrie volume de istorie, manuale de școală și să susțină polemici literare, cu atâta vervă. Pe

terenul economic ochiul lui ager a observat cât de înapoiat e neamul nostru, s'a pus deci pe

Ioan M. Moldovanu, canonic mitropolitan, prepozit.

lucru și îl aflăm între cei dintâi întemeietori ai institutelor noastre economice-financiare.

Crescut în lipsuri și sărăcie, obișnuit apoi cu viața austeră a călugărilor din mănăstirea Blajului, el a știut să realizeze economii și din leafa minimală — de 300 floreni — ce o avea ca profesor, reușind, cu vremea, să adune o comoară de bogății.

Și în munca aceasta febrilă, în goana după comoara fermecată, el a rămas tot așa de modest în pretențiuni, cum fusese în camera lui retrasă din vechea mănăstire a Blajului. El a realizat minuni, căci goana lui după averi nu eră satisfacerea unei porniri egoiste, ci eră pornită din cel mai curat altruism.

El adună averi — pentru alții.

El adună comori, ca să dea neamului generații nouă de oameni luminați, cari se vor orienta mai siguri în vălmășala și mreșile multiple ale vieții publice, după ce au avut răgaz să se adape mai în tihnă la izvorul științelor. Mai în tihnă, ca vechea generație a bătrânilor cu suflet de aur, cari au întâmpinat atâtea neajunsuri până să poată răzbi la liman.

Neamul nostru sărac și oropsit cum e, și-a manifestat și în trecut recunoștința față de acest om auster cu minte și inimă de aur, ridicându-l la cele mai înalte dignități ce le avea: «Asociațiunea» l'a chemat în fruntea ei; Academia l'a ales între nemuritorii literelor române; sinodul electoral din Blaj l'a aflat destoinic să-l pună în

numărul de trei al celor vrednici să poarte cârja vlădicească.

Cu fundațiunea aceasta princiară, marele binefăcător și-a asigurat pentru toate vremile titlul la recunoștința vie a generațiilor viitoare.

Sute și sute de elevi buni și silitori vor crește ajutorați de marinimia acestui Mecenate, în o vreme când osămintele lui se vor fi făcut de mult una cu țărâna.

Din «*Românul*».

Reguli de aur pentru vieață.

— Nu te răzămă pe norocul tău. Norocul este înșelător, altfel toți jucătorii la loterii ar fi bogați. Tu însuți ești făuritorul norocului tău.

— Razămă-te pe puterea trupului și a sufletului tău. Munca învinge toate.

— Steaua ta să fie încrederea în sine-ți. Dar nu te apucă de nimic, de ce nu te pricepi.

— Fii punctual la împlinirea datoriilor tale. Ce ai să faci săvârșește fără amânare.

— Ține rânduială în toate lucrările. Ordinea este condiția de căpetenie în toate afacerile.

— Grijește de sănătatea ta. Cumpătul promovează sănătatea ta. El face lucru mai îndelungat cu corpul și cu sufletul și lungește vieața.

— Creditul este sufletul negoțului. La creditare însă, fii cu precauție.

— Ai răbdare în întreprinderile tale. Nu fi încăpăținat, adecă cu toane.

— Nu-ți perde cumpătul și din pricina loviturilor sorții, nu-ți perde nădejdea.

— Fii strict cu oamenii tăi, dar nu cere prea mult dela ei.

— Ceeace este mai greu, îndeplinește însuși.

Ceeace făgăduiești îndeplinește cu acurateță. Cine nu-și ține cuvântul, nu-i vrednic de încredere.

— Să ști zice *nu* la timp potrivit.

— Secretele negoțului tău, ținele pentru tine.

— Nu dori să te faci curând bogat.

— Dacă vrei să cruți în grabă, asigură-te asupra vieții. Dacă voiești să rămâi stăpân sigur asupra celor agonisite de tine, asigură-te contra întâmplărilor elementare.

— Dacă cheltuești mai puțin, decât câștigi, nici odată nu vei duce lipsă.

— Dacă cumperi des lucruri, de cari nu ai trebuință, în curând îți vor lipsi lucrurile trebuincioase.

— Energie și hotărîre nestrămutată, împreunate cu caracter cinstit, sunt pârghia cu care poți mișca lumea.

Nici odată nu încetă a învăța și a lucra. Silește-te însă ca, mai ales, în meșteșugul, adecă în ramul ocupației tale, să pătrunzi, cât mai te-meinic.

— Iubește pe draproapele tău, iubește virtutea și adevărul, iubește-ți patria și te supune legilor ei.

(Dintr'o colecție).

N. Petra Petrescu.

Meseriașii.

Intr'o frumoasă zi de primăvară, un măcelar, un tăbăcar și un măsar, se întâlniră la umbra unui stejar mare dela marginea drumului.

— «Ce coaje minunată are stejarul acesta, ai putea tăbăci cu ea o sută de piei».

— «Ar fi mare pagubă să-i iei coaja», — răspunse măsarul. — «E un lemn minunat și ar fi păcat să-l strici luându-i coaja, dacă l-ai uscă bine, ai scoate din el cele mai frumoase uși de biserică și rame de ferestre, cari ar țineă sute de ani».

— «Se vede că voi nu știți să prețuiți un stejar», zise măcelarul cam supărat. — Ar fi păcat să se taie ori să se cojască un stejar, care face atâta ghinde, cu care ai putea îngrășa în fiecare an câte cincizeci de porci».

Fiecare prețuește lucrurile după foloasele pe cari, el însuși poate să le tragă. Măcelarul ține la ghinda stejarului, tăbăcarul la coaja lui, iar măsarul râvnește la lemnul lui.

Din popor.

Hai mândră să ne jurăm
 Care-o fi să ne lăsăm
 Să ne uște Dumnezeu;
 De ti-i lăsà dumneata
 Să te uște Precesta
 Ca frunza alunului
 În postu Crăciunului;
 De m'oi lăsà mândro eu
 Să mă uște Dumnezeu
 Ca frunza curechiului
 În postu Sân-Petrului.

Prin pădure, prin imaș
 Eu cu mândra duce-maș,
 Nu ne-ar trebuì nănaș,
 Nici popă să ne cunune,
 Numai noi cu vorbe bune.

Auzi mândro cucu cântă
 Eși afară de-l ascultă,
 De ți-o cântă cucul bine
 Iați hainele, hai cu mine,
 Hai cu badea în Bănat
 — Ba io nu, că am bărbat.
 — Și eu mândră am muiere
 Și cu tine tot aș mere.

Mult mă mir de unele
 Cum le vine binele,
 Mult mă mir și de-al meu bine,
 Ce foc face de nu vine,
 Ori s'a acățat de-un spine;
 Nu știu spine-i ori i-e plop
 Ori eu sunt fără noroc.

Peste Murăș, peste tău
 Ard două lumini de său,
 Ziua plouă, noaptea ninge
 Nime nu le poate stânge,
 Făr inima mea când plânge.

Am avut mândră iubită
 Și dușmanii mi-o mărită,
 De-o mărită în sat cu mine
 Nu-i modru să ducem bine.

De trei zil'-alerg și fug,
 Lăσαι dracului de plug,
 Că mi-o spus o frunzuliță
 Că este-o pădurăriță
 De dă lemne pe guriță,
 Și mi-o spus frunza de vie
 Să mă duc că-mi dă și mie.

Petru Medeșan.

Păţania virtuţilor în lume.

Acum să vă spun, ce nu v'am spus niciodată. Zice, că trăia odată o femeie tare bună și cuminte, care se chema: *Înțelepciunea*. Ea avea meseria de-a aduna de pe drumuri copiii săraci și părăsiți, spre a-i crește și îngriji cum se cade pe lângă sine, ca apoi când vor fi mari, să fie și ei de vreo ispravă în lume, lucrând cu toții spre binele și înaintarea omenirii. Acești copii erau *virtuțile* cunoscute până azi.

Au stat ele multă vreme la buna și îngrijitoarea lor mamă. Intr'o zi însă, ca din senin, le vine în minte ca ele să părăsească pe mama lor și să umble de capul lor prin lume, zicând că acum sunt destul de mari și de cuminte, și se vor putea ele povățui și singure de sine. Ele voiau adevărat, să trăiască libere de capul lor. Astfel o părăsiră și plecară cu toatele prin cea lume mare.

Ajungând ele în cel mai deaproape sat, le eși în cale o femeie bătrână și săracă cu un copil în brațe; ea le ceru ceva de pomană. *Generositatea*, sau dărnicia, care tocmai ducea sacul cu bani și cu alte bunătăți, voi a da bătrânei o sumă însemnată de bani. Tocmai băgă mâna în sac, spre a scoate suma ce voia a o da, și iată pășește la mijloc *Păstrarea* și zice în cuvinte scurte: «Stai soro dragă, pentru o

Monumentul Regelui Carol I.

cerșitoare e de ajuns o pomană mai mică. Nu fi cu mâna spartă, că pe urmă n'ai de unde mai da». Acum se arată *Prudența*, sau chibzuința și zice: «A da orbește, fie mult fie puțin, nu e lucru cuminte. Trebuie să cercetăm mai întâiu, dacă e vrednic cineva de ajutor, sau nu; dacă nu e vrednic atunci să nu-i dăm nimic». Astfel după sfatul *Prudenței* biata bătrână nu primì nimic, deși *Mila* stăruia din răspuțeri ca să-i dea ceva.

Cu aceasta, virtuțile călătoriră mai departe și ajunseră la alt sat. Acì dădură de un tată furios, care-și bătea copilul din câte nu știu pentru ce lucru de nimic. Bietul copil plângea și țipă, ca din gura șerpelui, de-ți eră mai mare mila de el. Deodată ese dintre surori *Blândeța*, se duse la părintele năcăjit și cu vorbe blânde îl rugă să-l ierte pe copil și să nu-l mai bată atâta, pentru un lucru de nimic. Abia isprăvi *Blândeța* vorba, și iată se arată *Asprimea* și zice, că bine-i face, lasă să-l bată, că cine cruță nu-iaua, nu vrea binele copilului, pentru că bătaia e din raiu și copilul nepedepsit rămâne nepri-copsit. Celelalte virtuți tăcură. Numai *Prudența* îndrăzni a zice: că ce-i prea mult nu-i sănătos, că toate trebuiesc făcute cu măsură și la vremea lor și că băiatul a căpătat cât i-s'a cuvenit. Părintele însă îmbărbătat de vorbele *Asprimei*, îi mai cără bietului băiat încă vreo câteva peste spate, apoi îl lăsă de urît, schilăit ca vai de el.

De aci plecară mai departe și într'o răspântie se întâlnesc cu un călăreț, care-și mână calul cu un gârbaciu lung. Dar cum mergea el dând cu gârbaciul când în dreapta, când în stânga, din nebăgare de seamă ajunse cu sfârcul gârbaciului peste cap pe *Dreptatea* și pe *Mila*. *Dreptatea*, supărată foc pentru această faptă necuvioasă, zise, ca să-l oprească pe călăreț și să-l pedepsească aspru. *Mila* însă, cum e ea miloasă, zise, ca să nu-i facă nimic, deoarece el n'a făcut-o cu voia lui, ci din greșală, din nebăgare de seamă, și că astfel ar trebui iertat. Prudența însă mai isteată zise: Nu vă mai tot târguiți atâta aci, pentru nimic; să ne pară bine, că putem merge libere în drumul nostru, hai să plecăm! Astfel plecară la drum mai departe, lăsând pe călăreț în pace.

În chipul acesta, la orice întâmplare nu se puteau înțelege unele cu altele. De aceea una dintre ele zise într'o zi cătră celelalte surori, că ar fi cu mult mai bine, dacă s'ar despărți. Sfatul plăcù la toate. Astfel se despărțiră, însă cu acea învoială, ca după un an și o zi iar să se întâlnească la un loc hotărit, spre a-și povesti fiecare pățania sa și după aceea să ia alte hotăriri nouă pentru fericirea oamenilor. Cum au zis, așa au și făcut. Fiecare virtute plecă singură prin lume, care încătrău văzù cu ochii. Ce au isprăvit, vom vedea îndată. După un an și o zi

iarăș se întâlneală la locul hotărit și începură a-și spune fiecare una alteia: unde au fost, ce au făcut și ce au pățit.

Întăiu Generositatea deschise vorba zicând: «Eu am petrecut anul întreg la casa unui boier mare, care treceă de cel mai bogat în ținutul acela. El murise nu tocmai de mult și văduva boierului a cerut sfatul meu, pe care i l-am dat cu plăcere, și pe care l-a ascultat întru toate. Oricine venea la casa văduvei eră omenit cu tot felul de bunătăți. Și nimeni nu eșă cu mâna goală dela văduvă. Oamenii, cari trăiau pe moșia văduvei, la sfatul Generosității, nu aveau să mai plătească nici o arândă. Afară de aceea toți se îmbuibau în tot felul de bunătăți, ce le primiau dela darnica lor stăpână. Astfel toți se bucurau și se veseliau, că aveau tot ce le trebuie. Însă iute se întoarse roata. Curând bucuria lor s'a schimbat în întristare și suferință, pentrucă ei începură cu toții a trăi boierește și a nu mai lucră nimic. Plugul înțelenea pe coastă, iar țărani petreceau vremea în trândăvie și în petreceri de tot felul.

«Curând a scăpătat și generoasa văduvă și pe urmă n'a mai avut de unde să le dea locuitorilor de pe moșia ei, atâta cât erau învățați. Ba în urmă n'avea să le mai dea chiar nimica. Văzând ei aceasta, se apucară și dădură foc caselor boierești și pustiiră totul, de-ți păreă, că

n'au mai fost case și averi boierești, de când e lumea. Norocire, că văduva încă înainte de a scăpătă, făcuse o casă pentru săraci și lipsiți de tot felul, unde aveau să capete cele de lipsă. Se retrase și ea în căsulia aceea, spre a-și petrece acolo restul vieții în sărăcie, chin și suferință».

«Eu o părăsăiu, — spune Generositătea mai departe, — dându-i mângăierea, că plata pentru tot ce a făcut este în liniștea cugetului ei și în știrea lui Dumnezeu».

Dupăce sfârși Generositătea, vine la rând Dreptătea și-și spune pățania sa astfel: «Eu m'am căpătuit în casa unui judecător tinăr, unde îl sfătuiam și îl țineam de scurt, ca să nu mă părăsească niciodată în lucrările sale. Totdeauna îl sfătuiam să lucreze drept, să judece fără părtinire. Cum am zis, așa a făcut. Apucatu-s'a omul meu și a căutat toate legile prăfuite și necetite de nimeni din cancelarie, dintre câți fuseseră ca judecători înainte de el. Le-a cetit și rescetit și totdeauna a judecat strâns dupăcum îi porunceă legea, fără a părtinî pe unul sau pe altul. Eu eram prea mulțămîtă cu purtarea lui, însă cu atât mai puțin erau mulțămîți ceice aveau de a face cu el. Cu făcătorii de rele eră dușman neîmpăcat, iar pentru tâlhari mari făcuse anume niște furci spre a-i spânzură, când îi va prinde. Dar ce să vezi la urma urmelor!

Oamenii blăstămați și pișcați de dreptatea judecătorului, se apucară într'o noapte și dărâmară cancelaria judecătorului și arseră toate legile și documentele de preț, iar pe judecător îl prinseră și-l spânzurară chiar de furcile făcute de el».

După aceasta își spuseră pe rând și celelalte virtuți pățaniile lor, dar nici una n'a putut povesti ceva mulțămitor, ceva îmbucurător. Nici una nu făcuse vreo ispravă de Doamne-ajută. *Munca* zise, că ea s'a așezat în casa unui țăran sărac lipit și ziua noaptea l-a dedat la lucru, pânăce l-a făcut om cu stare și cu vază între oameni. Dar ce să vezi și cu acesta: de ce avea mai mult, de ce se făcea mai leneș și mai neascultător și astfel iar a ajuns la sapă de lemn.

Păstrarea zise: «Eu mi-am ales de locuință coliba unei văduve sărace. Acî pe tors și pe țasut, am făcut-o de și-a adunat mulți bani. Văzându-se cu bani îi vine pofta să se mărite. Banii adunați cu mult năcaz îi da pe haine scumpe, mergea la baluri și petreceri, îmbrăcată ca o prințesă, cu gândul, că doar o va lua cine știe ce domn mare». *Blândeța* spuse, că ea a umblat împreună cu *Mila* prin țară, dar n'au aflat nicăiri găzduire, pentrucă oamenii le țineau de niște proaste mari, ce n'ar fi bune de nimic în lume.

Ei, acum ce e de făcut, ziseră ele supărate. După multă sfătuire luară hotărîrea asta: Veniți

să mergem iar la buna noastră îngrijitoare: la *Ințelepciunea*; ea ne va iertă și ne va primî, dacă o vom rugă frumos. Cum ziseră, așa făcură. Merseră iar la Ințelepciune, care le primî, cu duiosie de mamă, le iertă și deatunci împreună cu ea lucrează pentru binele și fericirea oamenilor, și cine nu le primește pe toate în casa sa, nu-i umblă bine numai cu una.

I. Dariu.

Pintea.

I.

Spun povești minuni destule
 Despre Pintea Năsdraivanul,
 Spaima 'ntunecatei cetini
 Ce 'mpresoară Caraimanul,
 Mari isprăvi de vitejie
 Cunoscute poate vouă —
 Ascultați acum la mine,
 Să vă spun și eu vreo două...

Pintea fraged copilandru,
 La ciobani intrase slugă
 Și-l munceă 'ntr'una gândul
 Cum ar face el să fugă:
 Bacii lacomi nu odată
 Mi-l lipsiau de prânz și cină,
 Și-l certau apoi în pilde
 Ca să-i caute pricină...

Intr'o zi umblând cu turma,
 Întâlnește 'n cale-o zână:
 — „Bună vremea, măi voinice!“
 — „Bună inima, stăpână!“
 — „Spune-mi mie ce te doare
 Și de ce ești trist la față?
 Poate eu voiu fi în stare
 Să-ți ajut la vreo povață...“

Pintea stă prostit și râde...
 Ce să-i zică?... Ce să-i ceară?
 Mai nu crede, mai se 'ndeamnă
 Și răspunde-așa 'ntr'o doară:
 — „Dă-mi putere, sfântă zână,
 Ca să-i bat pe toți ciobanii!
 I-ași snopi numai odată
 De m'ar pomeni cu anii!...“

— „Dacă vrei să prinzi putere,
 Du-te, Pinteo, de te scaldă
 Colo 'n iezer unde apa
 E ca laptele de caldă...“
 Crișu lui! Nici mai așteaptă
 Altă vorbă dela zână,
 Face cum i-a fost porunca
 Și se 'ntoarce glonț la stână...

Insă când ajunge-acolo,
 Stă la gânduri și se miră:
 Ori crescuse el pe cale,
 Ori ciobanii se chirciră!

Cu pitici așa nevolnici
 Tocmai el să-și prindă mintea?
 Milă-i fu ca să-i mai bată, —
 Și-a plecat în lume Pinteal!...

II.

Rătăceà acum prin codrii,
 Uluit de bucurie,
 Și copil fără de grijă,
 Dă să-și facă jucărie.
 Patru doage își alege,
 Le 'ntocmește, le 'ncleiază:
 Fluer cu răsunset mândru
 Astfel își întruchipează.

Cu picioarele atârinate
 În văzduh, cum s'așezase
 Tocmai sus de tot, pe culmea
 Unei stânci prăpăstioase,
 Doamne, când la gură duce
 Tulnicul întâioară!
 Munții clatină din vârfuri,
 Codrii negri se 'nfioară...

Ca purtați de vijelie,
 Val-vârtej aleargă norii
 Și din bolțile tăriei
 Cad străfulgerați prigorii,
 Apele se 'ndeasă 'n ropot
 Tulburate peste prunduri, —
 Neguri tresărind se 'nalță
 Din prăpastia fără funduri!

Însă Pinteă cântă, cântă!..
 Tot mai mult cântarea-i place,
 Pânăce din ceață zarea
 Prinde 'ncet a se desface.
 Iar când soarele de-odată
 Lumină tăria 'ntreagă,
 Colo 'n plaiuri depărtate
 Ce să vezi, măi frate dragă!

Nouă sate risipite
 Peste 'ntinderile zării
 Se 'nvârtiau voios în horă
 După sunetul cântării.
 Țupăiau bătrâni și tineri...
 Poate c'ar jucă ș'acuma,
 Dacă Pinteă Năsdrașvanul
 S'ar fi întrecut cu gluma!

St. O. Iosif.

Voie liberă.

Învățătorul: «Are omul voie liberă?»

Școlarul: «Nu are!»

Învățătorul: «Nu fi prost, copile! cum să nu aibă omul voie liberă?»

Școlarul: «Atunci mă rog, pentruce nu poate merge tata la cârciumă fără voia mamei?»

Urmările beției.

În satul Văleni, tinărul cel mai vrednic eră Macavei Petrean. Nime nu-l văzuse vreodată la cârciumă, și o vorbă rea n'ai fi auzit de el. De aceea, când peți pe fata unui fruntaș din sat, părinții ei îl primiră cu brațele deschise.

Trecură doi ani dela cununie și el cu nevasta trăiau ca doi porumbei.

Ceva mai trebuiă ca fericirea lor să fie deplină: un copil, care să lege și mai tare dragostea lor.

Dumnezeu le împlini dorința și în căsuța lor drăgălașă seara la întoarcere dela lucru răsese și voie bună arată, că aici e lăcaș fericit.

Tocmai în vremea aceea fù primit în lucru la o fabrică, cu plată foarte bună. Cunoscuții lui se grăbiră care de care să-l fericască la această bucurie îndoită. Macavei, care până aci nu intrase în cârciumă, acum nu așteptă să-l tragă mult de mânecă. Beuturile curgeau vale, iar omul nostru, ca fermecat, leagă prietinie până la moarte cu soții săi. Din clipa aceea a legat contract par'că cu diavolul, însoțitorul tuturor oamenilor beutori.

La fabrică eră muncitorul cel mai bun, — de aceea în scurtă vreme fù pus îngrijitor peste ceialalți lucrători, cu plată și mai bună. Soții lui se îndesau să-i arete bucurie. Ca

mulțumită el ciocnește cu fiecare câte un păhărel la cârciumă, dar cinstea cea mare o lăsă pe Sâmbătă seara, după plată. În seara aceea, Macavei întâia dată nu merge acasă la vremea cinei, unde nevasta îl așteptă îngrijată.

Încet cu încetul, asemenea privilegii se fac tot mai dese și Macavei se ia tot mai mult după soții săi nemernici. Intră cu ei dimineața în cârciumă să beie un păhărel pentru întărire, apoi la prânz bea alt păhărel pentru pofta de mâncare și mai apoi altul să-i iee greața. La început se îndestulește el cu câte unul, dar câteodată mâncarea nu-i prea cade bine și atunci îndoiește porția. Uneori trebuie să mai facă cinste cu un cunoscut, ori să primească cinstea altuia. Câteodată se simte slăbit și ca să mai prindă putere intră în cârciumă și în vremea lucrului.

Și așa, pe când muierea lucră și obosește cu treburile casei, Macavei șede și închină la cârciuma jupânului. Într'o seară un prietin îl aduce acasă mort de beat. A doua zi cu capul cât un ciubăr, buimăcit, perit la față, bolnav de nu poate stă în sus. Nu-și aduce aminte, cum a venit acasă. Nici vorbă să se ducă la lucru. Îi pare rău din adâncul inimii, și făgăduiește că nu va mai bea.

Câteva zile se țin, dar după aceea încep a bea și mai gros. Nevastă-sa, văzându-l, că din zi în zi începe a se simți tot mai rău și că pe

picioare i-se făcuseră niște bube, ce nu se puteau vindecă, stete mult de el, să ceară sfatul unui doctor. Doctorul, cum îl văzù îi spuse limpede, că a lunecat spre perire și beutura a început a-i roade rădăcina vieții. Macavei înspăimântat tăgăduiește și arată că a început să se îngrașe. Doctorul îi răspunde: «Tocmai grăsimea nesănătoasă te dovedește. Acesta e semn de înveninare cu spirt. Nu numai acela, care se îmbată des și cade în drum, e bolnav de boala beției. Bând cineva zilnic vinars chiar și numai câte un păhărel, mai ales pe nemâncate, spirtul străbate cu mare iuțală tot trupul și face în el pe nesimțite niște stricăciuni înfiorătoare, care de celea mai multeori nu se pot vindecă. Așa rânza (stomacul) își pierde forma și capătă niște bube, cari împedecă râșnirea (mistuirea) și de aceea beutorul n'are voie de mâncare, simte apăsări, dureri în foale și are miros greu. Ca să mai uite, aleargă la cârciumă. Mațele beutorului se umple de niște bubuțe și sunt ca fierte. Maiul i-se miclește, de unde îi vine îngălbenirea și gămfarea feții. Sângele pe încetul se înveninează, inima se îngrașe și numai poate mână sângele regulat, de aci urmează răsufierea grea și ostentirea repede a omului beutor. Cu sângele, spirtul ajunge în creeri și tulbură mintea și toate simțirile. A treia parte dintre bețivi înnebunesc. Toate boalele grele se lipsesc de ei mai repede.

Dar, deși Macavei vedeà bine urmările înfricoșate ale beției, nu mai avù tăria să se împotrivească patimei și ispitelor. Sâmbăta, după ce căpătà plata, venià foarte târziu acasă, unde aduceà numai o parte din plată, căci cealaltă o lăsase la cârciumă. Nu trecù mult și începù să vie acasă numai dimineața și cu buzunarele goale. Fața lui aprinsă se buimăcește, începe a-și uità, că are casă și masă, muiere și copii.

Merge din ce în ce mai rar la lucru și nu peste mult nu mai poate lucrà. Directorul fabricei, cu părere de rău, se vede silit a-i da drumul. Fără nici un izvor de venit în curând se duce în vânt tot ce avusese, și lipsa și sărăcia încep a-i bate la ușe.

Bietului Macavei i-se strâmbă fața într'o parte. Păreà că-i un moșneag bătrân, deși după ani erà în floarea vieții. Fața lui cea rumenă și frumoasă, acum e sbârcită și urâtă. Vederea i-a slăbit, ochii îi sunt împăiengeșiți, holbați. Nasul roșu plin de bubuțe. Gâtul cam umflat și graiul slăbit. Are arderi la rânză, ferbințeli, tușește des, scuipe mereu și-l omoară junghiurile. Când se desmetește e vecinic fără voie, mănios și nu-l prinde starea.

Otrava blăstămată i-a stricat mintea. Într'o seară strică și sparge tot de prin casă. Apoi sare la nevastă și o bate cumplit, că nu vreà să-i deie o haină, pe care voià s'o deie pentru

beătură. Pe un copil, care alergase plângând la el, îl lovește de moarte.

Cu haina muierii aleargă la jupânul și i-o dă pe vinars. Oamenii ceialalți râd și-și bat joc de el, văzându-l atâta de prăpădit. Uneori, amețit de beătură, cade în mijlocul drumului, în tină și acolo rămâne până se desmetețește. Tot din otrăvirea cu spirt l-a ajuns și boala cumplită: amețeala (epilepsia), care îl ia tot-mai-des și aruncându-l la pământ, îl sgârcește și-l chinuie îngrozitor.

Zi de zi, în beție își bate nenorocita soție, care ajunsese acum în cea mai mare sărăcie și 'și blastămă soartea între păreții goi a unei colibe. Din muncitorul cel harnic și omul cel vrednic, Macavei se făcù omul cel mai prăpădit. Copiii lui sunt peritori de foame și trebuie să meargă a cerși și cu vremea să ajungă și ei niște oameni stricați.

Lui Macavei, în tulburarea minții sale, i-se năzuriă un gând, de care nu putea scăpa. Anume: zicea, că toată vina prăpădirii lui e un vecin al-său, că numai acesta l'ar fi pârît la directorul fabricii, de l'a dat afară din lucru. Într'o zi dă cu ochii de vecin la cârciumă, se aruncă asupra lui și cu o lovitură îl omori.

După fapta aceasta fù luat de jandarmi, și ferecat în lanț de mână și picior, fù dus în Gherla, unde după un an își pierdù mințile de tot: nebunî.

Nebunia lui la început fû mai domoală și credeau, că i-se va face mai bine, — dar în scurtă vreme erupse cu toată furia, așa că trebuî să-l închidă numai singur într'o casă.

Starea lui acum e dintre cele mai îngrozitoare. Are vedenii înfiorătoare: vede duhuri necurate, cari umblă să pună șerpi și alte dihănii pe trupul lui. Aleargă mereu după dujinani închipuiți. I-se pare că mânâncă cele mai mari urâciuni; tremură în tot trupul și-l chinuie gândurile cele mai negre. Dacă nu l'ar țineă închis într'o casă cu părății căptușiți cu paie, și-ar sfărma capul de ziduri. În sfârșit moare în chinuri grozave, sguđuit de tremurare în tot trupul.

Dar nu numai bărbatul, care se dă beției, pățește ca Macavei al nostru, ci și muierea. — Ori cât de sănătoasă, de frumoasă și de omenie să fie muierea, dacă se face beutoare, îngâlbi-nește, se sbârcește și se urâtește. Nimic nu e mai urâcios și mai scârbos lucru, decât muierea beată. Ea, lăsată de D-zeu să fie ingerul de pază al bărbatului, — dacă se dă beăturii, e diavolul ispititor la toate păcatele. Ea, care e ursită de a sporî și a crește neamul omenesc, dacă e beutoare, îi seacă izvorul laptelui, copiii ei nu vor trăi, ori vor fi slabi și netrebnci.

Nespus de triste sunt urmele, ce lasă beția în familia, în urmașii beutorului. Copiii acestuia mor foarte repede, (uneori câte 95 din 100).

Cei rămași nu sunt oameni întregi nici la trup, nici la minte. Unii copii de bețivi sunt cu picioarele, ori cu mâinile stricate, ciungi, așa că abia se pot târa. Și o vieță întreagă trebuie să chinue, blăstămându-și părinții nemernici.

Alții se nasc cu gura stricată, știrbă, (gură de iepure). D-zeu pune par'că anume în locul cel mai văzut pecetea păcatului părinților, ca să fie de pildă și pentru alții și să se ferească.

Sunt apoi copii, cari se nasc cu picioarele ori cu mâinile uscate, slăbite și nu pot umbla în picioare, — alții au amețală din naștere și numai moartea i mai poate mântui. Toate acestea nenorociri le-au venit de acolo, că cineva din părinții, ori moșii lor a fost oameni beutori.

Mai ales capul copiilor de oameni beutori se strică. Unii au apă în cap și-s cu capul mare umflat, altora nu li-se desvoaltă capul și sunt nătărăi, muți și surzi toată vieța lor. Urmașii oamenilor beutori sunt peste tot oameni cu mintea slabă și aplecați la faptele cele mai rele. Pe trupul lor se fac scrofule, — bube, ce nu se vindecă. Oasele lor sunt moi și fără putere. Oftica se încuibă în ei cu iuțeala fulgerului.

Bine a zis cineva că, vinarsul e aflat de diavolul, care cercase tot chipul să pună mâna pe sufletul unui Român vrednic și nu putea. Își trimisese mamonul unul după altul pe dracii săi asupra Românului și-i făceau fel de fel de

rele, dar el la toate își făcea cruce, se rugă lui D-zeu și din toate ieșea cu fața curată și în viața lui n'ar fi pomenit pe diavolul. Și-i mergea bine și se îmbogățea, văzând cu ochii. Atunci se înfură mamonul cumplit, de stă să crepe de ciudă, și începù să bată amarnic pe toți dracii săi. În urmă ieși unul dintre ei și tremurând se rugă să-l lase să-și încerce și el norocul. Și veni împelițatul și se băgă slugă la Român. Și-i plăcea omului de el, că era iute și-i făcea toate pe voie. Când fù toamna, sluga adună toate prunele stăpânului în căzi (buți) și dupăce au fiert, făcù vinars din ele. Mult se minună Românul de meșteșugul slugii sale, că până atunci nime nu făcea din prune, decât poame uscate. Dar și mai mult se miră, dupăce gustă din vinars și văzù ce beutură e. La îndemnul slugii gustă-gustă, până-ce se îmbătă, cum se cade. Iar dacă se îmbătă, nu mai avù Satana nici o osteneală, să-l iee în împărăția sa, căci omul începù a înjurà și a-și îngreună sufletul cu păcate, peste păcate. Și sărăci și se făcù cel mai prăpădit om.

Să punem deci gând tare la D-zeu, că ne vom feri de beutură, care duce la atâtea rele și păcate și D-zeu ne va primi sub ocrotirea sa, bucurându-se, cum s'a bucurat tatăl de fiul cel rătăcit.

Dr. I. Radu.

Cum se pot plăti datoriile.

(O scrisoare a lui Veniamin Franclin).

Iubite Domnule!

Am primit scrisoarea dumnilale din 15 ale lunei curente și am înțeles cuprinsul ei.

Istorisirea stării dumnilale mă mâhnește mult. Iată, îți trimit zece ludovici în aur (o monetă veche franceză în valoare de 25 franci; 10 ludovici = 250 franci). Inseamnă-ți bine, că această sumă, nu ți-o dăruiesc, ci ți-o dau împrumut. Când te vei întoarce în țara dumnilale cu nume bun, îți vei căuta fără îndoială să găsești vreo ocupațiune sau îndeletnicire, care să-ți ajute a-ți plăti toate datoriile. De se va întâmpla așa, și dacă găsești și dumneata un om cinstit, care să stea rău, te rog plătește-mi împrumutându-l pe dânsul cu suma de bani ce ți-o împrumut eu acum, dar spune-i să plătească și el tot în chipul acesta, îndată ce va da de bani și va găsi și el asemenea prilej. Astfel nădăjduesc că cei zece ludovici ai mei vor trece prin mai multe mâni, până să întâlnească vreun pungaș, care să le taie calea mai departe. Iată meșteșugul, cu care fac mult bine cu bani puțini. Nu sunt așa bogat ca să pot cheltui mult făcând bine la alții, de aceea trebuie să mă folosesc de apucături de acestea și să fac mult cu puțin.

Cu acestea îți doresc izbândă bună în calea dumnilale, — Rămân al dumnilale de binevoitor

V. Franclin.

Impărtășită de I. Dariu.

Vrabia cea albă.

Un țăran se duse odată la câmp să-și vadă sămănăturile, și se bucură văzând binecuvântarea bogată, cu care îl dăruise D-zeu. Livezile pe cari pășteau vaci grase și frumoase, erau verzi ca mătasa, grâul eră des și plin, și pomii se rupeau, de încărcați, ce erau. Cu toate acestea nu eră vesel de atâta bunătate. Roadele câmpului nici odată nu-i aduceau folosul binecuvântat. Vorbea adesea cu soția despre aceasta, și sfârșitul consfătuirei serioase eră totdeauna în urma urmelor, vom ajunge să umblăm cu traista la cerșit, și nu vom putea lăsa copiilor nici baremi o palmă de loc.

Într'una de zile ședeau astfel supărați, năcăjiți și tăcuți, când iată le întră în casă un cumătru de departe, pe care nu-l văzuseră de mult. La binețele lui. «Să dea Dumnezeu bine.» Nu i-se răspunse de astădată cu căldura, cu care se așteptase.

— Ce supărare aveți, întrebă cumătrul.

— Asta și asta, răspunse țăranul.

— O, răspunse cela, a-ți văzut voi vreodată vrabia cea albă?

— Ce-i aceea, întrebă curios țăranul.

— Ce să fie, este o pasăre albă care vine dimineața, foarte de dimineața, înainte de ce se scoală și sboară vrabiile sure... vine însă numai

pe o clipă, și apoi deodată se face nevăzută. Cine vrea s'o vadă, să se scoale de dimineață. Cumcă în gospodăria voastră nu merge, cum ar trebui să meargă, vine de acolo că n'ați văzut vrabia cea albă.

Mai mult n'a putut și n'a vrut să zică. Cুমাত্রul însă a plecat îndată mai departe, pentru că mai aveà niște treburi de isprăvit.

În noaptea următoare țăranul nostru n'a închis nici un ochiu. N'aveà odihnă. Afară, tăcere mormântală. Cum a mijit de ziuă a sărit din pat și s'a îmbrăcat. A ieșit în grădină, în curte, la sămănăturile cele mai deaproape... nu se mișcă suflet de om, nu se mișcă nici o pasăre. Dar nici vrabia cea albă nu se zăreà nicăiri, oricât de ager și de departe pătrundeà ochiul lui. Dar... iată... cum se întoarce prin curte îndărăpt... i-se pare că o poartă dealătura e numai aninată.. se apropie încet, se uită prin o crepătură... și ce vede? Slujnica dădeà mamei ei, care erà din sat o doniță plină cu lapte, o, își gândeà țăranul, bine cam dat peste ea cu prilejul acesta. Și vrù să spună numai decât nevastei sale, ca amândoi să tragă la răspundere pe servitoarea necredincioasă... cu gândul acesta trecù în vârful degetelor prin curte spre casă. Când trece pe lângă cămara cu bucate, aude în lăuntru un sgomot ciudat... deschide ușa și vede pe slugă turnând unui

vecin ovăs într'un sac. Foc de mânia aleargă în casă, în odaia de dormit a nevestei, și strigă din răspuțeri: «Femeie scoală-te!»

Femeia se scoală, iau pe slujnică și pe slugă la răspundere aspră, și le dau drumul la amândoi, pentru că s'au convins, că în chipul descoperit, i-au înșelat de sute de ori.

Bărbatul și soția se hotărîră ca, de aici înainte, în toată dimineața, ei să se scoale cei dintâi. Așa au și făcut. Adevărat, că pasărea rară n'au văzut'o, dar în curând au văzut roadele bune ale sculării de dimineața, pentru că acum toate mergeau mai bine, și gospodăria înfloreă pe zi ce merge.

După câțiva ani de zile, mai venind odată cumătrul în curtea țaranului nostru, își găsi prietenii mulțumiți și veseli de darurile bunului Dumnezeu. Țăranul ridică atunci în glumă degetul spre cumătrul său, după aceea i-a scuturat mâna și i-a mulțumit, că l-a făcut băgător de seamă asupra vrabiei albe.

(După nemțește).

N. Petra Petrescu.

Băncile sătești

și

tovărășiile pentru vânzarea produselor agricole.

Dacă călătorim la noi prin țară și stăm de vorbă cu sătenii români, vom afla dela ei, că în cea mai mare parte le lipsesc cunoștințele în afaceri de negoțuri economice și spre acest scop, le lipsesc și așezămintele de lipsă. Le lipsesc băncile sătești, dela cari să poată lua împrumuturi ieftine și fără multe alergări și le lipsesc Insoțirile sau tovarășiile sătești pentru vânzarea și cumpărarea împreună a produselor agricole.

E adevărat, că în timpul de față produsele agricole se plătesc și prețurile lor sunt destul de mari. Ba, îndelungându-se războiul, ne putem aștepta ca prețurile bucatelor, ale galițelor, ale ouălor și a altor produse agricole să se tot urce. În felul acesta, am putea zice că osteneala plugarilor e deplin răsplătită. Au fost însă timpuri, și credem că ele iarăși vor urma, când munca plugarilor n'a fost și poate că iarăși să nu fie destul de bine răsplătită.

Pentru astfel de timpuri trebuie să ne îngrijim și să căutăm a ne scăpa de cămătarii și samsarii fără de suflet. Aceasta o vom putea face numai prin înființarea de bănci sătești sistem Raiffeisen și pe lângă acestea, prin înființarea de Insoțiri sătești de tot felul.

E adevărat că acum în împrejurările în cari trăim, în criza aceasta de bani, când nici băncile cele mari dela orașe nu se pot mișca cum ar voi; nici la sate nu se va putea face multă ispravă. Să nu uităm însă, că îndată după liniștirea stărilor de acum, lucrurile se vor schimba, și noi vom trebui să începem o lucrare cât mai întezită pentru desrobirea plugarului român din ghiarele cămătarilor și samsarilor.

Un mic început de felul acesta s'a făcut și până acum. Prin darul d-lui Vasile Stroescu, «Asociațiunii» i s'a dat putința de a sprijini cu mai multă izbândă înființarea de bănci sătești, și apoi, cu ajutorul acestora, și alte însoțiri.

Ba am văzut, că și la plugarii noștri români a început a se trezi dorul de înaintare și cu ajutorul îndrumărilor ce li se dau din partea conducătorilor lor binevoitori, au început a-și croi calea ce duce la bunăstare și fericire. Au început să înțeleagă, că numai prin înfrățirea puterilor se poate ajunge la izbândă, numai prin împreună lucrare, prin tovărășii de tot felul se mai poate ajunge la bunăstare.

Alte neamuri de mult au înțeles acest adevăr. Prin înființarea de bănci sătești și prin tovărășii de tot felul, au ajuns la desrobirea economică a lor și s'au ridicat la putere și vază. Numai noi românii ne-am trezit târziu și n'am prea căutat a ne descătușa din lanțurile cămătăriei.

Ca să ne încredințăm, ce putere uriașe au băncile și însoțirile sătești față de locuitorii dela sate și cum acestea pot să-i ridice la bunăstare și vază, las să urmeze aci câteva pilde:

În România până la anul 1913 s'au înființat 3572 bănci și însoțiri sătești de tot felul. Numărul membrilor a fost aproape 600,000. Băncile și însoțirile acestea ale sătenilor din România lucrează acum cu zeci de milioane și câștigurile lor să ridică în fiecare an la câteva milioane. Cu ajutorul băncilor arândează moșii, cumpără păduri și fac negoțuri cu bucate, cu galițe, cu ouă ș. a.

Din satele cu bănci și însoțiri, cămătarii și alți speculanți au trebuit să-și ia tălpășița.

În Austria, până la începutul anului 1913 au fost înființate 18,837 însoțiri de tot felul, dintre cari 12,123 sunt bănci sătești, în mare parte sistem Raiffeisen.

În Pilsen în Boemia, s'a înființat în 1884 o însoțire pentru vânzarea și cumpărarea produselor agricole pe seama țăranilor. După o muncă de 8 ani, însoțirea a fost în stare să-și clădească o casă și un magazin, pentru cari a cheltuit 184,000 coroane.

La sfârșitul anului 1908, această însoțire a avut un fond de rezervă de 71,000 cor. și câștig curat de 9400 cor.

Până la anul 1908 s'au vândut prin însoțire 333 vagoane orz, 270 vagoane săcară, 121 vagoane ovăs și 124 vagoane grâu.

În anul 1909 s'au vândut tot prin această însoțire la magazinele militare, 7 vagoane fân și 86 vagoane ovăs, făcând astfel cu puțință, ca țărani să câștige prețuri mai bune și să fie scutiți de a vinde bucatele lor cu prețuri slabe la samsari. Tot această tovărășie a adus și împărțit între săteni mai multe vagoane de semințe, cucuruz, lemne, cărbuni și o mulțime de mașini agricole. În felul acesta, câștigul dela vânzări și dela cumpărări le rămâne membrilor și nu ajunge în mâinile speculanților.

Prin înființarea de bănci sătești sătenii sunt scutiți de alergări și cheltueli zadarnice și au la îndemână capitalul trebuincios. Din câștigul acestor bănci se pot ajutură școlile și bisericile și se pot înfăptui o mulțime de lucruri bune pentru săteni.

Prin înființarea de tovărășii economice produsele câștigate de săteanul român cu multă trudă și osteneală, nu mai ajung din mână în mână, dela samsar la samsar; ci se vând și se cumpără de tovărășie, căreia îi rămâne tot câștigul în folosul sătenilor.

Asociațiunea noastră în timpul din urmă a stărunit mult pentru înființarea de bănci sătești și alte tovărășii la sate și a și reușit să înființeze prin

conferențiarul său cooperativ aproape 30 bănci sătești și a pregătit înființarea de tovărășii în mai multe sate de sate locuite de români, împărțindu-se statute și tipărituri pentru înființare și dându-se îndrumările de lipsă.

Nădăjduim, că după liniștirea vremurilor în cari trăim acum, vom putea continua lucrarea rodnică și binefăcătoare, începută pentru sătenii noștri. Asociațiunea, prin conferențiarul cooperativ, va veni și în viitor în ajutor la toți aceia, cari i se vor adresa. Le va da sfaturile și îndrumările de lipsă la înființarea băncilor și însoțirilor sătești de tot felul.

Dar fiindcă mișcarea pentru întemeierea de bănci sătești și alte însoțiri la noi este încă la începutul dezvoltării, se poate întâmpla, că mulți dintre sătenii noștri, auzind cine știe de unde despre folosul însoțirilor la sate, înțeleg greșit menirea acestor însoțiri.

De aceea, toți cari voim să ne întovărășim trebuie să ne dăm bine seama și să lucrăm bine dela început, fiindcă soarta unei însoțiri sătești este pusă în însăși mâinile acelor membri și conducători, cari o înființează.

Pentru orientare, las să urmeze și în acest loc câteva îndrumări cari trebuie ținute în vedere la înființarea și conducerea băncilor sătești, cu ajutorul și sub scutul cărora se pot mai ușor înființa apoi și alte tovărășii.

Banca se înființează numai pentru o comună, cel mult pentru 2—3, cari să fie aproape una de alta și locuitorii să se cunoască întreolaltă.

Conducătorii aleși să fie oameni cinstiți, cu râvnă pentru binele obștesc și nu vor primi nici un fel de plată pentru conducerea băncii.

Imprumuturi se dau numai la membri și nu cu cambii (vecsele), ci pe obligațiuni și cu camete cât se poate mai mici.

Depuneri se primesc dela oricine și fruntașii trebuie să îndemne pe oameni la cruțare, ca să facă depuneri cât mai multe, căci numai așa se vor putea da împrumuturi cu camete tot mai mici.

Depuneri mai mari să primească banca numai cu termene de abțicere mai lungi, așa, ca banca să aibă vreme a adună la timp suma abzisă.

Fiecare bancă trebuie să aibă o cassă de fier cu trei chei, în care se vor păstra protocoalele și averea băncii.

Cheile se vor împărți între director, contabil și cassar, așa, că unul singur să nu poată umblă în cassa cu bani.

Banca va da membrilor împrumuturi mai mici pentru trebuințele ce se vor ivi, le va înlesni cumpărarea de mașini, sămințe, vite de prăsilă, moșii, păduri ș. a.

Să nu să dee unor membrii împrumuturi prea mari, pe timp prea îndelungat, iar celor mai mulți de loc. Pentru împrumuturi mari pe întabulare și pe timp mai lung sunt băncile mari dela orașe. Membrii direcțiunii fac bine dacă se rețin din cât se poate de a lua împrumuturi dela banca sătească. Membrii băncii, cari au luat împrumuturi, se caute a plăti camăta la scadență, regulat și câte ceva din capital, ca din banii plătiți înapoi, să se poată folosi și alți membrii.

Din câștigul anual, partea cea mai mare se va adăugă la fondul de rezervă, căci numai așa se va putea ajunge, ca banca să lucreze cu capitalul ei și să poată da împrumuturi ieftine.

Acestea ar fi unele din lucrurile mai însemnate, cari trebuie să se aibă în vedere la înființarea și conducerea unei bănci sătești.

Băncile și tovărășiile sătești, cari sunt bine întemeiate și cu cinste și pricepere conduse, ne pot aduce un șir nesfârșit de bunătăți; ele pun stavilă celor mai multe năcazuri și suferințe și ne deschid căile spre înaintare și îmbogățire.

Să nu mai întârziem deci, ci, îndată după ce se va face pace, să ne strângem puterile și să ne unim sufletele la muncă împreună, sub aripile ocrotitoare ale tovărășiilor țărănești și uniți sub razele luminoase ale cinstei și credinței, să formăm o putere desăvârșită în satele noastre, cu care să putem lupta pentru neatâr-

narea economică și pentru ridicarea poporului nostru.

Indrumări mai amănunțite, statute și regulamente pentru înființarea de bănci sătești sau de alte tovrășii, se pot căpăta orișicând la Asociațiunea noastră, ba la dorință se pot da îndrumări chiar și la fața locului de conferențiarul cooperativ al «Asociațiunii». Nicolae Iancu.

Iepurii de casă.

E știut de toți, că carnea e cel mai prețios nutremânt pentru om, dar mai ales pentru omul muncitor, care săvârșește lucruri grele corporale cum sunt și țăraniii noștri. Și chiar între ei sunt cei mai mulți, cari mai puțin se împărtășesc de nutremânt din pricina, că le lipsesc banii, iar carnea din zi în zi e tot mai scumpă.

Dacă însă țăraniii noștri vor ține și crește iepuri de casă, ei cu puțină osteneală și și mai puțină cheltuială vor ajunge, să se hrănească îndeajuns și bine cu carne.

Nici un animal de casă nu se sporește așa repede și nu se îngrașe așa ușor și în așa măsură ca iepurii de casă.

O iepuroaică fată pe an de 4—5 ori câte 10—12 pui deodată, din cari însă nu e consult să ținem mai mult de 8. Ea ni-ar da deci la an 32—40 pui.

Dacă vom considera, că un iepure de casă îngrășat cântărește 4—9 kilograme, un țaran capătă dela iepurii săi de casă în fiecare an 128—160 respective 288—360 Kgr. carne afară de piei, cari se vând cu câte 20—30 fileri bucata și cari sunt foarte căutate.

Rezultatul acesta e destul de grăitor pentru a determina pe țărani noștri, ca să se ocupe de aici încolo cu creșterea și cultivarea iepurilor de casă.

Pentru a ajunge rezultatul acesta trebuie să se aleagă rasele cele mai potrivite pentru țara noastră, cari sunt următoarele:

1. *Iepurile uriaș de Belgia*, de culoare sură, cenușie ori neagră. Când e deplin dezvoltat apasă 5—8 kgr., îngrășat 9—12 kgr. El să se cultive special, în rassa sa. Cu cât îl vom ține mai bine, cu atâta ne va aduce mai mult folos.

2. *Iepurile de Normandia*, este mai mic ca cel uriaș de Belgia, dar e mai potrivit după referințele climei noastre, atât cultivat în rassa proprie, cât și încrucișat cu alte rasse. Când e deplin dezvoltat și îngrășat cântărește 4—5 $\frac{1}{2}$ kgr.

Caracteristica lui e, că totdeauna ține o ureche în sus, iar cealaltă dăbălăzată în jos.

3. *Iepurile uriaș, vânat de Viena*, are o carne gustoasă și piele scumpă.

Mai sunt apoi și alte rasse, cari se cultivă mai mult pentru prem (piele) și nu pentru carne,

cum sunt: *iepurile argințiu*, care e foarte spornic și are carne foarte gustoasă, dar niciodată nu cântărește mai mult de 3—4 kgr., *iepurile ruse* ș. a.

Prăsirea și hrănirea iepurilor de casă.

Cum se îndatinează la noi creșterea iepurilor de casă, ținându-i prin grajduri, șoproane și cămeri, de unde ajung și în grădinile de legumi, nu numai că nu e folositoare, ci din contră e păgubitoare.

Iepurii lăsați liberi, își fac culcușul pentru fătat și creșterea puilor prin zidurile edificiilor economice, pe cari le scormonesc și dărâmă ca tătarii. Prin umblarea liberă în grădină, la pășune, pe lângă că ne fac pagube însemnate, ne mai pricinuesc și neplăceri cu vecinii, trecând pe sub gard ori pălan în grădinile lor, cauzându-le și acestora mari pagube în legume.¶

Scopul cu creșterea și cultivarea lor îl putem ajunge însă numai așa, dacă îi vom cultiva și hrăni în mod rațional.

Facem adecă pentru fiecare iepuroaică o căsuliță deosebită, de scânduri, blane ori zid lungă și lată de 1 m. și înaltă de $\frac{1}{2}$ m. Padi-mentul să fie podit cu scânduri, plecat puțin cătră ușe, ca să se poată scurge udul din căsuliță.

În fundul căsuliței acesteia facem o a doua căsuliță, lungă și lată cam pe jumă-

tate, cu intrare deosebită, în perețele din afară dela fundul căsulei. Aceasta servește de locuință pentru iepuroaica ce a fătat.

Lângă intrarea în căsulia de fătat, să fie o trocuță, în care să nutrește iepuroaica însărcinată ori lăuză.

Iepurii sau bărbătușii își au căsuliile lor deschilinite.

Un bărbătuș e de ajuns pentru 10--12 iepuroici. Iepuroaica, care dă semne de împărechire, se bagă în căsulia bărbătușului și după $\frac{1}{2}$ oră sau după săvârșirea împărecherii se duce iar în căsulia proprie.

Iepuroaica, la câteva ore după fătare, se și dă iepurelui spre împărechire. Aceasta o cere firea lor.

Pe timpul, când iepuroaica are pui mici, iepurile să nu intre în căsulia lor, căci ei, sau îi omoară pe toți puii, sau îi rănește dupăcum sunt de mari.

O iepuroaică poartă sarcina 30—32 zile. Pe când se apropie fătatul iepuroaicii, în apropierea coliviei, ori chiar în colivie să fie paie uscate, din cari ea își face cuibul pentru puișorii ei, pe care îl blănește cu părul propriu, ce-l smulge de pe pieptul său.

Puii, când îi fată sunt golași și orbi. Abia la 8—9 zile li se deschid ochii și văd. Culcușul nu-l părăsesc până la 2 săptămâni. În

timpul acesta nu e iertat a-i luà sau a atinge cu mâna, căci iepuroaica îi părăsește și ei apoi pier.

Până la 4 luni de zile puii de iepuri pot fi laolaltă. La timpul acesta se deosebesc și bărbătușii se jugănesc; după vindecare iar se pot împreună.

Iepuroaica se lasă la împărechiere la vârsta de 8 luni, iar iepurele la 6 luni.

Bărbătușii se premenesc des pentru că prin împărechierea de sânge aproape înrudit progenitura degenerază.

Căsulia iepuroaicelor să fie așa întocmită, ca să nu poată intra la ele iepuri, câni, mâțe, vulpi, dihori, cloțani ș. a. cari sunt primejdioși, mai ales pentru pui.

Iepuroaica după fătare se nutrește bine și mult, cu lapte smântânit, zară, zăr, tărățe opărite, păsat, cartofi fierți, fân bun, napi, morcovi ori alte legume rădăcinoase. Verdețuri i se dau numai odată pe zi, ca să nu capete diaree.

Dela 12 zile după fătare i se poate da de 3 ori pe zi verdeață, trifoiu, luțernă, sălată, susaiu, frunze de curechiu (varză), cărălabă, morcovi, pătrânjei, iarbă ș. a. dar numai atât cât pot consuma. E bine, ca între cele trei nutririi zilnice cu verdețuri, una să fie din nutreț uscat d. ex. fân.

Apa curată nici odată să nu le lipsească, iar gunoiul să li se curețe regulat, și așternutul să li se premenească în fiecare zi, altcum se îmbolnăvesc și pier.

Iepurii se îngrașe foarte bine și curând. În timp de 12—14 zile ei sunt de ajuns grași și ajung maximul greutateii lor.

Iepurii destinați pentru îngrășare se închid singuri în o căsule întunecoasă.

Nutrețul potrivit pentru îngrășare e același ca și pentru hrănire, numai că acela li se dă mai des, și mai mult; nutrețul pentru îngrășarea iepurilor e același cu care se nutresc și îngrășe bine vitele rumegătoare, mai adăugând felurile de scăieți, pe cari încă îi consumă foarte bine și cu mare plăcere.

Dintre verdețuri și rămășițele din grădină mănă foarte bine sălata, frunzele de curechiu, caralabe, morcovi și napi. Apoi spinatul și macrișul mai bătrân, rămășițe de ale patlagelelor, frunze de pomi ș. a. Napii, cartofii, napii turcești (picioicile) le plac foarte tare.

Dintre grăunțe, cele mai potrivite pentru iepuroicile de prăsilă sunt ovăsul, iar pentru cei puși la îngrășat păsatul de cucuruz, sfărmiturile și cojile de pâne; numai aceste să nu fie muced. Laptele smântănit, cu ei, se poate valoriza mai bine.

Ei încă nu sunt scutiți de boale, ba de multeori se încinge între ei câte o boală, care

ii prăpădește pe toți. Cele mai dese boale ale lor sunt: tuberculoza sau oftica, troacna (catarul) și influența.

Celce își nutrește bine iepurii și le ține locuința totdeauna curată n'are să se teamă de boalele acestea, căci aproape toate boalele lor le cauzează nutrirea rea, nutrețuri stricate și mucegăite și murdăria locuinței.

Blaj, la 12 Iulie 1914.

Nicolae Pop
profesor.

Școala civilă de fete din Sibiiu.

APEL.

În timpul din urmă s'au deschis și în sinul poporului român mai multe școale superioare de fete române. Învățământul acestora s'a organizat în conformitate cu programul oficial de studii, ca să îmbie și institutele noastre cel mai nimerit prilej fiicelor poporului român pentru însușirea limbilor străine, d. p. limba maghiară, germană și franceză.

Cu deosebire în școala civilă (secundară) de fete cu internat a Asociațiunii din Sibiiu se poate însuși *limba germană* în deplină măsură, deoarece în acest oraș, în precumpănire *german* încă, mediul contribuie mult în această privință.

Nu e de înțeles deci, pentru ce să mai alerge în continuu publicul nostru cu fetițele sale pe la școale străine pentru învățământul *limbii germane* ș. a., când în institutele noastre sunt făcute toate dispozițiile trebuitoare, ca să se poată învăța și acele limbi. Ba, știința pedagogiei și practica vieții ne dovedește, că paralel cu învățământul *limbii materne* și pe temeiul acesteia, orice limbă străină se învață mai temeinic, mai conștient și mai luminat.

În acest sens s'a pronunțat, constatăm cu plăcere, și Congresul Uniunii Femeilor Române din 8 Iunie a. c. Iar glasul femeii și al mamelor române e cel mai chemat glas în chestiune, pentru care numai aderența sinceră mai poate avea loc.

Apelăm deci la bunul simț al poporului român, să grăbească a înscrie fetițele sale la institutele române de învățământ, care s'au înființat din jertfele sale marimonioase și pentru trebuințele sale proprii.

Din încredințarea On. Comitet al Asociațiunii.

Sibiiu, în Iulie 1914.

Dirrecțiunea
școalei civile de fete a
Asociațiunii.

„Asociațiunea“.

«Asociațiunea» e o tovărășie mare românească, care s'a întemeiat înainte de aceasta cu 50 de ani de mitropoliții Șaguna din Sibiiu și Șuluțu din Blaj, ca să răspândească învățătura în popor. Numele ei întreg e: «Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român». Pe scurt îi zicem numai: «Asociațiunea».

Ce face „Asociațiunea“?

1. Tipărește cărți pe înțelesul tuturor, cum e și «Biblioteca poporală a Asociațiunii».

2. Se îngrijește să trimită oameni cu carte la sate ca să țină poporului cuvântări sau vorbiri, în care le dau tot felul de povește.

3. Înființează biblioteci la sate și la orașe. Indeamnă pe preoți și învățători să țină prelegeri și șezători. Să învețe pe cei neștiutori de carte a scrie și a ceti. Pune la cale expoziții de vite, de poame, de lucruri de mână și altele.

«Asociațiunea» cuprinde pe toți Românii din țara noastră. Ca să poată răspândi învățătura la toți, a împărțit ținuturile locuite de români în despărțăminte, în frunte cu un director și comitet. «Asociațiunea» e condusă de un comitet central, care se află în Sibiiu.

Toți Românii din această țară să-și țină de datorie a intra în șirul membrilor «Asociațiunii»!

Membrii ordinari plătesc o taxă de 10 cor. pe an, iar cei ajutători 2 cor. pe an. Ceice dau odată pentru totdeauna suma de 200 cor. sunt membri pe viață, iar ceice dau 400 cor. se numesc membri fondatori ai «Asociațiunii».

CUPRINSUL.

Partea calendaristică
Afaceri cu Posta și telegraful
Taxe și timbre
Târgurile din Ungaria și Transilvania.

Invățătură și petrecere:

	Pag.
Urare de Anul-nou	50
Roata vremii	51
Colindă	55
Legea românească	57
Cum să faci	60
Să nu cârtim împotriva lui Dumnezeu	61
Odihna cea mai bună	68
«Ai carte, ai parte»	69
Pentru ce nu i frig la mâni?	72
Scăderi în creșterea copiilor	73
Pe cine a nimerit?	75
Revedere	76
Mihail Eminescu	77
Somnoroase păsărele	78
Să ne cunoaștem	80
De unde îl cunoaște pe tatăl său	84
Nu se poate	84
Plugar și ostaș	85
Bărbatul	85
Proverbe	86
Doină nouă	87
Cetitul și scrisul	87
Întâmplările anului 1914	88
Cireșele	98

	Pag.
Colonelul David bar. Urs de Margina	100
Voinicul	126
Din sfaturile lui Solomon	127
Un binefăcător al neamului	128
Reguli de aur pentru viață	131
Meseriașii	133
Din popor	134
Pașania virtuților în lume	136
Pintea	143
Voie liberă	146
Urmările beției	147
Cum se pot plăti datoriile	155
Vrabia cea albă	156
Băncile sătești	159
Iepurii de casă	166
Apel	173

Chipuri:

Mihail Eminescu	77
Casa părintească a lui Eminescu	79
M. S. Împăratul Rege Francisc Iosif I.	89
† Moștenitorul de tron Franz Ferdinand	91
† Principesa Sofia de Hohenberg	93
Regele Carol și Regina Elisaveta	95
Mănăstirea dela Argeș	97
Ferdinand I. Regele României	99
David bar. Urs ca major tinăr	101
David bar. Urs la bătrânețe	121
Mormântul bar. Urs de Margina	125
Ioan M. Moldovanu, canonic	129
Monumentul Regelui Carol I.	137

Cel mai vechiu și mai mare institut financiar românesc din Austro-Ungaria

„ALBINA“

institut de credit și de economii, Sibiiu.

FILIALE: Bozoviciu, Brașov, Elisabetopole,
Lugoj, Mediaș și Murășoșorheiu.

AGENTURI: Iernuț, Orșova, Sânmărtin, Sânmiclăușul-mare, Șeica-mare și Zorlențul-mare.

Capital societar	K	6.000,000.—
Fonduri de rezervă și pensuni	„	2.350,000.—

Portofel de cambii	K	17.700,000.—
Imprumuturi hipotecare	„	12.400,400.—
Depuneri spre fructificare	„	24.500,000.—
Scrisuri fonciare în circulație	„	10.000,000.—

Primește depuneri spre fructificare cu $5 \text{---} 5 \frac{11}{2} \frac{0}{0}$ după termenul de abțicere, plă-
tind însuși darea de interese,

îngrijește încasări de cecuri și asig-
națiuni asupra oricărei pieți, mijlocește tot
felul de afaceri de bancă.

Orice informațiuni se dau gratis și prompt
atât de centrala din Sibiiu, cât și de filia-
lele și agenturile institutului.

DIRECȚIUNEA.

■ RĂSPÂNDIȚI
BIBLIOTECA POPORALĂ
A ASOCIAȚIUNII. ■